

załącznik
do uchwały nr VII/89/11
Rady Miasta Katowice
z dnia 28 marca 2011r.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
MIEJSKIEGO SYSTEMU PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD
DZIECKIEM
I RODZINĄ W MIEŚCIE KATOWICE
NA LATA 2009 - 2014

ZA 2010 ROK

Priorytet 1. Prawidłowo funkcjonująca rodzina

Cel szczegółowy nr 1: Wspieranie rodziny w jej funkcjach opiekuńczo-wychowawczych.

Praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, prowadzona jest przez pracowników socjalnych Terenowych Punktów Pomocy Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, których działania w omawianym obszarze są nakierowane na zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno – bytowych dzieci. Ponadto prowadzona jest również praca z rodzinami zastępczymi, naturalnymi oraz usamodzielnianymi wychowankami. Działania pracowników socjalnych mają w tym przypadku na celu diagnozę sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, rozpoznanie nieprawidłowości w pełnieniu funkcji rodziny zastępczej oraz wynikających z tego problemów opiekuńczo – wychowawczych. W odniesieniu do rodzin naturalnych, praca socjalna ma na celu przygotowanie rodziny do ponownego podjęcia opieki nad dzieckiem.

Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz na podstawie wywiadu środowiskowego stworzenie diagnozy w sferach:

- rodzinnej,
- zawodowej ,
- mieszkaniowej,
- finansowej,
- zdrowotnej.

W diagnozie zawarte są informacje wynikające z relacji klienta, jak i pochodzące z zebranej dokumentacji. Diagnoza zawiera również ocenę funkcjonowania osoby/rodziny, występujące trudności oraz problemy, a także ich przyczyny. Opracowana diagnoza jest punktem wyjściowym do skonstruowania długofalowego planu pracy z osobą/rodziną realizowanego poprzez kontrakt socjalny lub porozumienie. Od 2009 roku Ośrodek stosuje nowy sposób zawierania i dokumentowania współpracy z klientem – porozumienie, które zawierane jest ze zdecydowaną większością klientów Ośrodka. Dalej następuje konsekwentna praca socjalna, udzielanie wsparcia, systematyczna ocena i ewentualna modyfikacja celów i działań.

Cel szczegółowy nr 2: Zapewnienie infrastruktury i dostępności do usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego.

Zadanie nr 1 Realizacja poradnictwa prawnego, psychiatrycznego, psychologicznego, pedagogicznego, zawodowego i socjalnego w oparciu o zasoby instytucjonalne gminy.

Poradnictwo specjalistyczne dla mieszkańców Katowic, rodzin w trudnej sytuacji życiowej, rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi i dla młodzieży oraz dla rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków realizowane było przez wysoko wykwalifikowaną kadrę merytoryczną: psychologów i pedagogów. Poradnictwo to świadczone było dla mieszkańców Katowic bezpłatnie, bez względu na ich sytuację dochodową. Poradnictwo specjalistyczne obejmowało diagnozowanie problemów osób/rodzin, ich zasobów i barier oraz udzielanie wsparcia, pomocy psychologicznej i pedagogicznej.

W ramach grupowego poradnictwa prowadzone były również programy psychologiczne. Poradnictwo miało na celu wzmocnienie poczucia odpowiedzialności osób, rodziców za własną sytuację życiową, los dzieci, adekwatne spostrzeganie swoich problemów oraz zmianę stylu wychowania dzieci i zwrócenie uwagi na ich indywidualne potrzeby i umiejętności w poszczególnych okresach rozwojowych, dostarczanie wiedzy na temat

prawidłowego wypełniania obowiązków rodziców, a także w stosunku do młodzieży wzrost umiejętności planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz wzrost motywacji do podjęcia pracy, naukę budowania celów życiowych poprzez spożytkowanie własnych zasobów.

Liczba udzielonych specjalistycznych, indywidualnych porad psychologiczno – pedagogicznych dla rodzin i klientów w 2010r.	1289
Łączny wymiar godzin udzielonych porad w 2010r.	1928
Liczba osób, które skorzystały z porad psychologiczno – pedagogicznych w 2010r.	523

Zadanie nr 2. Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych oraz pomocy i terapii psychologicznej adresowanych do rodzin.

Zespół Poradnictwa Specjalistycznego a obecnie Sekcja Psychologiczno – Pedagogiczna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach programy wspierające rodziny, rodziny zastępcze oraz usamodzielnianych wychowanków.

Program „Moje Dziecko”

Program kierowany do mieszkańców Katowic, w szczególności - kobiet w ciąży oraz rodziców wychowujących dzieci do lat 3.

CELE PROGRAMU:

1. Nabycie przez uczestników programu wiedzy i umiejętności umożliwiających właściwe przygotowanie do roli matki (kobiety ciężarne).
2. Nabycie przez uczestników programu wiedzy i umiejętności umożliwiających prawidłowe pełnienie ról rodzicielskich (matki i ojcowie posiadający dzieci).

W roku 2010 w ramach programu odbywały się spotkania z kobietami wychowującymi dzieci do lat 3. Dodatkowo w ramach programu wsparciem był objęty jeden ojciec. Jeżeli zachodziła potrzeba pracowano również ze starszymi dziećmi z rodzin uczestniczących w programie. Łącznie w 2010 roku odbyły się **72 spotkania** w miejscu zamieszkania osób biorących udział w programie. Zajęcia prowadzone były przez pracowników Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii oraz Sekcji Psychologiczno - Pedagogicznej (psychologa i starszego pracownika socjalnego udzielającego porad pedagogicznych) w środowisku zamieszkania uczestników, średnio raz w tygodniu. Większość uczestników programu wyrażała zainteresowanie indywidualnym wsparciem oraz deklarowała dalszą chęć udziału w programie.

Liczba uczestników programu w roku 2010r.	15
Liczba spotkań w roku 2010r.	72
Liczba godzin programu w roku 2010r.	100

Program psychoedukacyjny „Świadomy rodzic – szczęśliwsza rodzina”

Program adresowany był do mieszkańców miasta Katowice, w tym osób korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Program adresowany był w szczególności do rodziców z dziećmi, którzy zgłaszają/zauważają istnienie problemów w relacjach z dziećmi, czują się zagrożeni utratą wpływu na swoje dzieci oraz do rodziców, którzy gotowi są podnosić swoje kompetencje wychowawcze, gotowi są rozwijać nowe umiejętności przydatne w procesie wychowywania i opieki nad dziećmi.

Cele programu:

- Rozwój kompetencji wychowawczych rodziców.

- Uświadomienie rodzicom ich zasobów oraz deficytów w pełnionej roli rodzicielskiej, stosowanym stylu wychowawczym.
- Analiza relacji dorosły – dziecko.
- Edukacja w zakresie właściwego zaspokajania potrzeb rozwojowych i emocjonalnych członków rodziny, a w szczególności dzieci.
- Zmiana spostrzegania możliwości rozwojowych dzieci.
- Edukacja w zakresie właściwego komunikowania się pomiędzy członkami rodziny oraz nabycie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.
- Edukacja w zakresie właściwego wyrażania i rozpoznawania uczuć.
- Nauka konstruktywnego radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi i rozwojowymi dzieci i młodzieży.

W ostatnim kwartale 2010r. została przeprowadzona rekrutacja do programu. Rekrutacja odbywała się przy wsparciu i pomocy pracowników socjalnych Terenowych Punktów Pomocy Społecznej 1-10 w Katowicach. Informacja o programie została przekazana również kuratorom zawodowym do spraw rodzin i nieletnich podczas Zespołu Konsultacyjnego dla pracowników socjalnych Ośrodka pracujących w specjalizacji ds. rodzin z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi. Wcześniej informacja o programie była upowszechniana w czasie trwania Jarmarku Katowickiego.

Do udziału w programie zakwalifikowało się **7 rodzin**, w tym 6 rodzin zgłosili pracownicy socjalni TPPS. Jedna rodzina została zgłoszona przez pedagoga Domu Dziecka „Stanica” w Katowicach. Wszystkie rodziny wyraziły chęć i gotowość do uczestniczenia w spotkaniach programu.

W okresie sprawozdawczym odbyło się **1 spotkanie** organizacyjne z uczestnikami programu. Z uwagi na niską frekwencję na spotkaniu, postanowiono pierwszy kwartał 2011 roku przeznaczyć na ponowną promocję programu i dodatkową rekrutację.

Program dla usamodzielnianych wychowanków

Adresatami programu byli pełnoletni usamodzielnieni wychowankowie rodzin zastępczych i/lub opuszczający placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz niepełnoletni wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych w wieku od 16 do 17 lat, którzy mieli problemy w relacjach społecznych, nie radzili sobie w samodzielnym funkcjonowaniu w dorosłym życiu oraz mieli problem z zaplanowaniem swojej drogi życiowej. Uwzględnienie w realizacji programu niepełnoletnich wychowanków odbyło się na wniosek pracowników placówek i wynikało ze zgłaszanej przez nich potrzeby wcześniejszego wdrażania tych wychowanków w proces usamodzielnienia.

Celem programu było:

1. Wsparcie wychowanków w samodzielnym funkcjonowaniu jako osób dorosłych, a w efekcie zbudowanie sieci wsparcia.
2. Wzrost kompetencji społecznych wychowanków.
3. W przypadku wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, celem było większe zaangażowanie ich w pracę nad swoim programem usamodzielnienia.

Założono, że w trakcie realizacji programu nastąpi:

1. Poprawa funkcjonowania wychowanków w różnych sferach i grupach społecznych.
2. Zwiększenie wiedzy wychowanków dotyczącej różnych procedur związanych z załatwieniem spraw urzędowych w instytucjach.
3. Podniesienie samooceny, zwiększenie samodzielności wychowanków.
4. Skonkretyzowanie przez uczestników celów życiowych na najbliższą przyszłość.
5. Zawiązanie grupy wsparcia spośród osób uczestniczących w programie.

W okresie sprawozdawczym w ramach programu współpracowano z Domem Dziecka „Zakątek”, Domem Dziecka „Tęcza” oraz Domem Dziecka „Stanica”. Odbywały się również systematyczne spotkania z wychowankami w Mieszkaniu Usamodzielnienia Domu Dziecka „Zakątek” mające charakter grupy wsparcia.

Łącznie w okresie sprawozdawczym odbyło się **8 spotkań** na terenie placówek. Z ramienia Ośrodka w spotkaniach z wychowankami i pracownikami placówek uczestniczył psycholog Sekcji Psychologiczno – Pedagogicznej oraz pracownik socjalny Terenowego Punktu Pomocy Społecznej – 2. Celem tych spotkań było przybliżenie wychowankom procedury usamodzielnienia, zaangażowanie tych wychowanków w aktywne tworzenie własnego programu usamodzielnienia, wsparcie ich w pokonywaniu własnych lęków związanych z wchodzeniem w samodzielne życie. W czasie spotkań skupiano się nad konkretyzowaniem planów na najbliższą przyszłość oraz na przekazaniu informacji dotyczących różnych procedur związanych z załatwieniem spraw urzędowych w Ośrodku, Urzędzie Miasta jak również w innych instytucjach. Ważną część spotkań stanowiła wspierająca rozmowa z wychowankami dotycząca podjęcia przez nich decyzji o miejscu zamieszkania po osiągnięciu pełnoletniości, czyli o ewentualnym pozostaniu w placówce do czasu ukończenia szkoły bądź zamieszkaniu z rodziną pochodzenia w momencie ukończenia osiemnastego roku życia.

W ostatnim kwartale 2010r. skupiono się na rozeznaniu wśród pracowników socjalnych specjalizacji ds. rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków, sytuacji wychowanków będących w rodzinach zastępczych oraz zwiększenia udziału tych wychowanków w spotkaniach grupowych. W ramach programu odbywały się również indywidualne konsultacje psychologiczne z pracownikami placówek oraz ich wychowankami.

Liczba uczestników programu w 2010r.	20
Liczba spotkań grupowych w 2010r.	8
Liczba godzin programu w 2010r.	16

Program „Rodziny zastępcze”

Adresatami programu były rodziny zastępcze spokrewnione i niespokrewnione, w których występowały problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz problemy w relacji wychowankowie – opiekunowie. Rodzice zastępczy mieli potrzebę uzyskiwania wsparcia psychologicznego i edukacji psychologicznej związanej ze specyfiką wychowywania dzieci w rodzinie zastępczej. W funkcjonowaniu tych dzieci zauważane były głównie problemy emocjonalne (np.: nadmierne zamykanie się w sobie, nieśmiałość, zachowania agresywne), a także problemy z zachowaniem na terenie szkoły i/lub w rodzinie.

Celem programu było:

1. Pogłębienie diagnozy sytuacji rodziny.
2. Wsparcie rodziców zastępczych w radzeniu sobie z problemami z dzieckiem, a w efekcie zbudowanie sieci wsparcia.
3. Wzrost kompetencji i umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych.

Założono, że w toku realizacji programu nastąpi:

1. Poprawa funkcjonowania rodziny w zakresie zadań opiekuńczo-wychowawczych.
2. Zawiązanie grupy wsparcia spośród rodzin uczestniczących w programie.

W trakcie realizacji programu, odbywały się zajęcia grupowe o charakterze edukacyjnym i wspierającym oraz na wniosek rodziny – spotkania indywidualne.

Zajęcia grupowe realizowane były raz w tygodniu, w wymiarze 2,5 godzin i obejmowały następujące tematy:

- Potrzeby dziecka w rodzinie zastępczej i ich realizacja.
- Relacje w rodzinie a funkcjonowanie dziecka.

- Tożsamość dziecka w kontekście pozostawania poza rodziną naturalną.
- Rola i znaczenie rodziny naturalnej w procesie wychowywania dziecka.
- Zachowania charakterystyczne dla wieku dziecka, trudne do zaakceptowania przez rodziców.
- Zaburzenia zachowania.
- Sposoby radzenia sobie z dziećmi w trudnych sytuacjach.
- Budowanie sieci wsparcia w kontekście rozwiązywania problemów dziecka.

Na początku 2010r. zakończono realizację edycji programu, w ramach której zajęcia zainicjowano w roku poprzednim. Program dla rodzin zastępczych prowadzony był przez dwóch psychologów Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii, Sekcji Psychologiczno – Pedagogicznej i pracownika socjalnego Terenowego Punktu Pomocy Społecznej – 2. Realizowany był w formie spotkań grupowych (siedem spotkań) oraz indywidualnych (jedenaście spotkań). Spotkania indywidualne odbywały się w miejscu zamieszkania rodzin i służyły wzmocnieniu rodziny w radzeniu sobie z napotykanymi trudnościami rozwojowymi wychowanków oraz wzmocnieniu rodziców w lepszej realizacji zadań opiekuńczo - wychowawczych.

Ponadto na wniosek rodzin zastępczych zorganizowano spotkanie grupy wsparcia. Pierwsze spotkanie odbyło się w dniu 22.04.2010 r., jednak ze względu na dużą absencję ustalono, iż kolejne tego rodzaju spotkanie odbędzie się po zakończeniu okresu wakacyjnego. W spotkaniu grupy wsparcia dla rodzin zastępczych w dniu 06.10.2010 r. uczestniczyło **11 osób**. Kolejne spotkanie zaplanowano na styczeń 2011r.

W dniu 07.07.2010r. odbyło się spotkanie z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, w którym uczestniczyły **4 rodziny zastępcze** biorące udział we wszystkich edycjach programu.

W okresie sprawozdawczym podjęto również prace nad wprowadzeniem zmian dotyczących realizacji Programu dla Rodzin Zastępczych. Modyfikacje te dotyczyły między innymi poszerzenia zakresu tematyki omawianej na w/w spotkaniach oraz stworzenia ankiety, która miałaby być pomocna w ewaluacji programu.

W czwartym kwartale 2010 r. rozpoczęto realizację kolejnej edycji Programu dla Rodzin Zastępczych. Początkowo rekrutacją miały być objęte rodziny niespokrewnione, które zostały ustanowione rodzinami zastępczymi w przeciągu ostatnich dwóch lat. W trakcie rekrutacji okazało się, że większość dorosłych członków tych rodzin zaangażowana jest bądź w rozwój zawodowy bądź w inne aktywności społeczno - kulturowe. Z tego też powodu zmodyfikowano kryteria doboru rodzin do programu. Ostatecznie w programie (dotyczy ostatniej edycji) brało udział **7 rodzin zastępczych**, w tym jedna niespokrewniona. Zakres tematyczny poruszany na spotkaniach poszerzono o następującą tematykę: sfera seksualna dzieci i młodzieży oraz relacje wychowanków z biologicznymi dziećmi rodziców zastępczych.

Liczba uczestników programu w 2010r.	16
Liczba spotkań grupowych w 2010r.	15
Liczba godzin programu w 2010r.	36

Trening umiejętności społecznych

W ramach realizowanego, przez Ośrodek, projektu systemowego „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” został zorganizowany wyjazdowy Trening Umiejętności Społecznych, z którego skorzystało **12 rodzin** (łącznie **41 osób** – dorośli i dzieci). Rodziny w ramach 5-dniowego treningu, który odbywał się w Piwnicznej, w sprzyjającym otoczeniu nabyły i przećwiczyły umiejętności związane z komunikowaniem się, asertywnością, radzeniem sobie z problemami i ich rozwiązywaniem oraz innymi aspektami codziennego życia rodzinnego. Wyjazdowy trening umiejętności społecznych obejmował zakresem trenowanie umiejętności społecznych, w tym dobrej komunikacji i zachowań ważnych dla wypełniania funkcji rodzicielskich. Dodatkowo odbywały się zajęcia grupowe dla dzieci i młodzieży, imprezy dla całych rodzin o charakterze integracyjnym, wspólne oglądanie filmów, ognisko z pieczeniem kiełbasek, zajęcia plastyczne, piesze wycieczki po okolicy itp. Pracownicy Ośrodka przeprowadzili kontrolę prawidłowości realizacji zadania. W trakcie przeprowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono uchybień.

Zadanie nr 3. Realizacja usług lokalnej sieci świetlic środowiskowych i klubów młodzieżowych

Zadanie w części realizowane w ramach:

- Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, działającego na podstawie Uchwały Nr XLVIII/983/09 Rady Miasta Katowice z dnia 26 października 2009 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2010 r. oraz
- Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, działającego na podstawie Uchwały Nr XLVIII/984/09 Rady Miasta Katowice z dnia 26 października 2009 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2010 r.

Zadanie w części realizowane w ramach:

- Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, działającego na podstawie Uchwały Nr XLVIII/983/09 Rady Miasta Katowice z dnia 26 października 2009 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2010 r. oraz
- Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, działającego na podstawie Uchwały Nr XLVIII/984/09 Rady Miasta Katowice z dnia 26 października 2009 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2010 r.

• ŚWIETLICE ŚRODOWISKOWE MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Adresują swoją pomoc do dzieci i młodzieży w wieku 7-16 lat, uczęszczających do szkoły podstawowej lub gimnazjum, wywodzących się z rodzin kwalifikujących się do pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w szczególności z rodzin ubogich, rozbitych, niepełnych, niezaradnych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym lub uzależnieniami.

Mają one na celu utrzymanie dziecka w jego naturalnym środowisku, poprzez wsparcie funkcji opiekuńczych rodziny. W zakresie potrzeb bytowych, zgodnie ze standardem usług obejmują zadania takie jak: pobyt dzieci w placówkach w godzinach popołudniowych, zapewniając wychowankom w tym czasie poczucie bezpieczeństwa i właściwe warunki do odpoczynku, życia społecznego i nauki przez 5 dni w tygodniu; wyżywienie składające się z dwóch posiłków dziennie.

Głównym celem powyższych oddziaływań jest efektywne przygotowanie dziecka do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu, m. in. poprzez nabycie praktycznych

umiejętności życiowych i społecznych, przy jednoczesnym wsparciu rodziny w formie pracy socjalnej oraz poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego.

Nazwa, numer i adres Świetlicy	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco)
Świetlica Środowiskowa Nr 1, ul. Orkana 7a	30+3*
Świetlica Środowiskowa Nr 2, ul. Powstańców 3	49+15*
Świetlica Środowiskowa Nr 3, ul. Gliwicka 74	39+14*
Świetlica Środowiskowa Nr 4, ul. Świdnicka 35	35+10*
Świetlica Środowiskowa Nr 5, ul. Czecha 2	36+13*
RAZEM	189+55*

*liczba półkolonistów - uczestników programu „Udane wakacje 2010”

W Świetlicach Środowiskowych w roku 2010 realizowane były następujące programy:

Świetlica Środowiskowa Nr 1:

Grupa młodsza: „Jestem dobrym kolegą, przyjacielem. Znam dobre obyczaje”, „Lodołamacz czyli poznajemy siebie i innych na nowo”.
Grupa starsza: „ Świat emocji”, „Wiadomości z kraju i ze świata”, „Ja i moja grupa”.

Świetlica Środowiskowa Nr 2:

Grupa młodsza: „Jestem gwiazdką a moja grupa niebem”, „Z moją grupą czuję się dobrze i bezpiecznie”.
Grupa dziewcząt: „Wiem, że mogę się podobać”, „Nasze wspólne miejsce”.
Grupa chłopców: „W grupie różnie”, „Uczymy się tworzyć grupę”.
Grupa średnia: „Współpraca wszystkim się opłaca”, „Tworzymy jedność”.
Program ogólnoswietlicowy: „Psychokorekcja zachowań i postaw asocjalnych oraz roszczeniowych u wychowanków”.

Świetlica Środowiskowa Nr 3:

Grupa młodsza – „Ciekawość pierwszy stopień do wiedzy”, „Bajka dla każdego”, „Rozwijamy się poznając świat”.
Grupa średnia – „Wiedza to potęgi klucz”, „Zabawa w teatr”, „Awanturnik pacyfistą”, „Rozwijamy swoje talenty”.
Grupa starsza – „Wszystko co czuję jest ok”, „Czy to jest przyjaźń, czy to jest kochanie”, „Dziennikarz”.

Świetlica Środowiskowa Nr 4:

Grupa młodsza – I-XII 2010
„Wyspa moich marzeń” – program mający na celu wykształcenie umiejętności kreatywnego rozwiązania sytuacji konfliktowej.
Grupa średnia –do II 2010 "Ja i ty, czyli my – czyli co wiemy o sobie i innych
od II 2010 „My to znaczy grupa”
Grupa starsza - „Jesteśmy grupą”, „Ja i ty czyli My”- integracji część dalsza, program reedukacji.

Świetlica Środowiskowa Nr 5:

Grupa młodsza – „ My i Nasz świat”, „Ty też możesz zostać moim przyjacielem”
Grupa średnia – „Bliżej siebie”, „W naszej grupie wielka siła”
Grupa starsza – „Być jak drzewo...”, „Grupa daje mi siłę”
Programy ogólnoswietlicowe:” Świetlicowa Gala najlepszych”, Świetlicowy Urząd Pracy”, „Kocham Cię wiesz”

Realizacja obowiązku szkolnego (według stanu na dzień 31.12.2010 r.):

Liczba dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy	9
Liczba absolwentów klas III gimnazjum	3
Liczba absolwentów gimnazjów, którzy złożyli podania do szkół ponadgimnazjalnych	3

Dzieci nie otrzymały promocji do następnej klasy z następujących powodów:

- częstego opuszczania przez dzieci zajęć w szkole i w Świetlicy bez wskazania konkretnych powodów,
- brak zaangażowania ze strony rodziców w poprawę sytuacji szkolnej dzieci, pomimo podejmowanych w tym kierunku działań przez wychowawców Świetlicy, nauczycieli i pedagogów szkolnych,
  - wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne orzeczeń o konieczności nauczania specjalnego,
    - z powodu zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych spowodowanych niepełnosprawnością intelektualną rodziców,
    - braku motywacji rodziców do aktywnych działań na rzecz poprawy sytuacji szkolnej dzieci, pomimo prowadzonej między wychowawcami Świetlic, pracownikami socjalnymi, nauczycielami i pedagogami szkolnymi intensywnej współpracy na rzecz poprawy ww. sytuacji.

▪ **ŚWIETLICE ŚRODOWISKOWE PROWADZONE PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE**

Działalność na podstawie Ustawy Prawo Zamówień Publicznych				
Lp.	Nazwa i adres placówki	Przez kogo prowadzona	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco)	Koszt osobodnia (w zł.)
Świetlice typu opiekuńczego				
1	Świetlica Środowiskowa im. św. Wojciecha ul. Chopina 14/1, Katowice	Caritas Archidiecezji Katowickiej	37	17,50
2	Świetlica Środowiskowa pl. Wyzwolenia 21, Katowice	Rzymsko - Katolicka Parafia Św. Anny w Katowicach - Janowie	43	Do 31.07.2010 17,44 od 01.08.2010 19,50
3	Rzymsko-Katolicka Parafia św. Józefa Robotnika, ul. Mikusińskiego 8, Katowice	Świetlica Środowiskowa zwana Ochronką dla dzieci w wieku przedszkolnym	23	18,50
4	Świetlica Środowiskowa zwana Klubem „Szansa dla każdego” ul. 3-go Maja 36/2, Katowice	Stowarzyszenie „Szansa dla każdego”	28	18,50
Razem			131	---
Świetlice typu specjalistycznego				
5	Świetlica Środowiskowa ul. Kilińskiego 15, Katowice	Katolicka Fundacja Dzieciom	72	26,50
6	Świetlica Socjoterapeutyczna ul. Morcinka 19 a, Katowice	Fundacja dla Ludzi Potrzebujących Pomocy GNIAZDO	43	30,00
7	Świetlica Terapeutyczna im. Św. Brata Alberta ul. Brata Alberta 4, Katowice	Caritas Archidiecezji Katowickiej	53	Do 30.06.2010 24,50 od 01.07.2010 30,00

8	Świetlica Terapeutyczna im. Św. Jacka ul. Dębowa 23, Katowice	Caritas Archidiecezji Katowickiej	63	Do 30.09.2010 24,50 od 01.10.2010 30,00
9	Świetlica Środowiskowa im. św. Agaty ul. Solskiego 2, Katowice	Caritas Archidiecezji Katowickiej	48	30,00
Razem			279	---
RAZEM:			410	

Łączny koszt poniesiony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2010 roku na prowadzenie Świetlic przez organizacje pozarządowe w ramach zakupu usługi wyniósł: **1 582 849,68 zł.**

• ŚRODOWISKOWY KLUB MŁODZIEŻOWY MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Klub stanowi kontynuację pracy socjoterapeutycznej Świetlic Środowiskowych. Przeznaczony jest dla młodzieży w wieku 13-18 lat, absolwentów szkoły podstawowej, uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych wywodzących się z rodzin kwalifikujących się do pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w szczególności z rodzin ubogich, rozbitych, niepełnych, niezaradnych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym lub uzależnieniami. Klub działa w godzinach popołudniowych 5 dni w tygodniu. Cele i zadania Klubu są tożsame z zadaniami Świetlic Środowiskowych.

Nazwa, numer i adres Klubu	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco)
Środowiskowy Klub Młodzieżowy Nr 1, ul. Orkana 7a	14
Środowiskowy Klub Młodzieżowy Nr 2, ul. Krakowska 138	26+2*
RAZEM	40+2*

*liczba półkolonistów - uczestników programu „Udane wakacje 2010”

W Środowiskowych Klubach Młodzieżowych Nr 1 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2010 r. realizowane były następujące programy:

ŚKM nr 1

W okresie: luty – czerwiec 2010

- „Świat używek” mający na zwiększenie wiedzy na temat używek, mechanizmów uzależnienia oraz nabywanie umiejętności asertywnego odmawiania .

W okresie: wrzesień 2010 - luty 2011:

- „Życ wśród innych” – mający na celu wzmacnianie umiejętności społecznych, przełamywanie stereotypowego myślenia, zwłaszcza dotyczącego osób niepełnosprawnych.

ŚKM nr 2

W okresie: luty – czerwiec 2010

- „Chcę być dumny z mojej nauki w szkole” - zdaję do następnej klasy II” program motywujący młodzież do brania większej odpowiedzialności za swoją sytuację szkolną,

- „Bezpieczeństwo wokół Nas” Program mający na celu wygaszanie zachowań agresywnych

W okresie: wrzesień 2010 - luty 2011

- „Poznajmy się lepiej” – mający na celu poprawę komunikacji i integrację grupy.
- „Jesteśmy razem” – mający na celu poprawę komunikacji i integrację grupy.

Realizacja obowiązku szkolnego (według stanu na dzień 31.12.2010 r.):

Liczba dzieci, które nie otrzymały promocji do następnej klasy	5
Liczba absolwentów klas III gimnazjum	3
Liczba absolwentów gimnazjów, którzy złożyli podania do szkół ponadgimnazjalnych	3

Młodzież nie otrzymała promocji do następnej klasy z następujących powodów:

- chłopak nieregularnie uczęszczał na zajęcia szkolne i w związku z tym miał poważne zaległości w nauce, braku mu było motywacji do nauki i poprawy ocen – chłopak planuje zmienić szkołę na szkołę zawodową (uczęszczał do technikum), natomiast pozostali absolwenci z powodu:
- nieregularnego uczęszczania wychowanka na zajęcia szkolne i świetlicowe (wagary) i związanymi z tym poważnymi zaległościami w nauce,
- braku zmotywowania rodziców do aktywnych działań na rzecz poprawy sytuacji szkolnej wychowanków, pomimo prowadzonej pomiędzy wychowawcami Klubu, nauczycielami i pedagogami szkolnymi intensywnej współpracy na rzecz poprawy ww. sytuacji,
- krótkiego okresu oddziaływania na wychowanków i niewielkiej możliwości wpłynięcia na ich wyniki w nauce.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku całkowity koszt zadania (Świetlice Środowiskowe i Środowiskowe Kluby Młodzieżowe) wyniósł: **1 612 880,98 zł.**

Świetlice Środowiskowe, Środowiskowe Kluby Młodzieżowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, w okresie ferii zimowych i wakacji letnich zorganizowały akcję „Zima w mieście 2010”, w której wzięło udział 193 dzieci (w tym: 171 dzieci wychowanków Świetlic i Klubu + 22 dzieci ze środowiska) i „Lato w mieście 2010”, w której wzięło udział 228 dzieci (w tym: 171 dzieci wychowanków Świetlic i Klubu oraz 57 dzieci uczestników programu „Udane wakacje 2010”).

W roku 2010 po raz drugi katowickie Świetlice Środowiskowe i Środowiskowe Kluby Młodzieżowe prowadzone przez tutejszy Ośrodek oraz przez organizacje pozarządowe zorganizowały jedną wielką imprezę dla wszystkich swoich wychowanków. **III Ogólnokatowicki Festyn** dla dzieci z okazji Dnia Dziecka odbył się w dniu 9 czerwca na terenie Stadionu Lekkoatletycznego AWF przy ul. Kościuszki w Katowicach.

W festynie udział wzięło 500 dzieci - podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, Ośrodek Św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej, Katolicka Fundacja Dzieciom, Fundacja dla Ludzi Potrzebujących Pomocy „Gniazdo”, Stowarzyszenie Św. Anny, Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Rodzin „Horyzont”, Stowarzyszenie „Szansa dla każdego”, Dom Aniołów Stróżów.

Tradycyjnie festyn miał formę Olimpiady Sportowej – w rozmaitych konkurencjach sportowych dzieci zdobywały punkty - „pieniązki”, by za nie na stanowiskach usługowych (np. sklepik, loteria fantowa, itp.) kupić sobie wymarzone zabawki, słodczyce i inne drobne upominki. Przewidziane były także inne atrakcje: występy zespołu muzycznego, zabawy na dmuchanym zamku, pokaz iluzjonisty, występy orkiestry policyjnej itp.

Gośćmi tegorocznej imprezy byli: Naczelnik Wydziału Polityki Społecznej, radni Miasta Katowice, Dyrekcja Ośrodka Św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej, przedstawiciele Komendy Miejskiej oraz Straży Miejskiej, władze uczelni AWF w Katowicach, dyrektorzy i

nauczyciele lokalnych szkół oraz liczni zaproszeni goście, którzy na co dzień współpracują ze świetlicami i klubami oraz stowarzyszeniami, wspierając ich działalność i rozwój.

Przez cały 2010 rok, dzieci i młodzież uczestniczyły w wielu atrakcyjnych imprezach i przedsięwzięciach organizowanych przez Świetlice Środowiskowe i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

Wolontariat w Świetlicach Środowiskowych i Środowiskowych Klubach Młodzieżowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Liczba wolontariuszy w okresie sprawozdawczym (narastająco)	17
Liczba wolontariuszy – średnia miesięczna	1,4
Liczba przepracowanych godzin przez wolontariuszy w okresie sprawozdawczym	847
Liczba przepracowanych godzin przez wolontariuszy w okresie sprawozdawczym – średnia miesięczna	70,6

• KLUBY MŁODZIEŻOWE PROWADZONE PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Działalność na podstawie Ustawy Prawo Zamówień Publicznych				
Lp.	Nazwa i adres placówki	Organizator	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco)	Koszt osobodnia (w zł.)
Klub typu specjalistycznego				
1	Młodzieżowy Klub Wspierania Rozwoju Osobistego ul. Morcinka 19 a, Katowice	Fundacja dla Ludzi Potrzebujących Pomocy GNIAZDO	16	31,50
2	Środowiskowy Klub Młodzieżowy ul. Kilińskiego 15, Katowice	Katolicka Fundacja Dzieciom	36	27,50
Razem			52	---

Łączny koszt poniesiony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2010 roku na prowadzenie ww. klubów w ramach zakupu usługi wyniósł: **207 876,50 zł.**

Zadanie nr 4. Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych rodziny, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz wychowanków rodzin zastępczych

Jednym z celów pomocy niesionej osobom usamodzielnianym jest zapewnienie zamieszkania w odpowiednich warunkach.

W 2010 roku kontynuowano współpracę z Wydziałem Budynków i Lokali. Wnioski osób usamodzielnianych o przydział mieszkania rozpatrywane są na preferencyjnych zasadach, wynikających z Uchwały Rady Miasta Katowice nr XLV/935/09 z dnia 31 sierpnia 2009 roku, przy jednoczesnym wsparciu wychowanka ze strony pracownika socjalnego w zakresie uzyskania uprawnień do renty socjalnej, znalezienia pracy w celu zapewnienia stałego dochodu gwarantującego utrzymanie mieszkania.

W 2010 r. pomoc w formie własnego lokalu otrzymało **49** wychowanków.

Pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo - wychowawczych mogą otrzymać także pomoc w formie pieniężnej lub rzeczowej, która jest niezbędna do zakupu wyposażenia otrzymanego z zasobów miasta Katowice mieszkania komunalnego lub socjalnego.

	Liczba osób narastająco	Średnie świadczenie (w zł.)	Łączna wartość (w zł.)
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie			
W tym:			
▪ wychowankowie rodzin zastępczych	24	3 863,09	92 714,27
▪ wychowankowie placówek	19	3 191,21	60 633,06
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki			
W tym:			
▪ wychowankowie rodzin zastępczych	95	491,72	317 159,69
▪ wychowankowie placówek	49	409,27	137 104,25
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej			
W tym:			
▪ wychowankowie rodzin zastępczych	21	4 262,08	89 503,62
▪ wychowankowie placówek	17	3 181,15	54 079,60

Pomoc na usamodzielnienie udzielana jest na podstawie sporządzonego Indywidualnego Programu Usamodzielnienia. Program sporządza osoba usamodzielniana wraz z wyznaczonym opiekunem, przy współudziale pracownika socjalnego.

Cel szczegółowy nr 3: Rozwój prorodzinnych form opieki nad dzieckiem

Zadanie nr 1. Podejmowanie działań zmierzających do utrzymania dziecka w rodzinie naturalnej poprzez kompleksową pomoc rodzinie w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych i problemowych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z organizacjami pozarządowymi udziela rodzinom z dziećmi pomocy finansowej (np. świadczenia rodzinne, Fundusz Alimentacyjny, zasiłki celowe i okresowe), rzeczowej (np. posiłki w szkołach i przedszkolach, wypoczynek letni, wyprawki szkolne, bilety miesięczne na dojazdy do szkół) oraz w postaci pracy socjalnej.

W celu ochrony praw najmłodszych dzieci, w tym przede wszystkim prawa do wychowania w rodzinie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej od 2008 r. prowadzi działania profilaktyczne wspólnie z oddziałami położniczymi i noworodkowymi oraz dziecięcymi katowickich szpitali. Pracownicy poszczególnych oddziałów informują MOPS każdorazowo, kiedy posiadają uzasadnione obawy odnośnie sposobu sprawowania opieki nad dzieckiem w jego rodzinnym lub zastępczym domu. Zgłoszenie powoduje podjęcie przez pracownika socjalnego intensywnej pracy i pomocy niesionej rodzinie. Z myślą o nieletnich matkach, kolportowana jest ulotka informująca o możliwości uzyskania wsparcia i pomocy. Każda niepełnoletnia matka lub dziewczyna spodziewająca się dziecka może skorzystać ze specjalistycznego poradnictwa, w tym zwłaszcza prawnego, i psychologicznego. W przypadkach niezbędnej konieczności, nieletnia może uzyskać wsparcie w porozumieniu ze swoimi rodzicami lub – w sytuacjach szczególnych – pomoc w formie całodobowej opieki w pogotowiu rodzinnym lub placówce opiekuńczo-wychowawczej albo w domu dla samotnych matek.

Wydatki w ramach pomocy dzieciom realizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

	Realizacja przez MOPS dożywiania uczniów szkół podstawowych i gimnazjum	Realizacja dożywiania w ramach art. 6a ustawy Pomoc Państwa w zakresie dożywiania	Dożywianie w żłobku i przedszkolu	Dowóz posiłków do szkół	Dożywianie dodatkowe	Wypoczynek dzieci	Wyprawa szkolna dla dzieci	Zielona szkoła	Bilety dla dzieci na dojazd do szkół	Bilety dla dzieci z rodzin wielodzietnych na dojazd do szkół
Liczba dzieci	3190	115	1712	365	85	1175	10	136	29	8
Kwota (w zł)	3 197 272,01	46 831,69	1 706 415,72	66 830	98 631,81	778 061,17	1460	51 151,40	5 385	864
Średni koszt 1 świadczenia (w zł)	6,70	6,83	10,72	49,28*	6,71	662,18	146	376,11	55,52	43,20

* średni koszt dowozu posiłków do szkół

Zadanie nr 2. Zapewnienie opieki i wychowania dziecku pozbawionemu opieki rodziców z zachowaniem priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej przez powoływanie, szkolenie i wspieranie:

- zawodowych rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego,
- zawodowych rodzin zastępczych wielodzietnych i specjalistycznych,
- rodzin zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych.

Rodzina zastępcza powinna odbyć szkolenie i uzyskać zaświadczenie kwalifikacyjne oraz opinię dotyczącą posiadanych kwalifikacji. W 2010 roku szkolenie rodzin zastępczych oraz kandydatów na rodziny zastępcze prowadził Ośrodek Adopcyjno - Opiekuńczy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Katowicach, realizujący zatwierdzone przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej autorskie programy szkoleniowe. Łącznie do szkolenia zgłoszono **38** rodzin, w tym **7** kandydatów na niespokrewnione rodziny zastępcze i **3** rodziny zastępcze spokrewnione, ustanowione przez Sąd bez wymaganego szkolenia.

Podczas szkolenia każda z rodzin zostaje zapoznana z zagadnieniami dotyczącymi:

- 1) etapów rozwojowych dziecka
- 2) wpływu emocjonalnego odrzucenia dziecka i nieprawidłowych postaw rodziców na jego emocje i zachowania
- 3) wpływu uzależnień rodziców na rozwój dziecka
- 4) następstw przemocy wobec dzieci
- 5) znaczenia prawidłowej komunikacji w opiece nad dzieckiem

Ponadto rodziny uzyskują podstawową wiedzę z zakresu umiejętności wyciszania i rozładowywania napięć emocjonalnych dziecka, przełamywania nieufności dziecka wobec dorosłych i kreowania u dziecka w miarę możliwości pozytywnego wizerunku rodziców biologicznych.

Rodziny zastępcze posiadają możliwość regularnego korzystania ze wsparcia merytorycznego specjalistów zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej i w instytucjach zewnętrznych. Rodzice biologiczni oraz zastępczy informowani są o działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie organizacjach pozarządowych i stowarzyszeniach. Mogą także brać udział w oferowanych programach zwiększających kompetencje wychowawcze oraz w spotkaniach grup wsparcia dla rodzin zastępczych.

Zarówno rodzinom zastępczym, jak i rodzicom naturalnym dzieci oferowana jest praca socjalna w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej, specjalistyczne poradnictwo, w tym prawne, psychologiczne i pedagogiczne w Centrum Poradnictwa Specjalistycznego. Rodziny informowane są o działających organizacjach i stowarzyszeniach pozarządowych. Centrum Poradnictwa Specjalistycznego realizuje poradnictwo indywidualne oraz grupowe dla rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi.

W 2010r. ustanowionych przez sąd zostało **24** nowych rodzin zastępczych. Liczba dzieci w nich umieszczonych wyniosła łącznie **30**.

liczba rodzin zastępczych	ogółem narastająco
	448
w tym:	
spokrewnionych	365
▪ niespokrewnionych	83
liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	624
w tym:	
▪ w rodzinach spokrewnionych	465
▪ w rodzinach niespokrewnionych	159

	Łączna wartość (w zł)	Liczba świadczeń	Średnie świadczenie (w zł.)
Jednorazowa pomoc na przyjęcie dziecka	29 264,00	36	812,89
Pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci	4 411 533,28	7530	585,86

W przypadku długotrwałego postępowania sądowego o zawiązanie rodziny zastępczej, sąd może na czas postępowania powierzyć kandydatom sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem i ustalić miejsce pobytu dziecka u przyszłej rodziny zastępczej.

W 2010r. dla **8** dzieci przyznano dofinansowanie w związku z oczekiwaniem na przyjęcie do rodziny zastępczej w łącznej wysokości **5 750,00 zł**.

Zawodowe rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego, realizując funkcje interwencyjne, zapewniają dzieciom krótkoterminową opiekę zastępczą w sytuacji kryzysu rodziny naturalnej, do czasu unormowania sytuacji życiowej ich rodziny.

Celem pracy pogotowia rodzinnego jest umożliwienie dziecku powrotu do rodziny naturalnej. W trakcie pobytu dziecka zapewnia się utrzymanie i umacnianie więzi z rodziną naturalną. Kontakty rodziców i krewnych z dziećmi, mają także na celu korektę zachowań i postaw wychowawczych rodziny naturalnej. Dlatego ważnym elementem w pracy pogotowia rodzinnego jest stały kontakt z pedagogiem i psychologiem. W przypadku braku możliwości powrotu dziecka do rodziny naturalnej, poszukuje się możliwości umieszczenia dziecka w długoterminowej rodzinie zastępczej lub adopcyjnej.

Osoby pełniące zadania pogotowia rodzinnego otrzymują na podstawie zawartych umów wynagrodzenie.

Od stycznia do grudnia 2010r. na terenie Katowic działało **6** pogotowia rodzinnych, które łącznie zapewniały **18** miejsca.

Dzieci w pogotowiach rodzinnych:

	liczba dzieci w pogotowiach rodzinnych w okresie sprawozdawczym	w tym dzieci nowopryjęte	podstawa umieszczenia dziecka w pogotowiu rodzinnym – liczba dzieci umieszczonych w okresie sprawozdawczym – dotyczy dzieci nowopryjętych		
			na podstawie postanowienia sądu	w tym: zmiana z opieki instytucjonalnej na pogotowie rodzinne	w wyniku interwencji Policji
łącznie narastająco	61	45	26	0	19

⇒ Koszt utrzymania dzieci w pogotowiu rodzinnym w okresie od stycznia do grudnia 2010 roku.

Liczba pogotowi rodzinnych narastająco	wynagrodzenie pogotowi rodzinnych za okres sprawozdawczy narastająco (ze składkami MOPS) (w zł.)	udzielona pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w pogotowiuach rodzinnych narastająco (w zł.)	łącznie liczba miesięcy pobytu wszystkich dzieci w pogotowiuach rodzinnych	Średni miesięczny koszt pobytu dziecka w pogotowiu rodzinnym $E=(B+C)/D$ (w zł.)
A	B	C	D	E
6	239 048,70	259 753,41	290	1 720,01

Zawodowe rodziny zastępcze wielodzietne zapewniają dzieciom długoterminową opiekę zastępczą w sytuacjach konieczności objęcia opieką liczego rodzeństwa (od 3 do 6 dzieci), do czasu zakończenia pracy z rodziną naturalną i usamodzielnienia rodziny.

Osoby pełniące zadania zawodowej rodziny zastępczej wielodzietnej otrzymują na podstawie zawartych umów wynagrodzenie.

W 2010r. zawarto jedną nową umowę o pełnienie zadań zawodowej rodziny zastępczej wielodzietnej.

⇒ Koszt utrzymania dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej wielodzietnej w 2010 roku.

Liczba zawodowych rodzin zastępczych wielodzietnych narastająco	wynagrodzenie za okres sprawozdawczy narastająco (ze składkami MOPS) (w zł.)	udzielona pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dzieci narastająco (w zł.)	łącznie liczba miesięcy pobytu wszystkich dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych wielodzietnych	Średni miesięczny koszt pobytu dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej wielodzietnej $E=(B+C)/D$ (w zł.)
A	B	C	D	E
3	75 736,30	75 300,84	90	1 678,19

Zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne zapewniają dzieciom długoterminową opiekę zastępczą w sytuacjach konieczności objęcia dziecka specjalistyczną opieką medyczną i rehabilitacją. W zawodowej rodzinie zastępczej specjalistycznej może przebywać od 1 do 3 dzieci.

Osoby pełniące zadania zawodowej rodziny zastępczej specjalistycznej otrzymują na podstawie zawartych umów wynagrodzenie.

W 2010r. zawarto jedną nową umowę o pełnienie zadań zawodowej rodziny zastępczej wielodzietnej.

⇒ Koszt utrzymania dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej specjalistycznej w 2010 roku.

liczba zawodowych rodzin zastępczych specjalistycznych narastająco	wynagrodzenie za okres sprawozdawczy narastająco (ze składkami MOPS) (w zł.)	udzielona pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dzieci narastająco (w zł.)	łącznie liczba miesięcy pobytu wszystkich dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych specjalistycznych	Średni miesięczny koszt pobytu dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej specjalistycznej $E=(B+C)/D$ (w zł.)
A	B	C	D	E

2	39 404,91	27 790,10	28	2 399,82
---	-----------	-----------	----	----------

Zadanie nr 3. Zapewnienie całodobowej opieki w formie instytucjonalnej dziecka, któremu nie można zapewnić opieki w formach prorodzinnych przez domy dziecka, w tym domy pełniące rolę placówek wielofunkcyjnych.

Na pobyt w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej dziecko może zostać skierowane dopiero po wyczerpaniu możliwości udzielenia mu pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej lub adopcyjnej.

Do katowickich placówek opiekuńczo-wychowawczych kierowane są dzieci, dla których nie było możliwe pozyskanie miejsca w formach prorodzinnych, w szczególności z uwagi na zdiagnozowane specyficzne problemy, zwłaszcza w postaci zaburzeń zachowania. Placówki mają obowiązek prowadzenia pracy terapeutycznej i kompensacyjnej z wychowankiem, ale jednocześnie obowiązane są do poszukiwania możliwości powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub pozyskania długoterminowej rodziny zastępczej albo rodziny adopcyjnej dla dziecka.

	Liczba wydanych dla dzieci skierowań w trybie interwencyjnym		Liczba wydanych dla dzieci skierowań w trybie socjalizacyjnym	
	z Katowic	spoza Katowic	z Katowic	spoza Katowic
Domy Dziecka	8	0	13	0
Placówki wielofunkcyjne	32	1	30	1

W przypadku braku możliwości skierowania dziecka do placówki z powodu braku miejsc w placówkach na terenie Katowic, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wnioskował do innych powiatów o wydanie skierowań do placówek położonych na terenie tych powiatów. W 2010 roku umieszczono w placówkach na terenie innych powiatów **11** dzieci.

Liczba dzieci z Katowic, które opuściły placówki wielofunkcyjne oraz domy dziecka	
Ogółem	98
W tym biorąc pod uwagę powód zwolnienia:	
Dom rodzinny	13
Rodzina zastępcza	7
adopcja	11
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy, Ośrodek Szkolno - Wychowawczy	3
Placówka resocjalizacyjna	1
Zakwalifikowanie do innej formy opieki, jakiej?	2
• Schronisko dla nieletnich	
• Dom Samotnej Matki	0
• Inne np. pełnoletność	28

Wychowankowie, którzy nie mogą powrócić do domu rodzinnego oraz ci, dla których nie jest możliwa zmiana formy opieki na rodzinną, przebywają w placówkach opiekuńczo-wychowawczych do usamodzielnienia. Współczesne standardy opieki i wychowania dążą do możliwie pełnego przygotowania młodego człowieka do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu, w tym – naukę prowadzenia gospodarstwa domowego. Jednym ze sposobów osiągnięcia standardu wychowania zbliżonego do rodzinnego jest umieszczanie grup wychowanków powyżej 14 roku życia w samodzielnych mieszkaniach, gdzie pod stałą opieką wychowawców nabywają pożądanych umiejętności. W 2009r. na terenie miasta Katowice zostało uruchomione mieszkanie usamodzielnienia prowadzone przez Dom Dziecka „Tęcza”.

a w 2010 r. dodatkowo prowadzone przez Dom Dziecka „Zakątek” oraz Dom Dziecka „Stanica” . Każde z w/w mieszkań zapewnia opiekę dla 10 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Ogólna liczba dzieci umieszczonych poza rodziną naturalną

Formy prorodzinne

Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych	624
Dzieci pochodzące z terenu Katowic, przekazane do adopcji	34
Dzieci pochodzące z terenu Katowic, a umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innych miast	19
Razem	677

Formy instytucjonalne

Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie Katowic	84
Dzieci pochodzące z terenu Katowic, umieszczone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych miast	11
Razem	95

Priorytet 2. Zabezpieczenie socjalne rodziny.

Cel szczegółowy nr 1: Dostarczanie usług i świadczeń rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych.

W ramach systemu opieki nad dzieckiem i rodziną realizowana jest pomoc niematerialna w formie rzeczowej i instytucjonalnej.

- Opieka nad dzieckiem i rodziną

Celem pomocy skierowanej na dzieci jest zabezpieczenie ich niezbędnych potrzeb oraz niedopuszczenie do przejścia nieprawidłowych postaw występujących w domu rodzinnym oraz pomoc dzieciom zagrożonym niedostosowaniem społecznym w nabyciu wzorców zachowania akceptowanych w społeczeństwie. Pomoc ta jest realizowana poprzez:

- ⇒ pomoc instytucjonalną: Świetlice Środowiskowe, Środowiskowy Klub Młodzieżowy prowadzone lub dofinansowywane przez MOPS, z których skorzystało 691 dzieci, a których utrzymanie kosztowało: **3 403 607,16 zł**
- ⇒ dofinansowywanie wypoczynku letniego dla 1 175 dzieci, na kwotę **778 061,17 zł**
- ⇒ dofinansowanie do „zielonej szkoły” dla 136 dzieci, na kwotę **51 151,40 zł**
- ⇒ wyprawki szkolne dla 10 dzieci, na kwotę **1 460,00 zł**
- ⇒ obiady dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum (w tym: obiady dowożone przez Firmę Babilon, Firmę Ando, Firmę Handlowo-Uslugową SWM) dla 3 670 dzieci, na kwotę **3 310 933,70 zł**
- ⇒ dożywianie w żłobku i przedszkolu dla 1 712 dzieci, na kwotę **1 706 415,72 zł**
- ⇒ dożywianie dodatkowe dla 85 dzieci, na kwotę **98 631,81 zł**
- ⇒ poradnictwo dla rodzin z dziećmi i młodzieży **309 049,02 zł**
- ⇒ realizacja programów dla rodzin z dziećmi (m. in. „Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce”) na kwotę: **58 600,71 zł**
- ⇒ bilety dla 29 dzieci na dojazd do szkół, na kwotę: **5 385,00 zł**
- ⇒ bilety dla 8 dzieci z rodzin wielodzietnych na dojazd do szkół, na kwotę: **864,00 zł**

Koszt łączny pomocy w 2010 roku wyniósł: **9 724 159,69 zł.**

- Opieka nad dzieckiem poza rodziną naturalną

Rodziny zastępcze oraz usamodzielniający się wychowankowie zarówno rodzin zastępczych, jak i placówek opiekuńczo – wychowawczych objęte są pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w formie finansowej i rzeczowej:

- ⇒ świadczenia dla 448 rodzin zastępczych, w wysokości **4 430 915,28 zł**
- ⇒ potrzeby dziecka oczekującego na umieszczenie w rodzinie zastępczej dla 8 dzieci, na kwotę: **5 750,00 zł**
- ⇒ wynagrodzenia i składki dla 6 zawodowych rodzin zastępczych, w kwocie: **354 189,91zł**
- ⇒ pomoc dla 140 usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych, w wysokości **499 377,58 zł**
- ⇒ pomoc dla 85 usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo–wychowawczych, w wysokości **251 816,91zł**
- ⇒ świadczenia dla 1 rodziny zastępczej w której przebywa dziecko cudzoziemców, na kwotę: **9 882,00 zł.**

Koszt pomocy w 2010 roku wyniósł: **5 551 931,68 zł.**

Łącznie na system opieki nad dzieckiem i rodziną wydatkowano: **15 276 091,37 zł.**

Cel szczegółowy nr 2: Rozwijanie aktywności własnej i umiejętności zaspokajania potrzeb rodziny.

W ramach priorytetu 2. realizowane były przez pracowników Sekcji Psychologiczno - Pedagogicznej Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii następujące programy:

- program „A, B, C i co dalej...?”
- Program Wolontariat na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych „SŁONECZNIK”
- program „Romowie - Polacy do dialogu i współpracy”
- program „Moje dziecko”
- program psychoedukacyjny „Świadomy rodzic – szczęśliwsza rodzina”

Program „A, B, C i co dalej...?”

Celem programu jest wspieranie dzieci z rodzin korzystających z pomocy MOPS w realizacji obowiązku szkolnego, w sytuacji występowania niekorzystnych uwarunkowań domowych i rodzinnych, rzutujących na funkcjonowanie dziecka w środowisku szkolnym. Czas trwania edycji obejmuje rok szkolny.

Cele szczegółowe to:

1. Poprawa ocen szkolnych.
2. Nabycie umiejętności systematycznego uczenia się.
3. Doskonalenie umiejętności komunikacyjnych.

W okresie sprawozdawczym trwały prace nad modyfikacją programu, dlatego też jego promocja była znacznie ograniczona. Koordynator programu rozwieszał plakaty na uczelniach i reklamował program podczas Jarmarku Katowickiego poprzez rozdawanie ulotek. Do założeń programu wprowadzono zmiany dotyczące między innymi rekrutacji wolontariuszy, zawierania umów z wolontariuszami oraz sposobu realizacji programu. Została opracowywana także oferta szkoleń dla wolontariuszy, którzy będą współpracować z rodzinami w ramach programu w 2011 roku. Celem szkoleń jest zapoznanie ze specyfiką pracy wolontaryjnej, podniesienie kompetencji wolontariuszy przy wykonywaniu zadań, a także nawiązaniu odpowiednich relacji z dzieckiem i rodziną.

W okresie wakacyjnym korepetycje nie odbywały się. Natomiast kontaktowano się wówczas z rodzinami, których dzieci otrzymywały wsparcie wolontariuszy w formie korepetycji. Spotkania te dotyczyły podsumowania pracy wolontariusza. Rodziny były zadowolone z otrzymanej pomocy, której efektem była klasyfikacja dzieci do następnej klasy. Jednocześnie wyrażały swoje zainteresowanie udziałem w programie w nowym roku szkolnym 2010/2011.

Od nowego roku szkolnego widoczne było mniejsze zainteresowanie programem wśród wolontariuszy. Zgłaszały się jedynie pojedyncze osoby zainteresowane współpracą. Dlatego też od nowego roku planuje się promocję programu na szerszą skalę.

Łączna liczba dzieci, która wzięła udział w programie w roku 2010r.	18
Łączna liczba wolontariuszy, która wzięła udział w programie roku 2010r.	11
Łączna liczba godzin przepracowanych przez wolontariuszy w roku 2010r.	368

Program Wolontariat na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych „SŁONECZNIK”

Program „Słonecznik” to oferta pomocy dla mieszkańców Katowic, którzy z powodu swojego wieku, choroby bądź niepełnosprawności wymagają wsparcia.

CELE PROGRAMU

- Utrzymanie więzi społecznych i bezpieczeństwa w środowisku zamieszkania w odniesieniu do osób starszych i niepełnosprawnych.
- Poszerzenie kontaktów społecznych i aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych.
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób starszych i niepełnosprawnych.
- Rozpowszechnienie idei wolontariatu i uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych.
- Zwiększenie możliwości udziału mieszkańców w życiu swojej społeczności i tworzenie sieci wsparcia.
- Stworzenie możliwości pomocy w realizacji potrzeb życiowych osób starszych i niepełnosprawnych w stopniu gwarantującym godne życie.
- Wzbogacenie i rozszerzenie katalogu usług świadczonych przez Ośrodek.
- Stworzenie dla wolontariusza możliwości zdobycia doświadczenia zawodowego poprzez nabycie nowych umiejętności.

W roku 2010 program był modyfikowany - wprowadzano zmiany, dzięki którym w programie zostały zastosowane innowacyjne rozwiązania dające większe poczucie bezpieczeństwa osobom otrzymującym wsparcie ze strony wolontariuszy, jak również samym wolontariuszom. Promocja programu odbywała się przede wszystkim na uczelniach oraz podczas Jarmarku Katowickiego.

Opracowano również ofertę szkoleń dla wolontariuszy, których celem jest zapoznanie ze specyfiką pracy wolontaryjnej, podniesienie kompetencji wolontariuszy przy wykonywaniu zadań, a także nawiązaniu odpowiednich relacji z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

Osoby realizujące program udzielały wsparcia wolontariuszom podczas spotkań indywidualnych w ramach konsultacji. Omawiały z wolontariuszami sytuację zdrowotną i rodzinną osób, które objęte były wsparciem. Jednocześnie pracownicy prowadzący program

spotykali się z osobami objętymi wolontariatem w ich miejscu zamieszkania, w celu wsparcia oraz omówienia bieżącej sytuacji życiowej.

Program Słonecznik	TPPS 1	TPPS 2	TPPS 5	TPPS 7	Łącznie
Liczba wolontariuszy w roku 2010	3	1	3	3	10
Liczba osób objętych wolontariatem w roku 2010	3	1	3	4	11
Ilość godzin przepracowanych przez wolontariuszy – w okresie od 01/10 do 12/10	68	167,5	167,5	48	451
Łączna ilość umów zawartych w okresie od 01/10 do 12/10	1	1	1	2	5

W związku z malejącą liczbą wolontariuszy poszerzono działania promocyjne (zamieszczanie informacji o programie w internecie, prasie studenckiej oraz poprzez spotkania z młodzieżą i studentami). Działania te będą kontynuowane w 2011 roku.

Program „Romowie - Polacy do dialogu i współpracy”

Program skierowany do rodzin romskich objętych pomocą społeczną i realizowany przez Sekcję Psychologiczno – Pedagogiczną centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii, we współpracy z Wydziałem Edukacji Urzędu Miejskiego w Katowicach, przedstawicielami społeczności romskiej oraz wolontariuszami.

Cele programu to:

- a) organizacja pomocy w nauce dla dzieci romskich, w tym korepetycji z udziałem wolontariuszy,
- b) wyposażenie dzieci romskich w książki i artykuły szkolne.

W roku 2010 realizowana była pomoc dla dzieci romskich w wieku szkolnym uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjalnych. Po otrzymaniu środków finansowych z Ministerstwa Edukacji zakupiono podręczniki i artykuły szkolne dla 32 dzieci. W okresie sprawozdawczym pedagogzy szkolni nie zgłaszali uczniów pochodzenia romskiego, którzy wymagaliby wsparcia w ramach korepetycji.

W roku 2010 nawiązano również kontakt z przedstawicielami społeczności romskiej. Celem tych spotkań było zachęcenie społeczności romskiej korzystającej z pomocy Ośrodka do udziału w projekcie systemowym. Współpraca w ramach projektu systemowego miała dotyczyć rozpoznania zapotrzebowania wśród społeczności romskiej form pomocy skierowanej na rozwiązanie problemów społecznych i bezrobocia dotyczących tej społeczności. Przedstawiciele społeczności romskiej, z którymi odbywały się spotkania nie przedstawili obszarów, w których mogliby otrzymać wsparcie oraz nie wyrazili zgody na udział w projekcie systemowym.

Realizacja programów ***„Moje Dziecko”*** i ***„Świadomy rodzic – szczęśliwsza rodzina”*** została opisana w części sprawozdania dotyczącej priorytetu 1. Oba te programy obejmowały treści profilaktyczne i edukacyjne adresowane do rodzin. Koncentrowały się na treściach służących nabywaniu przez rodziców umiejętności społecznych i opiekuńczo – wychowawczych.

Pracownicy Sekcji Psychologiczno – Pedagogicznej Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii w ramach wykonywania swoich zadań podejmowali również współpracę z licznymi instytucjami, organizacjami w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy rodzinie. W roku 2010 współpracowali z następującymi instytucjami:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Zabrze – wymiana doświadczeń w pracy z rodzinami zastępczymi,
- Publiczny Ośrodek Adopcyjno - Opiekuńczy w Sosnowcu – wymiana doświadczeń w realizacji zajęć grupowych dla rodzin zastępczych i naturalnych,
- Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne z terenu Katowic – nawiązanie ściślejszej współpracy w ramach pracy z rodzinami z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi,
- Kuratorzy Zawodowi Sądu Rodzinnego w Katowicach - nawiązanie ściślejszej współpracy w ramach pracy z rodzinami z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi, promocja programu psychoedukacyjnego „Świadomy rodzic – szczęśliwsza rodzina”,
- Ochotniczy Hufiec Pracy w Katowicach – współpraca w ramach realizacji programu dla społeczności romskiej,
- Śląskie Forum Organizacji Pozarządowych KAFOS – współpraca w ramach realizacji programów wolontaryjnych,
- Centrum Wolontariatu w Katowicach - współpraca w ramach realizacji programów wolontaryjnych,
- Przedszkola oraz szkoły podstawowe i gimnazjalne współpraca w ramach realizacji programów wolontaryjnych, programu „Romowie – Polacy do dialogi i współpracy” oraz programu „Moje dziecko”,
- Księgarnia „Świat ucznia” w Katowicach - współpraca przy realizacji programu romskiego,
- Dom Dziecka „Zakątek”, Dom Dziecka „Tęcza” oraz Dom Dziecka „Stanica” – współpraca w ramach programu dla usamodzielnianych wychowanków i programu „Świadomy rodzic – szczęśliwsza rodzina”.

W Świetlicy Środowiskowej nr 2 w Katowicach-Szopienicach oraz w Świetlicy Środowiskowej nr 3 w Katowicach Załężu, ramach priorytetu 2 realizowany był także **program „Równe szanse”** – program na rzecz integracji społeczności romskiej i polskiej w szczególności na rzecz dzieci wywodzących się z rodzin romskich oraz rodzin dysfunkcyjnych w sprawach opiekuńczo- wychowawczych, w tym rodzin objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, przeciwdziałający marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz problemowi opóźnionej dojrzałości szkolnej dzieci. Jest adresowany do dzieci romskich i polskich w wieku 7 do 15 lat oraz do ich rodzin. W 2010 r. programem „Równe szanse” objętych zostało narastająco 16 dzieci, w tym 11 dzieci pochodzenia romskiego. Programem objęte zostały dzieci w wieku od 7 do 15 lat. Wszystkie rodziny dzieci objętych programem, korzystają z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Zajęcia w ramach programu odbywały się w wymiarze 16 godzin miesięcznie (maj, czerwiec, wrzesień-grudzień) oraz 32 godz. (lipiec-sierpień). Część zajęć odbywała się na terenie Świetlic Środowiskowych, część miała charakter zajęć wyjazdowych. Program dotowany jest ze środków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji..

Najważniejszymi celami programu „Równe szanse” było:

1. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin romskich.
2. Objęcie dzieci i rodzin pochodzenia romskiego profesjonalnymi oddziaływaniami i wsparciem specjalistycznych placówek opiekuńczo – wychowawczych, jakimi są Świetlice Środowiskowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

Program pełni także funkcję profilaktyczną poprzez działania zmierzające do:

- utrzymania dziecka w jego środowisku naturalnym, czyli w rodzinie pomimo doświadczanych przez rodzinę trudności opiekuńczo-wychowawczych (często bardzo poważnych i długotrwałych),
- przeciwdziałania niedostosowaniu społecznemu i przestępczości dzieci i młodzieży,
- integracji społecznej rodzin romskich i polskich.

Realizacja programu umożliwiła:

- wczesne wychwycenia problemów poprzez dotarcie do najmłodszej grupy dzieci zagrożonych patologią społeczną (wczesna interwencja pozwala na niwelowanie symptomów świadczących o dysfunkcji),
- zwiększenie stopnia socjalizacji dzieci przez udział w zajęciach programu, kontakt z grupą rówieśniczą.
- wzrost wiedzy na temat kultury i tradycji romskiej w środowisku lokalnym.

Dzieci objęte programem, miały okazję wziąć udział w wielu zajęciach o charakterze rekreacyjno – sportowym, tanecznym, plastycznym. Wszyscy uczestnicy programu objęci zostali „Akcją Lato 2010” realizowaną w Świetlicach Środowiskowych.

Działania realizatorów programu nastawione były przede wszystkim na integrację dzieci wywodzących się z ww. opisanych środowisk ze środowiskiem lokalnym oraz na udzielanie im i ich rodzinom profesjonalnego wsparcia i pomocy. W efekcie tych działań udało się doprowadzić do pełnej integracji dzieci romskich z ich rówieśnikami na terenie Świetlic Środowiskowych, w których program był realizowany, z rówieśnikami ze środowiska lokalnego oraz na terenie ich szkoły. Dzieci romskie zostały w pełni zaakceptowane przez swoich rówieśników, często zapraszane są do wspólnej zabawy, wspólnych zajęć.

Ważnym celem zrealizowanego programu było przeciwdziałanie zjawisku opóźnionej gotowości szkolnej dzieci. Realizacja tego celu była możliwa dzięki systematycznej stymulacji rozwoju psychospołecznego, psychoruchowego i emocjonalnego dzieci, a także dzięki motywowaniu rodziców do przejęcia odpowiedzialności za regularne realizowanie obowiązku szkolnego. W efekcie podjętych działań wszyscy uczestnicy programu realizują obowiązek szkolny, a ich rodzice utrzymują stały kontakt z nauczycielami i pedagogami szkolnymi, pracownikami Świetlic. Jedno dziecko realizuje obowiązek udziału w zajęciach klasy „zerowej”. Dzieci objęte zostały zajęciami reedukacyjnymi i kompensacyjnymi, treningami umiejętności społecznych.

Od momentu wprowadzenia w życie programu, realizatorzy programu oraz wszystkie osoby zaangażowane w jego prowadzenie (wychowawcy Świetlic) zauważyli, że w zachowaniu dzieci nastąpiły widoczne zmiany. Osiągnięte efekty wskazują też na duży postęp w szeroko rozumianym rozwoju dzieci. Ważnym elementem prowadzonego programu był systematyczny kontakt z rodzicami dzieci i edukowanie ich w zakresie właściwego zaspokajania potrzeb dzieci. Wiele czasu w rozmowach z rodzicami dzieci romskich, poświęcono na wyjaśnianie różnic kulturowych determinujących sposoby spostrzegania problemów dzieci oraz różnic dotyczących stosowanego stylu wychowania dzieci.

Liczba dzieci romskich objętych programem za okres styczeń – grudzień 2010 r	Narastająco-11
Liczba rodzin romskich objętych programem za okres styczeń – grudzień 2010 r	Narastająco-5
Liczba wolontariuszy zaangażowanych w realizację programu za okres styczeń – grudzień 2010 r	2
Liczba godzin przepracowanych przez wolontariuszy za okres styczeń – grudzień 2010r.	274

Ponadto w ramach priorytetu 2. realizowane były przez pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej następujące programy:

- z zakresu przeciwdziałania przemocy:

- - Program pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy domowej - zajęć grupowych psychoedukacyjnych. W spotkaniach wzięło udział 43 osoby.
- - Program oddziaływań interwencyjnych i psychologicznych wobec sprawców przemocy domowej, w ramach którego uruchomiono:
  - ✓ Program zajęć grupowych dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie. W programie zajęć grupowych wzięło udział 13 osób. 41 osób stosujących przemoc objęta była działaniami indywidualnymi. Program realizowany był we współpracy z kuratorami i Komendą Miejską Policji.
  - ✓ Zorganizowano 4 szkolenia dla przedstawicieli służb i instytucji w mieście działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
    - 1 spotkanie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i 3 szkolenia dla członków grup roboczych zajmujących się pomocą rodzinie z problemem przemocy. Łącznie w szkoleniach wzięło udział 65 osób.

- z zakresu uzależnień:

Konsultanci ds. Uzależnień Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej realizowali : Program edukacyjno-diagnostyczny „Ja i alkohol” . jego celem była diagnoza problemu alkoholowego i motywowanie do podjęcia terapii. W spotkaniach programu wzięło udział 156 osób.

W ramach priorytetu 2 realizowano także programy nakierowanych na zapobieganie zjawiskom bezrobocia, bezdomności i wykluczenia społecznego (zadanie nr 3).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach tworzy i realizuje także programy nakierowane na zapobieganie zjawiskom bezrobocia i wykluczenia społecznego.

Program „Starter”

W okresie sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach wdrożył do realizacji program pracy grupowej z osobami bezrobotnymi „**Starter**”. Adresatami programu były osoby pozostające bez zatrudnienia, korzystające z pomocy MOPS, zainteresowane własnym rozwojem osobistym, zwiększeniem kompetencji społecznych, umiejętności komunikowania się z innymi, rozumienia swojego funkcjonowania społecznego, odkrywaniem swoich mocnych stron, które po odbyciu indywidualnej rozmowy kwalifikacyjnej z psychologiem i pracownikiem CPS Wyraziły zgodę na udział w warsztatach psychologiczno-doradczych i podpisały porozumienie z pracownikiem socjalnym na udział w programie. Program był realizowany od października 2010r. Pilotażowa edycja programu zakończyła się w styczniu 2011r. w ramach 5 grup warsztatowych w programie uczestniczyły 44 osoby. Program „Starter” zakładał realizację następujących celów:

1. Podniesienie poziomu aktywności życiowej i motywacji do zmian uczestników programu,
2. Zwiększenie wiedzy o własnych zasobach uczestników programu poprzez:
  - a) rozpoznanie swojej obecnej sytuacji zawodowej i przyczyn pozostawania bez pracy w celu opracowania oceny własnej sytuacji zawodowej
  - b) opracowanie diagnozy sytuacji zawodowej przez uczestnika zajęć oraz indywidualnego planu rozwiązania sytuacji zawodowej
3. Nabycie przez uczestników programu umiejętności poruszania się po rynku pracy przy wykorzystaniu dostępnych metod poszukiwania pracy.
4. Poprawa funkcjonowania społecznego uczestników programu, poprzez wzmacnianie i wzajemne wspieranie się uczestników programu w poszczególnych obszarach pracy w grupie zadaniowej – w szczególności poprzez wymianę informacji i doświadczeń.

Program starter był realizowany w punktach terenowych i współprowadzony przez pracowników socjalnych. Zajęcia integracyjne oraz związane z komunikacją interpersonalną i motywacją prowadzone były przy współudziale konsultantów CPS. Uczestnicy programu po zakończeniu programu mieli opracowane dokumenty aplikacyjne, cele zawodowe, autodiagnozę swej sytuacji zawodowej i sporządzony indywidualny plan rozwiązywania swej sytuacji zawodowej – zatwierdzony przez prowadzących. Rezultatami programu było także zwiększenie poczucia społecznej przydatności i podwyższenie aktywności życiowej uczestników, rozwój umiejętności interpersonalnych oraz zwiększenie oceny własnej wartości i gotowości do zmian.

Wolontariat osób pozostających bez pracy

Tutejszy Ośrodek dysponował także ofertę wsparcia dla osób długotrwale pozostających bez pracy w formie wolontariatu. W działaniach aktywizacyjnych wolontariat stanowi ważny etap przygotowywania bezrobotnych klientów do podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy poprzez umożliwienie kontaktu z pracodawcą oraz powrót osób długotrwale pozostających bez pracy do tzw. „rytmu pracy”. Osoby bezrobotne mogły bowiem w ramach swego „treningu pracy” zdobyć doświadczenie zawodowe, uzyskać nowe umiejętności, sprawdzić się podczas wykonywania obowiązków nałożonych przez pracodawcę, ale także sprawdzić swoje umiejętności interpersonalne podczas rozmowy z pracodawcą. Ważnym aspektem związanym z uczestnictwem osób poszukujących pracy w wolontariacie było także przywrócenie osobom poczucia własnej wartości i godności. Jest to szczególnie ważne w przypadku osób, które w przeszłości były docenianymi i realizującymi się w pracy zawodowej pracownikami. Pozyteczne zagospodarowanie czasu, doświadczanie bycia w sytuacjach społecznych i zadaniowych, mówiąc potocznie - powrót „między ludzi” i poczucie bycia potrzebnym są najwartościowszymi stymulatorami wyzwalającymi wewnętrzną motywację do wyrwania się z kręgu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Oferta wolontariatu osób bezrobotnych jest nadal w ofercie Ośrodka i jest jedną z bardziej skutecznych metod aktywizacji zawodowej. Dzięki stałej współpracy z organizacjami pozarządowymi Ośrodek posiada bazę instytucji chętnych do przyjęcia wolontariuszy. Katowicki MOPS sam chętnie zatrudnia wolontariuszy jednocześnie promując w ten sposób ideę wolontariatu świadczonego przez osoby będące w trudnej sytuacji na rynku pracy.

Trener pracy

Usługa trenera pracy jest bezpłatnym instrumentem realizowanym w ramach projektu systemowego „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

W Ośrodku realizowana jest przez pracownika CPS, posiadającego merytoryczne przygotowanie oraz wieloletnie doświadczenie w pracy z osobami długotrwale bezrobotnymi. Praca z klientami wzorowana była na modelu Job coachingu z powodzeniem wykorzystywanym w krajach zachodniej Europy i ma na celu: podniesienie kompetencji społeczno – zawodowych klienta zwiększających jego szansę na podjęcie pracy.

Do celów szczegółowych trenera pracy należały między innymi:

- wyrobienie u klienta postawy prozawodowej,
- zdobycie umiejętności w zakresie aktywnych metod poszukiwania pracy,
- zdobycie umiejętności planowania działań na rynku pracy,
- rozwinięcie umiejętności społecznych (interpersonalnych),
- rozwinięcie umiejętności organizacyjnych dotyczących organizacji czasu,
- wzrost poziomu rozumienia i pełnienia ról społecznych,

- zwiększenie świadomości w zakresie norm społecznych i większy poziom ich przestrzegania,
- wzrost poczucia akceptacji swojego życia,
- zwiększenie integracji ze środowiskiem lokalnym,
- obniżenie poczucia lęku przy kontaktach z przedstawicielami urzędów, pracodawcami.

Wymiar i rodzaj wsparcia trenera pracy został ściśle powiązany z indywidualnymi potrzebami klientów, wcześniej wynegocjowany i określony w ramach Indywidualnego Planu Działań. Model pracy trenera kładzie nacisk na wsparcie w poszukiwaniu odpowiedniego stanowiska pracy oraz pomoc w początkowym okresie zatrudnienia poprzez przygotowanie pracownika do wykonywania zadań i obowiązków zawodowych.

W roku sprawozdawczym trener pracy poświęcił 74 godziny na wsparcie 5 osób w ramach konsultacji indywidualnych oraz spotkań z pracodawcami.

Projekt systemowy „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”

W okresie sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował także przedsięwzięcia finansowane ze środków europejskich, takie jak: projekt systemowy „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Celem projektu jest poprawa sytuacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych trwałym wykluczeniem społecznym i zawodowym w tym w szczególności kobiet.

Dla osiągnięcia założonego celu głównego określone zostały następujące cele operacyjne: rozwój form aktywnej integracji,

zwiększenie poziomu kompetencji i umiejętności społeczno-zawodowych klientów MOPS, w tym zwłaszcza kobiet, podniesienie (poprzez Programy Centrum Aktywności Lokalnej) poziomu aktywności i samodzielności mieszkańców dzielnic Nikiszowiec, Szopienice, Załęże oraz zaktywizowanie instytucji lokalnych w samodzielnym rozwiązywaniu ważnych problemów społecznych, w szczególności problemów dotyczących osoby korzystające z pomocy MOPS, identyfikacja potrzeb osób niepełnosprawnych w tym kobiet, konsolidacja ich środowiska, wzmocnienie aktywności w życiu publicznym, wzrost zaangażowania w sprawy społeczności lokalnej, zwrócenie uwagi ogółu mieszkańców na problemy osób niepełnosprawnych poprzez Realizację Programu Aktywności Lokalnej na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Teraz my! (PAL-ON)”,

wzmocnienie i rozwój instytucji MOPS poprzez upowszechnianie pracy socjalnej.

Grupę docelową projektu stanowili uczestnicy projektu spełniający jednocześnie następujące warunki:

- a) posiadający zameldowanie lub przebywający z zamiarem stałego pobytu na terenie miasta Katowice,
- b) posiadający status osoby bezrobotnej, poszukującej pracy lub pozostające w zatrudnieniu,
- c) korzystający ze świadczeń pomocy społecznej (mogą to być mieszkańcy Katowic korzystający ze wsparcia jedynie w formie pracy socjalnej) w rozumieniu przepisów ustawy o pomocy społecznej.

W 2010 r. w ramach projektu „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” rekrutowano do udziału w projekcie uczestników, należących w szczególności do następujących grup: osoby długotrwale bezrobotne, osoby niepełnosprawne, osoby nieaktywne zawodowo, młodzież w wieku 15 - 25 lat pochodząca ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, osoby zamieszkujące w środowisku osób wykluczonych społecznie (w przypadku programów aktywności lokalnej w tym programu dla osób niepełnosprawnych).

Łącznie zawarto 76 kontraktów socjalnych. W ramach kontraktów zaplanowano wsparcie w formie co najmniej trzech instrumentów aktywnej integracji dostosowanych do potrzeb uczestników.

Realizowano w ramach kontraktów socjalnych bezpłatnie instrumenty: trenera pracy (realizowane przez pracownika Centrum Poradnictwa Specjalistycznego Metodyki i Strategii MOPS Katowice) oraz usługi wsparcia indywidualnego, grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno – zawodowych (realizowane w trybie porozumienia z Ochotniczym Hufcem Pracy w Katowicach).

W poniższych tabelach zawarto dane dotyczące ilości osób uczestniczących w konkretnych instrumentach aktywnej integracji

	Liczba osób skierowanych do udziału w instrumencie	Liczba osób, które zakończyły udział w instrumencie.
Poradnictwo i wsparcie indywidualne, grupowe	12	8
Asystent rodziny	15	15
Trener pracy	5	5
Terapia indywidualna	8	7
Terapia rodzinna	4	4
Trening umiejętności społecznych (wyjazdowy)	12	12
Klub Integracji Społecznej	29	29
Sprzedawca z obsługą kas fiskalnych	7	7
Prawo jazdy kat.B	7	7
Magazynier z obsługą wózków widłowych	4	2
Podstawy księgowości	2	2
Opiekunka dzieci	1	1
Opiekunka osób starszych	1	1
Pracownik ochrony i mienia	1	1
Spawacz(metoda MAG)	2	1
Hydraulik- gazownik(instalator wodno-kanalizacyjny)	1	1
	111	103 osoby

W ramach projektu kontynuowano zatrudnienie 11 pracowników socjalnych oraz zaangażowano 36 pracowników w realizację zadania aktywna integracja.

Wyplacono zasiłki dla uczestników projektu na łączną kwotę **155 984,13 zł** - środki te stanowią wkład własny projektu.

Programy Centrum Aktywności Lokalnej

Programy Centrum Aktywności Lokalnej (PCAL) realizowane były w dzielnicach miasta Katowice - Nikiszowiec i Szopienice od czerwca 2008r. a w dzielnicy Załęże od lipca 2009r. Głównym celem uruchomienia PCAL było podniesienie poziomu aktywności mieszkańców w/w dzielnic oraz instytucji lokalnych na rzecz samodzielnego rozwiązywania ważnych, zdiagnozowanych problemów społecznych, dotyczących m.in. osoby korzystające z pomocy MOPS, zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. PCAL-e realizowane są w ramach projektu systemowego „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”, współfinansowany jest przez Unię Europejską z środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Szczegółowo założenia programów i zrealizowane zadania (zawarte w sprawozdaniach) opisane zostały w załącznikach do uchwał Rady Miasta Katowice.

Wśród najważniejszych działań wykonywanych w ramach poszczególnych PCAL w okresie sprawozdawczym można wymienić:

PCAL Nikiszowiec

Program Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu (PCAL) został uruchomiony 01.06.2008r. Program realizowany jest w wynajętych pomieszczeniach Parafii św. Anny w Janowie.

Głównym celem Programu jest podniesienie poziomu aktywności społeczności lokalnej, tak by społeczność potrafiła samodzielnie rozwiązywać swoje problemy. Program bazuje na wnikliwej analizie sytuacji społecznej – na tzw. mapie zasobów i potrzeb lokalnych, określającej najważniejsze problemy, potrzeby społeczności a także poziom jej gotowości do współuczestniczenia w zmianach. Program działa w oparciu o kilka podstawowych zasad. Przede wszystkim klientem jego oddziaływania jest cała społeczność osiedla, angażowany jest każdy kto chce być aktywnym niezależnie od wieku i stanu posiadania. Program działa w oparciu o lokalnych liderów, których poszukuje, szkoli i wspiera w inicjowaniu przedsięwzięć na rzecz społeczności. W ramach Programu odbywają się spotkania społeczności lokalnej z władzami miasta, budowane są partnerstwa lokalne służące rozwiązywaniu konkretnych problemów. Program wspiera inicjatywy w obszarze kultury, ekologii, turystyki, społeczeństwa obywatelskiego, sportowe, artystyczne, edukacyjne. Program wspiera działalność lokalnych organizacji i instytucji (opracowuje projekty, organizuje szkolenia, spotkania edukacyjne), buduje porozumienie pomiędzy organizacjami lokalnymi i miejskimi. Promuje Nikiszowiec jako miejsce przyjazne ludziom, atrakcyjne do mieszkania i różnych form aktywności, przeciwdziałając zjawisku wykluczenia społecznego jakiego doświadczała jeszcze niedawno cała społeczność. Realizuje inicjatywy integracyjne takie jak Święto Sąsiadów czy Odpust U Świętej Anny. Przywraca wiarę w sprawczość i siłę jaka tkwi w całej społeczności.

W 2010r. udało się zrealizować założenia programowe. W ramach instrumentów aktywnej integracji udzielono wsparcia 20 uczestnikom Programu oraz ich otoczeniu. W szczególności:

- Kontynuowano prowadzenie Punktu Informacji Obywatelskiej (PIO), w ramach którego udzielano w szczególności porad prawnych i socjalnych. W okresie od stycznia do grudnia 2010r. udzielono łącznie około 235 porad.
- Zrealizowano trening umiejętności społecznych dla mieszkańców zainteresowanych utworzeniem spółdzielni socjalnej, z którego skorzystało łącznie 12 osób.
- Zrealizowano szkolenie uzupełniające dla animatorów, liderów i partnerów społecznych, którego tematem wiodącym była rewitalizacja i zmiana społeczna. W szkoleniu uczestniczyło 10 osób.
- Zorganizowano spotkania w ramach poradnictwa grupowego dla uczestników Programu zainteresowanych założeniem spółdzielni socjalnej. W spotkaniach uczestniczyło łącznie 17 osób.
- Zorganizowano 15 spotkań społecznościowej grupy samopomocowej. Z tej formy wsparcia skorzystało łącznie 25 osób. Efektem działania grupy jest przede wszystkim powołanie spółdzielni socjalnej „Rybka”

W zakresie działań środowiskowych, będących istotą oddziaływania w przypadku projektu realizowanego w Nikiszowcu zrealizowano:

Przy współdziałaniu społeczności 2 duże imprezy integracyjno – promocyjne:

- II Europejskie Święto Sąsiadów w dniu 30.05.2009r., w którym uczestniczyło kilkuset mieszkańców.
- III Jarmark na Nikiszu w dniu 05.12.2010r., w którym uczestniczyło kilka tysięcy osób.
- Wspólnie z Urzędem Miasta i firmą prywatną zorganizowano imprezę środowiskową „Odpust u Świętej Anny” w dniu 01.08.2010r. W imprezie uczestniczyło kilka tysięcy osób.

- Przeprowadzono 13 spotkań ze społecznością lokalną, dotyczących rozwiązywaniu podstawowych problemów dzielnicy, organizacji imprez integracyjnych oraz Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Nikiszowca.
- Zorganizowano 2 turnieje warcabowe dla dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło ok. 50 dzieci z Janowa i Nikiszowca.
- W ramach Klubu Społecznościowego realizowano warsztaty plastyczne i warsztaty językowe dla mieszkańców dzielnicy. Warsztaty plastyczne prowadzili uczestnicy Programu, warsztaty językowe – cudzoziemscy wolontariusze organizacji Bona Fides, współpracującej w tym zakresie z Programem. Odbyło się kilkanaście spotkań plastycznych i kilka językowych.
- Zorganizowano warsztaty ceramiczne dla 10 uczestników Programu.
- Zorganizowano wyjazd integracyjno-edukacyjny do Cieszyna dla mieszkańców zainteresowanych utworzeniem spółdzielni socjalnej.
- Zrealizowano cykl 10 zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i otoczenia tych rodzin – „Z Mopsikiem bezpieczniej”.

Wsparto inicjatywy mieszkańców Nikiszowca, służące przeciwdziałaniu zjawiskom marginalizacji społecznej. Udzielono wsparcia m.in. w:

- akcji ukwiecenia osiedla prowadzonej przez Stowarzyszenie Razem Dla Nikiszowca,
- organizacji przedsięwzięć w ramach projektu „Rowerem wokół Nikisza”,
- realizacji przedstawienia poetyckiego uczestniczki projektu pt. „Mityczny Nikisz”,
- prowadzeniu kawiarenek społecznościowych podczas imprez integracyjnych.

Zorganizowano także jedną akcję społeczną w partnerstwie z Hospicjum Cordis – „Ciasta dla Hospicjum”, w której realizację zaangażowani byli m.in. uczestnicy projektu.

Prowadzono tablicę ogłoszeń w dzielnicy, na której prezentowano ciekawe inicjatywy lokalne oraz promowano projekt systemowy i ideę aktywnej integracji. Dokonywano zakupów prasy codziennej dla osób korzystających z PIO.

W Nikiszowcu przyjęto kilkanaście grup studyjnych – zarówno grup pracowników instytucji pomocy społecznej jak i gości Urzędu Miasta, ESK, Eurocities i zaprzyjaźnionych organizacji oraz instytucji. Grupy miały możliwość zapoznania się z Programem a także zwiedzenia dzielnicy. Zwiedzanie prowadziły osoby związane z PCAL Nikiszowiec.

Koordinator PCAL Nikiszowiec uczestniczył jako prelegent w seminariach i konferencjach w ramach projektu URBACT, programu „Razem Bezpieczniej” a także organizowanych przez Śląski Urząd Wojewódzki. Uczestniczył także w warsztatach dotyczących rewitalizacji miast ościennych oraz – na zaproszenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego – w projekcie „*Rewitalizacja społeczna – wymiana doświadczeń regionów w ramach aktywizacji społeczności lokalnej*”. Uczestniczył także w Ogólnopolskiej Konferencji Pracowników Socjalnych „Aktywna Pomoc Społeczna Organizowanie Społeczności Lokalnych”.

PCAL Nikiszowiec został zgłoszony do 3 nagród: Eurocities, Eurolider, Dobre Praktyki EFS.

Informacje o realizowanych w ramach PCAL Nikiszowiec przedsięwzięciach i projektach były nagłaśniane przez media lokalne i ogólnopolskie w tym m.in. TVP Katowice, TVS, Polsat, Gazetę Wyborczą, Dziennik Zachodni, lokalne portale internetowe i prasę regionalną oraz publikację ROPS Katowice.

Realizatorzy Programu uczestniczyli w spotkaniach w ramach projektu NODUS, którego efektem jest rozpoczęcie prac nad Zintegrowanym Programem Rewitalizacji Nikiszowca. PCAL Nikiszowiec jest jednym z głównych partnerów Urzędu Miasta w przygotowaniu programu. Z uwagi na realizację ZPRN w 2011r. postanowiono włączyć zaplanowaną wstępnie na 2010r. aktualizację mapy zasobów i potrzeb lokalnych do opracowywanego

programu rewitalizacji. Zatem w roku 2010 pozyskano część danych statystycznych, zrealizowano kilka ankiet badawczych wśród mieszkańców. Finalna aktualizacja będzie jednak dokonana w 2011r. jako część Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Nikiszowca.

Najważniejszą wartością dodaną PCAL Nikiszowiec jest powołanie do życia spółdzielni socjalnej „Rybka”. Wszystkie osoby zaangażowane w powstanie spółdzielni to uczestnicy PCAL Nikiszowiec, a jej inicjatorami są liderzy lokalni szkoleni i wspierani przez PCAL Nikiszowiec. Spółdzielnia pozyskała środki na rozpoczęcie działalności w ramach projektu Stowarzyszenia Współpracy Regionalnej „Spółdzielni Socjalne Drugiej Generacji”. Spółdzielnia zyskuje także pomoc ze strony instytucji miejskich i lokalnych.

PCAL Szopienice

Od stycznia do grudnia 2010r. w ramach PCAL Szopienice zrealizowano następujące zadania:

- **Poradnictwo specjalistyczne** - w okresie sprawozdawczym skorzystało 21 osób, w tym 12 osób to uczestnicy Programu.
- Od stycznia do sierpnia odbywały się spotkania w ramach **poradnictwa grupowego**, w których uczestniczyło 10 osób (wszyscy to uczestnicy Programu). Wynikiem tych spotkań było podejście uczestników do konkursu „Młodzież w działaniu”, a także otrzymanie 18.000 zł na realizację projektu „Szopienicki Klub Młodzieżowy – tam gdzie młodzi zimą”.
- Od lipca możliwe było objęcie młodzieży wsparciem **animatora lokalnego**. W ramach tego instrumentu odbyło się 13 spotkań z animatorem, a także animator wspierał młodzież w następujących akcjach: „Popołudniowa kawa na Krakowskiej”, „akcja malowania ławek”, akcja „Upiększamy Szopienice”.
- W okresie sprawozdawczym udało się zorganizować i przeprowadzić 3 **treningi umiejętności społecznych** (bezkosztowo), w których uczestniczyło 13 osób, w tym 7 osób to uczestnicy Programu.
- W lipcu zorganizowano **szkolenie dla młodzieżowej grupy liderów i animatorów lokalnych**, w którym uczestniczyło 8 osób.
- Od stycznia do grudnia odbywały się (z częstotliwością co 2 tygodnie) spotkania **grupy samopomocowej** „Nadzieja na lepsze jutro”. W ramach spotkań Panie zorganizowały grilla integracyjnego, warsztaty robienia kartek, spotkanie z wolontariuszkami z Azerbejdżanu oraz spotkanie z Panią ze Stowarzyszenia Aktywne Kobiety.
- W okresie sprawozdawczym podpisano 147 porozumienia z wolontariuszami, w tym 41 porozumień podpisano z wolontariuszami z Szopienic. W ramach Klubu Wolontariusza Szansa odbywały się korepetycje dla dzieci i młodzieży, z których korzystali również uczestnicy PCAL Szopienice, a także odbyło się 13 spotkań w ramach Klubu Wolontariusza.
- W czerwcu zorganizowano **III Trzeźwościowy Festyn Rodzinny**.
- W okresie sprawozdawczym odbyło się 13 **spotkań z mieszkańcami**, w których uczestniczyło łącznie 67 osób, w tym 27 osób to uczestnicy Programu.
- Zorganizowano **wyjazd integracyjny dla młodzieży i aktywnych mieszkańców**, w którym uczestniczyło 17 osób (w tym 2 panie z grupy samopomocowej z dziećmi).
- W ramach Programu zorganizowano **wyjścia integracyjne**, w których wzięło udział łącznie 125 osób.
- Zrealizowano **Program Profilaktyczny „Z Mopsikiem Bezpieczniej”** dla uczniów z Zespołu Szkół Specjalnych nr 10 w Katowicach – Szopienicach.
- Zorganizowano **Dzień Wolontariusza**, w którym uczestniczyło 80 osób, w tym również uczestnicy PCAL.

- **Zajęcia edukacyjno – integracyjne z zakresu konstruktywnego spędzania czasu wolnego** – w ramach zajęć z zakresu konstruktywnego spędzania czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych odbyły się zajęcia w łącznym wymiarze 20 godzin. W zajęciach uczestniczyło 246 osób.
- **Zorganizowano zajęcia edukacyjno – kulturalne, których** efektem była prezentacja przedstawienia na Dniu Wolontariusza. W zajęciach uczestniczyło ... osób, w tym ... uczestników Programu.
- **Spotkania edukacyjne** – w okresie sprawozdawczym zorganizowano 8 spotkań edukacyjnych, z których łącznie uczestniczyło 196 osoby.
- **Grupa muzyczna Szopienickie Perły** w okresie sprawozdawczym miała następujące występy:

Lp.	Data	Miejsce/rodzaj imprezy
1.	23.04.2010	Miejski Dom Kultury Filia nr 1 w Szopienicach/Szopienicki Talent
2.	10.05.2010	Miejski Dom Kultury Burowiec/wizyta studyjna Eurocities
3.	28.05.2010	Boisko szkolne Zespołu Szkół Specjalnych nr 10/ Dzień Sąsiada
4.	01.06.2010	Marysin Dwór - Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku
5.	12.06.2010	Park Olchawy Szopienice/ III Trzeźwościowy Festyn Rodzinny
6.	20.06.2010	Ośrodek Profilaktyczno – Szkoleniowy im. ks. Blachnickiego Katowice
7.	22.06.2010	ulica Mariacka / Katowicki Dzień Organizacji Pozarządowych
8.	25.06.2010	Miejski Dom Kultury Filia nr 1 w Szopienicach /Rozpoczęcie Lata
9.	04.08.2010r.	Popołudniowa kawa na Krakowskiej/Szopienice
10.	27.08.2010r.	Piknik sąsiedzki na Bagnie/Szopienice
11.	30.08.2010r.	Festyn integracyjny sCALenie/Chorzów
12.	11.09.2010r.	Festyn PCAL Załęże/Załęże
13.	11.09.2010r.	Dni Szopienic/Szopienice
14.	17.09.2010r.	Festyn/Sosnowiec
15.	15.10.2010r.	Kinoteatr Rialto/ Festiwal muzyki Zaśpiewaj z EFS
16.	16.11.2010r.	Miejski Dom Kultury Giszowiec/Konferencja z okazji 20 – lecia MOPS
17.	19.11.2010r.	Miejski Dom Kultury Szopienice/Spotkanie rocznicowe Szopienickich Perel
18.	06.12.2010r.	Kinoteatr Rialto/ Gala Wolontariatu 2010
19.	15.12.2010r.	Zespół szkół Specjalnych nr 10 w Katowicach
20.	29.12.2010r.	Miejski Dom Kultury Szopienice

Ponadto w ramach PCAL Szopienice zorganizowano: zbiórkę i wydawanie odzieży, Sportowe Święto Dzielnicy, Akcję Upiększamy Szopienice. Włączono się również we współorganizację warsztatów robienia pisanek i konkurs „Szopienicki Talent”.

Inicjatywy mieszkańców: W okresie sprawozdawczym mieszkańcy (uczestnicy PCAL) zorganizowali następujące inicjatywy:

- Dzień Sąsiada,
- Popołudniowa Kawa na Krakowskiej,
- akcja Malowania Ławek
- Piknik Sąsiedzki na Bagnie,
- Spotkanie Rocznicowe Grupy Muzycznej Szopienickie Perły,
- ANDRZEJKI 2010 – Łączymy Pokolenia,
- Mikołajki na Bagnie,
- spotkanie wigilijne grupy samopomocowej „Nadzieja na lepsze jutro”.

Projekty naszych uczestników - dwie grupy działające w ramach Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Szopienicach: grupa samopomocowa „Nadzieja na lepsze jutro” i grupa muzyczna „Szopienickie Perły” przystąpiły do konkursu WSPIERAMY MAMY organizowanego przez Firmę Ubezpieczeniową AXA. Niestety oba projekty nie przeszły do następnego etatu.

Grupa młodzieży z Klubu Wolontariusza przystąpiła do konkursu „Młodzież w działaniu” i uzyskała dotację w wysokości 18,000 zł na realizację swojego pomysłu.

Goście: W dniu 16.12.2010r. odbyła się w PCAL Szopienice wyjątkowa wizyta studyjna – PCAL odwiedziła dwunastoosobowa delegacja, w skład której wchodził przede wszystkim Prezydent z regionu Kauszenii w Mołdowie.

PCAL Załęże

W ramach realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach projektu systemowego „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” od lipca 2009 roku w dzielnicy Katowic Załęże, Program Centrum Aktywności Lokalnej realizuje swoje działania, którego głównym celem jest podniesienie poziomu aktywności mieszkańców dzielnicy Załęże oraz instytucji lokalnych na rzecz samodzielnego rozwiązywania problemów społecznych, przede wszystkim problemów dotyczących osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji ekonomicznej i rodzinnej.

Początki realizacji PCAL Załęże w 2010 roku polegały na planowaniu działań związanych z funkcjonowaniem Programu i realizacją zadań ujętych w budżecie oraz organizacji spraw związanych z tworzeniem i opracowywaniem dokumentów do działań związanych z Programem (deklaracje, oświadczenia, decyzja rekrutacyjna).

W związku z kontynuacją realizacji projektu „Damy radę – program aktywizacji społecznej i zawodowej w Katowicach”, Program Centrum Aktywności Lokalnej w Załężu podjął się realizacji następujących zadań w 2010 roku:

- zorganizowano łącznie 22 spotkania grupy samopomocowej;
  - zorganizowano 23 spotkania społeczności lokalnej;
  - odbyło się 5 spotkań dla przedstawicieli instytucji lokalnych, celem zawiązania współpracy i podjęcia wspólnych inicjatyw w dzielnicy;
  - utrzymywano stałe kontakty z instytucjami działającymi w dzielnicy oraz pozyskiwano klientów do Programu poprzez rozprowadzanie informacji o PCAL Załęże dotyczącej działań Programu;
  - prowadzono poradnictwo specjalistyczne –prawne i psychologiczne. W roku 2010 odbyło się łącznie 18 spotkań w związku z udzielaniem poradnictwa prawnego i 16 spotkań dot. poradnictwa psychologicznego.
  - realizowano działania związane ze wsparciem inicjatywy lokalnej uczestników PCAL (spotkania z potencjalnymi uczestnikami spółdzielni HGSM w sprawie zmiany zagospodarowania terenu przy ul. 18-go Sierpnia, współpraca z ZS nr 7 w związku z podjęciem inicjatywy lokalnej, aktywizacja społeczności lokalnej związana z realizacją inicjatywy mieszkańców (po raz pierwszy w dzielnicy Załęże, dzięki aktywnym mieszkańcom w ramach inicjatywy zamontowano choinkę, gdzie Mikołaj i dwóch aniołów rozdawało mieszkańcom upominki świąteczne zrobione własnoręcznie przez uczestników PCAL Załęże);
  - PCAL Załęże w roku 2010r. gościł 11 wizyt studyjnych organizowanych przez ROPS Katowice, których celem była wymiana doświadczeń i poznanie metod pracy innych ośrodków. Dzięki zobrazowaniu i wymianie dobrych praktyk przedstawiciele instytucji pomocowych mieli możliwość adoptowania sprawdzonych rozwiązań.
  - W okresie od 02.07.2010r. do 04.07.2010r. zorganizowano szkolenie wyjazdowe z zakresu planowania inicjatywy społecznej, w którym uczestniczyło 11 uczestników Programu PCAL Załęże.
  - odbyło się 10 spotkań grupy mieszkańców związanych z realizacją działań dotyczących organizacji i koordynacji inicjatywy lokalnej.
  - zorganizowano 2 wyjścia integracyjne z grupą mieszkańców realizujących PCAL Załęże.
- Uczestnicy PCAL Załęże gościnnie uczestniczyli w pikniku organizowanym przez PCAL Szopienice oraz czynnie brali udział w spotkaniu organizowanym w Parku Załęskim przy MDK w Katowicach Załężu w ramach organizacji „Anielskiego Lata” – Tydzień działań twórczych. Służyli pomocą w projektowaniu i budowaniu pojazdów na Tour de Załęże

promujące akcję „Anielskie Lato”.

- 29.08.2010 uczestniczono w pikniku podsumowującym akcję „Anielskie Lato” wraz z wyścigiem Tour de Załęże, w którym PCAL Załęże był współorganizatorem imprezy.

- zorganizowano 2 lokalne imprezy integracyjne 29 maja 2010r. („Święto Sąsiadów w Załężu” i 11.09.2010 "II Załęski Festyn Rodzinny"). Ideą imprez organizowanych w ramach Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Załężu jest jednocześnie mieszkańców dzielnicy i poprawa jej wizerunku na tle innych dzielnic miasta Katowice, a także promowanie nowych form integracji mieszkańców, przezwyciężania osamotnienia i anonimowości, które towarzyszą ludziom mieszkającym w dzielnicy.

- 30.09.2010r. zrealizowano Trening Umiejętności Społecznych w zakresie podnoszenia i rozwijania umiejętności i kompetencji społecznych, w ilości 3 godzin, w którym uczestniczyło 12 osób oraz w dniach 06.10.2010r. i 08.10.2010r. zrealizowano Trening Umiejętności Społecznych w zakresie podnoszenia i rozwijania umiejętności i kompetencji społecznych z elementami projektowania i wyrobu biżuterii ilości 7 godzin, w którym uczestniczyło łącznie 9 osób.

- w okresie od 04.10.2010 – 22.11.2010r. zorganizowano cykl spotkań profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci z klas pierwszych ze Szkoły Podstawowej nr 22 przy ul. Wolskiego 3 „Z Mopsikiem bezpieczniej”. Program zrealizowany został w łącznym wymiarze 8 godzinnych spotkań (8 spotkań x 18 osób) W zajęciach uczestniczyło 18 uczniów klasy I, a”. Cele programu nastawione były na poprawę bezpieczeństwa społecznego dzieci w wieku wczesnoszkolnym oraz wzrost świadomości dzieci w zakresie dbania o własne bezpieczeństwo.

- w dniach 03-04.11.2010r. zorganizowano konsultacje merytoryczne dla grupy liderów animatorów z zakresu pobudzania aktywności mieszkańców do działań zmierzających do zmiany wizerunku dzielnicy, motywowania społeczności do zmiany w sposobie postrzegania dzielnicy i realizacji wspólnych przedsięwzięć oraz podejmowania działań związanych z promocją i integracją dzielnicy i społeczności w wymiarze 8 godzin (2x4 godz.). Spotkanie poprowadził Animator Lokalny w Programie Aktywności Społecznej „SPA” w Bytomiu – Pan Mirosław Kurek. W spotkaniu uczestniczyło łącznie 14 osób.

- w dniach 17, 18.11.2010 uczestniczono wraz z lokalnymi instytucjami w organizacji obchodów jubileuszu 650-lecia dzielnicy Załęże. Harmonogram jubileuszu obejmował uroczystą Mszę Świętą, sadzenie dębu, odsłonięcie tablicy pamiątkowej, występy artystyczne, prezentacje prac i fotografii Załęża, prezentacje dokumentów filmowych oraz wykłady historyczne dr Antoniego Steuera i dr Jerzego Gorzelika.

- w dniach 29.11.2010 – 30.11.2010r. zorganizowano rozszerzone szkolenie wyjazdowe z zakresu animacji lokalnej i metody CAL dla 9 osób w wymiarze 10 godzin. Celem szkolenia było dostarczenie uczestnikom wiedzy i umiejętności z zakresu roli animatora społecznego, rozwoju samopomocy w społeczności lokalnej, budowania partnerstwa lokalnego oraz sieci współpracy na poziomie lokalnym.

- w dniu 01.12.2010 w ramach inicjatywy lokalnej zgłaszanej przez mieszkańców zorganizowano wieczór poetycki „Róża i goście”, który odbył się w Klubie „Wysoki Zamek”. Inicjatywa była jedną z imprez kulturalnych, której celem był wzrost aktywności wśród mieszkańców Załęża oraz wydobycie potencjału twórczego tkwiącego wśród lokalnej społeczności. Dodatkowo w ramach inicjatywy mieszkańcy piekli ciasta, które były poczęstunkiem podczas wieczoru.

- w dniu 09.12.2010r. zorganizowano wyjazd integracyjny dla młodzieży i aktywnych mieszkańców w ramach PCAL Załęże do: Wisły, Koniakowa, Istebnej oraz Centrum Szkoleniowo-Wypoczynkowego HALNIAK. Wyjazd integracyjny odbył się zgodnie ze specyfikacją. W wyjeździe wzięło udział 12 osób.

- w dniu 15 grudnia zorganizowano spotkanie integracyjne „opłatkowe” dla partnerów lokalnych i aktywnych mieszkańców dzielnicy Załęże. W spotkaniu wzięło udział 19 osób (6 aktywnych członków grupy samopomocowej dla liderów PCAL Załęże, 11 przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych działających w dzielnicy oraz 2 pracowników PCAL Załęże).

Inkubator Gospodarki Społecznej

W 2010 roku, w związku z realizacją projektu „Damy radę – program aktywizacji społecznej i zawodowej w Katowicach” Inkubator realizował następujące zadania:

- prowadzenie Klubu Integracji Społecznej,
- realizację Programu Aktywności Lokalnej na rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- usługi na rzecz Programów Centrum Aktywności Lokalnej w Szopienicach, Nikiszowcu i Załężu.

Klub Integracji Społecznej (KIS)

Klub Integracji Społecznej to jeden z instrumentów aktywnej integracji dla uczestników projektu systemowego "Damy radę, program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach ", którzy realizują kontrakt socjalny.

Celami uczestnictwa w Klubie Integracji Społecznej były:

1. - zwiększenie aktywności i umiejętności uczestniczenia w życiu społecznym,
2. - aktywizacja zawodowa uczestników poprzez stworzenie możliwości realnego zatrudnienia zarówno w ramach otwartego rynku pracy, jak i podmiotów integracji zawodowej i społecznej (spółdzielnie socjalne, CIS) oraz uruchomienia działalności gospodarczej.

W ramach zajęć realizowanych w KIS w 2010 roku przeprowadzono:

- 24 spotkania integracyjno-aktywizacyjne, w tym: spotkania tematyczne (dot. np. globalizacji i zmian klimatycznych, zainteresowań filmowych, umiejętności skutecznego oddziaływania na swoje najbliższe otoczenie, kształtowania umiejętności koncentracji, planowania, równości kobiet i mężczyzn, wielokulturowości) oraz imprezy integracyjne (wyjście do kina i na kręgielnię, spotkanie opłatkowe oraz Turniej Gier Planszowych),
- 5 warsztatów kompetencji zawodowych dotyczących przygotowania dokumentów aplikacyjnych, zachowania podczas rozmowy kwalifikacyjnej, komunikacji interpersonalnej, umiejętności negocjacyjnych.

W miesiącach od sierpnia do listopada uczestnicy KIS brali również udział w zajęciach z języka angielskiego dla początkujących i - alternatywnie - podstaw obsługi komputera. Zajęcia odbywały się w grupach kilkusobowych, jeden raz w tygodniu po 1,5 h. Z niektórymi uczestnikami Klubu zajęcia komputerowe organizowane były w trybie konsultacji indywidualnych.

W ramach rekrutacji do KIS w miesiącach od maja do października 2010 r. przeprowadzono łącznie **56** rozmów rekrutacyjnych, w wyniku których członkami Klubu zostało ostatecznie **40** osób. Udział w Klubie zakończyło i zaświadczenia otrzymało **30** osób.

Program Aktywności Lokalnej na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Teraz My!” (PAL-ON)

Program „Teraz My!” jest skierowany do osób niepełnosprawnych oraz do wszystkich mieszkańców Katowic, którzy w sposób aktywny chcieliby przyczynić się do poprawy sytuacji tych osób. Głównymi celami Programu są poprawa jakości życia i integracja

społeczna osób niepełnosprawnych zamieszkujących Katowice oraz zwrócenie uwagi ogółu mieszkańców Katowic na problemy osób niepełnosprawnych poprzez m.in.:

- identyfikację i uruchomienie zasobów ludzkich i organizacyjnych z zamiarem poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych w mieście Katowice,
- zwiększenie gotowości osób niepełnosprawnych do podejmowania aktywności w zakresie rozwiązywania samodzielnie (poza instytucjonalnie) problemów lokalnych, w tym w szczególności problemów społecznych, z jakimi się borykają, przeciwdziałanie utrwalaniu się bezradności i pogłębianiu marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych,
- wzrost kompetencji społecznych i zawodowych osób niepełnosprawnych przekładający się na poprawę ich sytuacji na rynku pracy,
- wsparcie realizacji oddolnych inicjatyw osób niepełnosprawnych.

Dla realizacji w/w celów wykorzystano następujące instrumenty aktywnej integracji:

1. Klub Samopomocowy – w 2010 roku Klub zrzeszał 27 członków w jego ramach przeprowadzono ok. 30 spotkań – w tym warsztatów tematycznych i integracyjnych, klubów filmowych, imprez integracyjnych, w tym m.in.:

- współorganizowano, wraz z PCAL Szopienice, piknik integracyjny „Popołudniowa kawa na Krakowskiej”, na którym uczestnicy PAL-ON przeprowadzili warsztaty decoupage,
- zorganizowano spotkanie integracyjne dla uczestników PAL-ON oraz zaproszonych gości – studentek z Indii i Niemiec odbywających staż w świetlicy środowiskowej MOPS w ramach wymiany zagranicznej,
- zorganizowano spotkanie integracyjne dla uczestników Klubu z zaproszonym gościem – studentką z Niemiec, którego celem było przybliżenie uczestnikom Programu historii, zwyczajów i kultury Niemiec,
- zorganizowano warsztaty na temat wielokulturowości i różnic kulturowych,
- zorganizowano dla uczestników Klubu wejście na seans filmowy „Hubble 3D” (o charakterze edukacyjnym),
- wzięto udział w konferencji zorganizowanej przez Rudzki Inkubator Przedsiębiorczości nt. „(nie)Pełnosprawni w życiu społecznym i zawodowym”,
- zorganizowano 2 wycieczki szlakiem katowickiej moderny (we współpracy z biurem Europejskiej Stolicy Kultury),
- współorganizowano oraz wzięto udział w imprezie andrzejkowej „Łączymy pokolenia”,
- zorganizowano uczestnikom Klubu wyjazd do Chorzowa na dzień otwarty Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,

2. Asystent Osoby Niepełnosprawnej, który wspierał uczestników w organizacji i realizacji spraw życiowych, załatwianiu spraw w urzędach, jednocześnie będąc towarzyszem i dbając o wzrost aktywności w życiu publicznym – instrumentem objęto 10 osób,

3. Klub Wolontariusza – przeprowadzono 3 spotkania dotyczące prawodawstwa dot. wolontariatu, typów pracy wolontaryjnej, motywacji wolontariusza, zorganizowano też seminarium promujące wolontariat współorganizowane wraz z: Stowarzyszeniem Wspierania Organizacji Pozarządowych “MOST”, Bankiem Czasu działającym przy Stowarzyszeniu Promocji Kobiet Aktywnych “Spinka”, Stowarzyszeniem “Szatnia”, Regionalnym Centrum Wolontariatu oraz Polskim Forum Edukacji Europejskiej – instrumentem objęto 7 uczestników projektu,

4. Poradnictwo specjalistyczne z zakresu zasad planowania i realizacji inicjatyw społecznych (dwa spotkania w formie warsztatowej) – instrumentem objęto 8 uczestników projektu.

Ponadto, w ramach działań środowiskowych przeprowadzono:

- 2 imprezy o charakterze integracyjnym, tj:

- zorganizowano wyjazd integracyjny do Cieszyna połączony ze zwiedzaniem miasta, Muzeum Drukarstwa oraz Zamku Sztuki i Przedsiębiorczości, w którym wzięło udział 50 niepełnosprawnych.
- zorganizowano imprezę integracyjną w postaci warsztatów tematycznych (plastyczne, taneczne, sportowe, etykieta na co dzień i ikebana) wraz ze spotkaniem integracyjnym oraz rozgrywkami sportowymi; zlecono również wydruk folderu podsumowującego to wydarzenie,
  - 2 spotkania z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, na których zaprezentowano założenia oraz efekty pracy w ramach PAL-ON „Teraz My!”, omówiono najbardziej pilne problemy osób niepełnosprawnych wskazując na propozycje ich rozwiązań oraz przedyskutowano możliwości poszerzenia oferty instytucjonalnej dla niepełnosprawnych mieszkańców miasta Katowice,
  - 3 inicjatywy oddolne:
    - na wniosek niepełnosprawnych mieszkańców Katowic zakupiono sprzęt niezbędny do przeprowadzenia warsztatów malowania na szkło, warsztatów z zakresu zasad dobrego zachowania oraz warsztatów tworzenia kompozycji kwiatowych (warsztaty przeprowadzono w ramach opisanej powyżej imprezy integracyjnej),
    - niepełnosprawni mieszkańcy Katowic zaplanowali i zorganizowali spotkanie wigilijne,
    - zorganizowano i przeprowadzono warsztaty plastyczne pt. „Ja-PAL” stanowiące podsumowanie działań w ramach PAL-ON w 2010 r.

W/w działania prowadzone w ramach Programu Aktywności Lokalnej na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Teraz My!” przyczyniły się do wzrostu zaangażowania w życie społeczności lokalnej jego uczestników. Współczesny model wsparcia społecznego powinien aktywizować przede wszystkim biorcę świadczenia, co też jest realizowane w Programie, m.in. poprzez możliwość uczestnictwa w grupie samopomocy oraz w działaniach środowiskowych. Działania te mobilizują osoby niepełnosprawne do pracy nad sobą i pomagają jej w pozbyciu się negatywnych emocji, jednocześnie zwiększają poczucie zintegrowania oraz promują wizję społeczności lokalnej otwartej na problemy osób niepełnosprawnych.

Działania partnerskie na rzecz osób pozostających bez pracy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w ramach realizacji programów nakierowanych na zapobieganie zjawiskom bezrobocia i wykluczenia społecznego poszerzał współpracę z instytucjami rynku pracy (poprzez zawieranie umów partnerskich, wspólne przygotowywanie projektów do realizacji czy szkolenia i spotkania konsultacyjne).

W roku 2010 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej nadal kontynuował współpracę z **Powiatowym Urzędem Pracy** na podstawie zawartego w 2009r porozumienia dotyczącego partnerstwa w zakresie realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób zarejestrowanych w PUP i korzystających ze wsparcia Ośrodka . Ośrodek pośredniczył w rekrutacji klientów do skierowania w organizowanych przez Urząd prac społecznie użytecznych. W lutym i marcu 2010r. do Urzędu Pracy zostały przesłane listy osób korzystających z pomocy Ośrodka i równocześnie będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w celu intensywniejszej aktywizacji zawodowej tej grupy klientów w postaci skierowania do uczestnictwa w aktywnych formach wsparcia oferowanych przez Urząd Pracy (takich jak: pośrednictwo pracy informacja zawodowa, staże, przygotowania zawodowe, prace interwencyjne, roboty publiczne, wsparcie doradców zawodowych, kluby pracy itp), a w szczególności do przekazywania ofert pracy w pierwszej kolejności.

Współpraca pomiędzy obiema instytucjami polegała w szczególności na stałych, regularnych konsultacjach telefonicznych koordynatorów współpracy z ramienia obu instytucji. Ponadto w trakcie comiesięcznych spotkań koordynatorów współpracy

następowała stała wymiana informacji dotycząca rodzajów wsparcia i działań świadczonych przez Urząd na rzecz klientów Ośrodka (zgodnie z przesłanymi listami). Informacje te dotyczyły w szczególności klientów Ośrodka, którzy podjęli zatrudnienie, odmówili przyjęcia oferty pracy, nie zgłosili się na ustalony termin. Prócz tego w sytuacji osób bezrobotnych korzystających ze wsparcia Ośrodka, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a równocześnie tracących prawo do zasiłku dla bezrobotnych, MOPS wnioskował do Urzędu o skierowanie do realizacji kontraktu socjalnego, o którym mowa w art. 50 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Oprócz współpracy, którą reguluje podpisane porozumienie Ośrodek wspierał Urząd Pracy w opracowywaniu potrzeb szkoleniowych bezrobotnych klientów Ośrodka w celu opracowania planu szkoleń realizowanych w roku 2011.

W roku 2010 Ośrodek nadal rozwijał współpracę z **Ochotniczym Hufcem Pracy** w Katowicach na mocy podpisanego w 2009 roku porozumienia o współpracy. Głównym celem jest przeciwdziałanie skutkom wykluczenia społecznego osób pozostających bez zatrudnienia (w szczególności osób do 25 roku życia), aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych na rynku pracy, a także wspieranie osób poszukujących pracy. Ośrodek wraz z OHP współpracował w oparciu o formułę partnerską w realizowanym w 2010r projekcie systemowym „Damy Radę...”. Obywały się cykliczne spotkania z pracownikami Młodzieżowego Centrum Kariery OHP w celu wymiany informacji dotyczących uczestników usług doradczych i warsztatów aktywizacyjnych. Ponadto przedstawiciele OHP zostali zaproszeni na jeden z Zespołów Konsultacyjnych dla pracowników socjalnych wspierających osoby bezrobotne i poszukujące pracy. Przedstawiciele OHP uczestniczyli w Zespole i przedstawili uczestnikom ofertę wsparcia OHP na rzecz osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy a w szczególności skierowanej do osób młodych do 25 roku życia.

Przeciwdziałanie wykluczeniu informatycznemu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach dysponuje pracownią wyposażoną jest w 4 stanowiska komputerowe – podłączone na stałe do Internetu. Z pracowni korzystają zarówno klienci Ośrodka, pracownicy Ośrodka, jak mieszkańcy miasta Katowice, którzy z pomocy MOPS nie korzystają. W gronie osób korzystających z pracowni są także – młodzież (w tym uczęszczająca do Klubu Młodzieżowego) oraz osoby bezdomne (w tym mieszkańcy Domu Noclegowego MOPS). W pracowni prowadzone są konsultacje indywidualne oraz w ramach realizowanych programów - szkolenia komputerowe dla uczestników. W roku sprawozdawczym w Sali komputerowej odbywały się także szkolenia dla kadry Ośrodka, nowo zatrudnionej do celów przyjmowania wniosków o świadczenia rodzinne. Pracownia jest pod bieżącym nadzorem informatyków MOPS, zajęcia prowadzone są przy wykorzystaniu najnowszych urządzeń (w tym projektora multimedialnego). W roku sprawozdawczym z pracowni komputerowej skorzystały 83 osoby (nie wliczając osób uczestniczących w warsztatach z zakresu obsługi komputera realizowanych w ramach projektów).

Priorytet 3. Edukacja podstawą rozwoju indywidualnego potencjału i zdolności dziecka

W roku 2010 na terenie miasta Katowic funkcjonowało 378 oddziałów przedszkolnych, w których przebywało 8.268dzieci, 547 klas szkół podstawowych do których uczęszczało 11.342 dzieci, 262 klasy w gimnazjach w których przebywało łącznie 6.363 uczniów oraz 94 klasy szkół specjalnych (podstawowych i gimnazjalnych), gdzie uczyło się razem 649 uczniów. Ponadto na terenie miasta Katowic funkcjonowało 452 klas ponadgimnazjalnych (w tym: 191 klas w liceach ogólnokształcących, 17 klas w liceach profilowanych, 178 klas w technicach, 49 klasy w zasadniczych szkołach zawodowych, 7 klas policealnych

/ponadgimnazjalnych/, 8 klas w szkołach specjalnych przysposabiających do pracy oraz 2 klasy technikum po zasadniczej szkole zawodowej) do których uczęszczało 11.683 uczniów. W sumie programem objętych było 38.304 dzieci i młodzieży.

Cel szczegółowy 1: Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

W ramach realizacji zadania określonego w pierwszym celu na terenie miasta Katowice podjęto następujące działania:

- prowadzono zajęcia rewalidacyjne dla dzieci w szkołach podstawowych oraz gimnazjach; w szkołach podstawowych objęto takiego rodzaju zajęciami **322 uczniów**, zaś w gimnazjach **159 uczniów**,
- prowadzono nauczanie indywidualne w ramach realizacji specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży- w szkołach specjalnych tego typu zajęciami objętych było **22 uczniów** (razem szkoła podstawowa i gimnazjum), w szkołach podstawowych uczestniczyło **69 uczniów**, zaś w gimnazjach – **71 uczniów**,
- wychowawcy, pedagodzy i psychologowie pracujący w przedszkolach prowadzili regularną obserwację i diagnozę pedagogiczną dzieci w wieku przedszkolnym,
- dla dzieci w wieku przedszkolnym organizowane jest wczesne wspomaganie rozwoju, które jest realizowane przez Specjalistyczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, miejskie przedszkola integracyjne oraz placówki niepubliczne – łącznie tego typu pomocą w roku 2010 objętych było **172 dzieci**,
- w katowickich poradniach przeprowadzono **10.096** diagnoz problemowych,
- poradnie prowadziły również indywidualne i grupowe zajęcia prowadzone przez takich specjalistów jak np. logopedzi i psychologowie,
- w celu ustalenia form pomocy dla dzieci przeprowadzane były konsultacje z rodzicami,
- uczniowie kierowani byli do udziału w zajęciach edukacyjno-wyrównawczych, które odbywały się zarówno na terenie szkół jak również w poradniach i świetlicach środowiskowych,
- udział uczniów w Profilaktycznych Programach Środowiskowych np. „Razem się bawimy, razem wypoczywamy”,
- udział uczniów w Szkolnych Programach Profilaktycznych np. realizowany w Szkole Podstawowej nr 45 im. K. Makuszyńskiego program pt. „Szansa dla ciebie”,
- wstępna kwalifikacja oraz nadzorowanie realizacji stypendiów i zasiłków szkolnych dla uczniów,
- dofinansowanie posiłków, w liczbie **1781** obiadów i **114** śniadań w szkołach podstawowych i **210 obiadów** w gimnazjach,
- dofinansowanie zakupu podręczników dzieci z rodzin najslabiej uposażonych – łącznie **574** w szkołach podstawowych i gimnazjach z czego aż **456** w szkołach podstawowych.

Cel szczegółowy 2: Promowanie i wspieranie uzdolnionych uczniów.

Na terenie miasta Katowice w ramach realizacji tego celu podjęto następujące działania realizowane głównie przez przedszkola, szkoły i poradnie psychologiczno-pedagogiczne:

- prowadzenie kółek zainteresowań, adresatami których były dzieci i młodzież szczególnie uzdolniona,
- przygotowywanie uczniów szczególnie zdolnych do konkursów i olimpiad, zarówno o zasięgu miejskim jak i o zasięgu wojewódzkim i krajowym,
- wyróżnienia poprzez dyplomy, pochwały, nagrody czy wpisy do ksiąg prowadzonych w szkołach (np. „Złota Księga”),

- realizowanie na terenie szkół programów „eTwinning” czy „Sokrates Comenius” pozwalających m.in. na udział w dodatkowych zajęciach z języków obcych,
- zajęcia dodatkowe prowadzone przez Miejskie Domy Kultury czy Pałac Młodzieży.

Cel szczegółowy 3: Wzbogacanie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży.

Na terenie miasta Katowice w ramach realizacji tego celu podjęto następujące działania realizowane głównie przez przedszkola i szkoły:

- otwarte zajęcia pozalekcyjne przedmiotowe, artystyczne, wychowawcze, krajoznawcze, techniczne i inne tematyczne w ramach Środowiskowych Programów Profilaktycznych,
- zajęcia pozalekcyjne o charakterze edukacyjnym: w szkołach podstawowych udział brało **11 886**, w gimnazjach uczniów uczestniczących w takich zajęciach było **4 483**, zaś w zespołach szkół specjalnych – **433**,
- programy w ramach programów „eTwinning” czy „Sokrates Comenius” – np. zajęcia językowe,
- zajęcia dodatkowe prowadzone przez Miejskie Domy Kultury czy Pałac Młodzieży.

Priorytet 4. Sport, rekreacja i wypoczynek.

Cel szczegółowy nr 1: Rozbudowa warunków służących aktywności sportowej i rekreacyjnej oraz uczestnictwo dzieci i młodzieży w zajęciach sportowo – rekreacyjnych.

Na terenie miasta Katowice w ramach realizacji tego celu podjęto następujące działania realizowane głównie przez przedszkola i szkoły:

- organizowanie na terenie szkół i przedszkoli turniejów i olimpiad sportowych zarówno o charakterze wewnątrzszkolnym jak i międzyszkolnym, dzielnicowym i miejskim,
- organizowanie olimpiad i spartakiad specjalnych,
- prowadzenie przez szkoły zajęć SKS,
- prowadzenie przez szkoły i przedszkola zajęć na basenie, w ramach lekcji wychowania fizycznego lub zajęć pozalekcyjnych,
- organizowanie wyjazdów w ramach zajęć turystyczno-krajoznawczych i wycieczek szkolnych,
- współpraca szkół z uczniowskimi klubami sportowymi, w tym także wyjazdy na letnie i zimowe obozy treningowe),
- prowadzenie akcji: „Zima w mieście” i „Lato w mieście”,
- zajęcia pozaszkolne organizowane przez Miejski Ośrodek Sportowy,
- organizowanie Dni Sportu,
- prowadzenie **12** klas sportowych w **6** szkołach podstawowych (**297 uczniów**) i **15** klas sportowych w **8** gimnazjach **9** (**388 uczniów**),
- uczestnictwo w programie pod patronatem Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Ministerstwa Zdrowia - „Aktywnie po zdrowie”,
- udział w programie „Polska biega”.

Realizacja przedmiotowych założeń w **Wydziale Sportu i Turystyki** w 2010 r. odbywała się poprzez wykonywanie zadań zawartych w systemie pokrywających się z zadaniami, do których został powołany Wydział.

Wspieranie działalności katowickich klubów i stowarzyszeń sportowych w 2010 roku odbywało się w drodze otwartych konkursów ofert o udzielenie dotacji podmiotom

niezaliczanym do sektora finansów publicznych w celu upowszechniania kultury fizycznej, sportu i turystyki w celu realizacji następujących zadań:

- „Szkolenie dzieci i młodzieży w dziedzinie sportu, turystyki i rekreacji”,
- „Prowadzenie Środowiskowych Programów Profilaktycznych w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych” - w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomanii, zadanie realizowane przez Uczniowskie Kluby Sportowe,
- „Organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2010 r.”,
- „Organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych od dnia podpisania umowy do 31 grudnia 2010 r.”,
- „Akcja Zima 2010 – organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży”,
- „Akcja Lato 2010 – organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży”,
- „Organizacja uprawiania sportu kwalifikowanego”.

Środki finansowe przekazywane katowickim klubom sportowym pozwalają im na prowadzenie bieżącej, całorocznej działalności szkoleniowej. Z dotacji pokrywane są min. koszty stałe (czynsze, wynajmy, obsługa techniczna itp.), sprzęt sportowy, stroje sportowe, akcesoria i urządzenia sportowe, wynagrodzenia trenerów i księgowych, transport na turnieje i obozy, wyżywienie i zakwaterowanie na turniejach i obozach, napoje i drobny poczęstunek itp. Ponadto Miasto w formie dotacji współfinansuje również organizację imprez sportowo-rekreacyjnych dla mieszkańców, a także wspomaga w znaczący sposób organizację zajęć dla dzieci i młodzieży pozostającej w mieście w trakcie ferii zimowych (Akcja Zima) oraz wakacji letnich (Akcja Lato). W zajęciach organizowanych przez kluby i stowarzyszenia uczestniczą tysiące dzieci i młodzieży, dla których uprawianie sportu i rekreacji stanowi alternatywny sposób na spędzanie czasu wolnego, rozwijanie swoich umiejętności i zainteresowań oraz zabawę. Obserwujemy ciągły wzrost liczby dzieci i młodzieży trenujących w klubach w stosunku do lat ubiegłych. Dzięki dotacji ze strony miasta katowickie kluby i stowarzyszenia sportowe mogły realizować wymienione zadania przedstawiając bogatą ofertę sportową dla katowickich dzieci i młodzieży zarówno pod względem różnorodności zajęć, jak ich powszechnej dostępności.

Cel szczegółowy nr 2 Promocja form spędzania czasu wolnego przez młodzież, sprzyjających rozwojowi zainteresowań i przeciwdziałaniu nudzie.

Zadanie nr 1. Realizacja projektów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym tj. alkoholizmowi, narkomanii itp., oraz biernym formom spędzania czasu wolego.

Na terenie miasta Katowice na wszystkich poziomach kształcenia realizowano ścieżki edukacji prozdrowotnej. Zajęcia realizowane w ramach ścieżek edukacyjnych obejmują swoją tematyką zagadnienia takie jak:

- zdrowe i racjonalne odżywianie,
- skutki palenia papierosów, zażywania narkotyków i innych substancji uzależniających,
- spożywanie alkoholu i jego skutki,
- zdrowy tryb życia,
- wpływ sposobu życia na nasze zdrowie,
- choroby „cywilizacyjne”.

Udział w programach profilaktycznych, między innymi:

- CUKIERKI – program realizowany w przedszkolach,

- NOE i KOREKTA – programy realizowane w szkołach ponadgimnazjalnych, dotyczące zmian kulturowych spożywania alkoholu,
- BEZPIECZNA I PRZYJAZNA SZKOŁA, program przyjęty w 2008r., którego realizację zaplanowano na lata 2008-2013, celem tego programu jest poprawa bezpieczeństwa w szkołach i placówkach,

Na terenie miasta dwie szkoły prowadzą autorskie programy profilaktyczne. Szkołami tymi są Szkoła Podstawowa nr 27 im. Prof. W. Szafera – „Zażywasz - przegrywasz” i „Dziękuję nie palę”, oraz Szkoła Podstawowa nr 45 im. K. Makuszyńskiego – „Szansa dla Ciebie”.

Ponadto szkoły uczestniczą w programach promujących zdrowy styl życia i odżywiania, takich jak:

- „Mamo nie tucz”,
- „Mamo, tato wole wodę”,
- „Szkłanka mleka”,
- „Klub wiewiórki” - prowadzony przez PCK,
- „Zdrowy ząbek”,
- „Owoce w szkole”.

Zadanie nr 2. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych.

Na terenie miasta Katowice w ramach realizacji tego celu podjęto następujące działania realizowane głównie przez przedszkola i szkoły:

- prowadzenie sportowych zajęć pozalekcyjnych w ramach SKS,
- uczestnictwo w Środowiskowych Programach Profilaktycznych np. „Pomocna dłoń” (program antyalkoholowy),
- prowadzenie programów profilaktycznych w przedszkolach – „Cukierki” (program profilaktyki narkomanii) oraz „Czyste powietrze wokół nas” (program antynikotynowy),
- udział w projektach „Akcja – Zima w mieście” i „Akcja – Lato w mieście”,
- organizowanie przez szkoły i przedszkola Festynów środowiskowych, Festynów rodzinnych oraz udział w Festynach dzielnicowych,
- wyjazdy szkół na „Zielone szkoły”, a przedszkoli na „Zielone przedszkola”,
- udział w programach: „Cała Polska czyta dzieciom” i „Podpisz pieska”.

Zadanie nr 3. Zagospodarowanie w okresie wakacyjnym czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez ich udział w imprezach i zajęciach organizowanych w ramach Akcji Lato i Akcji Zima.

Realizacja zadania przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach

Podczas organizowanej akcji „Zima w mieście 2010”, oraz „Lato w mieście 2010” w poszczególnych dzielnicach miasta zapewniono dzieciom i młodzieży jak najlepsze warunki do aktywnego i bezpiecznego wypoczynku. W w/w akcjach, oprócz Świetlic Środowiskowych oraz Środowiskowego Klubu Młodzieżowego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, licznie udział wzięły także świetlice pozarządowe, parafie i organizacje kościelne prowadzące działalność na rzecz dzieci i młodzieży, współpracujące z tutejszym Ośrodkiem.

W ciekawej i różnorodnej ofercie w roku 2010 dla wychowanków znalazły się m.in.:

1. zajęcia sportowe: w Hali Sportowej Spodek, Ośrodek sportowy „SŁOWIAN”, wyjścia na kryty basen (Pałac Młodzieży, Aqua Park w Dąbrowie Górniczej, Kąpielisko „Rolna”, „Zadole”, „Bugła”, „Fala”, Szkoła Podstawowa nr 12, 53, Gimnazjum nr 3), boisko przy Centrum Silesia – turniej piłki plażowej, Międzyświatlicowy Halowy Turniej Piłki Nożnej

w sali gimnastycznej „Spodka”, tenis stołowy, piłkarzyki, gra w siatkówkę, inne zajęcia rekreacyjne,

2. na terenie placówek: zajęcia plastyczne, informatyczne, dziennikarskie, kulinarne, muzyczne, udział w zawodach gier planszowych, zajęcia w modelarni, konkursy, dyskoteki, miniturnieje sportowe, bal przebierańców, gry i zabawy towarzyskie, oglądanie bajek i filmów na DVD, zajęcia w ramach kółek zainteresowań,

3. organizowane poza siedzibą placówki: wyjście do Parku Linowego w WPKiW - przejście trasy wspinaczkowej, wycieczki rowerowe, gry terenowe, kręgielnia w Silesia City Center Katowice, wyjścia do kina („Helios”, Pałac Młodzieży, Ciemna City,), wyjścia na lodowisko (Spodek, Park Kościuszki), pobyt w krainie zabaw „Rura Park”, wyjścia do Mc Donalda, wyjścia do Parku Kościuszki i Parku Chorzowskiego, stadnina koni – Katowice Muchowiec, Centrum Sztuki Filmowej, Teatr „Ateneum”, udział w festynie z okazji święta Policji.

4. Wycieczki: Pszczyzna, Ustroń, Zabrze, Kraków, Będzin, Jura Krakowsko-Częstochowska, Częstochowa.

W 2010r. zgodnie z Ustawą prawo zamówień publicznych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach przeprowadził postępowanie na zorganizowanie wypoczynku dla dzieci w miejscowościach górskich. Zgodnie z zawartymi umowami, każdy z wykonawców (wymienionych poniżej) zobowiązał się zapewnić i przestrzegać ustalonych standardów określonych w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej *w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania*, jak również przepisów, które dotyczyły kwestii: zakwaterowania, standardów obiektów kolonijnych, warunków sanitarnych, organizacji wypoczynku, stawki żywieniowej, ubezpieczenia, opieki medycznej.

Realizatorzy wypoczynku letniego dla dzieci:

- Agencję Turystyczno-Usługowa „BAWDIM” z siedzibą w Woli Michowej 18
- Ośrodek Wypoczynkowy „SABAT” w Dzierżoniowie ul. Zwycięzców 7
- Biuro Podróży Gold Travel z siedzibą w Prudniku przy ul. Batorego 12a.

Ponadto w 2010r. wzorem lat ubiegłych, tutejszy Ośrodek na wniosek rodzica/opiekuna prawnego dziecka udzielał również dofinansowania do wypoczynku letniego w formie zasiłku celowego osobom, których dzieci skorzystały z wypoczynku organizowanego przez katowickie Parafie oraz innych organizatorów, którzy spełniali ww. standardy.

Łącznie wydano **778 061,17 zł** i dofinansowano wypoczynek **1175 dzieci**.

Realizacja zadania przez Wydział Kultury Urzędu Miasta Katowice

W organizacji tegorocznej akcji „Zima w mieście 2010” brały udział miejskie instytucje kultury, placówki oświatowo-wychowawcze, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz kluby sportowe z Katowic. W czasie ferii zimowych organizatorzy przygotowali dla najmłodszych mieszkańców naszego miasta wiele rozmaitych form spędzania wolnego czasu: warsztaty (plastyczne, muzyczne, teatralne), wycieczki, wyjścia do kina i teatru, zajęcia świetlicowe, rozmaite zajęcia sportowe i rekreacyjne.

Różne formy spędzania wolnego czasu były organizowane w zależności od indywidualnego charakteru poszczególnych instytucji i pozwalały na wybór zajęć w zależności od zainteresowań dzieci. Większość zajęć odbywała się bezpłatnie. Akcja „Zima w mieście 2010” w miejskich instytucjach kultury była monitorowana przez pracowników Wydziału Kultury.

Institucja Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia”, ul. 3 maja 31 a

W miesiącach wakacyjnych w ramach akcji „Zima w mieście 2010” IPiUM „Silesia” prowadziła koncerty umuzykalniające dla dzieci w wieku przedszkolnym i dzieci w wieku szkolnym. Zorganizowano koncerty w katowickich przedszkolach i miejskich instytucjach kultury. Tematem koncertów była muzyka wykonywana na fletach – „W rodzinie fletów” i kontrabasie - „Poznajemy instrumenty – kontrabas”

Reasumując, IPiUM „Silesia” zorganizowała w ramach „Zima w mieście 2010”. **21** koncertów umuzykalniających, w których uczestniczyło **795** dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym.

Galeria Sztuki Współczesnej BWA, al. W. Korfańskiego 6

Galeria Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach podobnie jak w latach ubiegłych, aktywnie włączyła się w organizację akcji „Zima w mieście 2010” Pomimo zmiany ekspozycji, a co za tym idzie prac remontowych związanych z dostosowaniem sali do nowej wystawy, wydzielono kilka dni, w których odbywały się warsztaty ekspresji twórczej dla dzieci i młodzieży. Warsztaty, od lat niezmiennie cieszące się dużą popularnością, tym razem miały na celu próbę przełamania uogólniającego stereotypu określającego Śląsk jako przestrzeń ze zdegradowaną naturą o chaotycznej industrializacji i urbanistyce. Dla młodych mieszkańców Katowic i okolic, przygotowana została prezentacja przybliżająca twórczość wybranych artystów, którzy są Śląskiem oczarowani. Dzieci przekonały się, jak wiele uroku ma śląski pejzaż. Zainspirowane tą śląską poetyką, stworzyły przestrzenne prace, z projektowaniem przestrzeni i scenografią, wykorzystując umiejętność wnikliwej obserwacji otoczenia, w którym mieszkają.

Zajęcia odbywały się nieodpłatnie. Łącznie w akcji „Zima w mieście 2010” w Galerii Sztuki Współczesnej BWA wzięły udział **143** osoby.

Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum”, ul. Św. Jana 10

Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum” w Katowicach w ramach akcji „Zima w mieście 2010” zagrał **17** spektakli (tj.10 tytułów ze swojego repertuaru). Przedstawienia były zróżnicowane, przeznaczone dla widza przedszkolnego i szkolnego. Wszystkie spektakle cieszyły się dużym powodzeniem i były grane na Scenie Ateneum i Galerii Teatru Ateneum. Na przedstawieniach, w czasie tegorocznych ferii zimowych było **167 osób specjalnej troski** ze Szkół i Ośrodków dla Niepełnosprawnych oraz dzieci – podopiecznych MOPS i Caritas. W/w dzieci wraz z opiekunami gościły w naszym Teatrze po znacznie obniżonej cenie biletów i za symboliczną złotówkę.

Łącznie przedstawienia obejrzało **1.358 widzów**.

Tytuły spektakli granych w czasie Akcji „Zima w mieście 2010”:

- „Dziadek do orzechów”,
- „Dokąd pędzisz, koniku?”
- „Jak pingwiny Arka popłynęły”
- „Klonowi bracia”
- „Piękna i Bestia”
- „Skarb Babuchy Burczymuchy”
- „Pchła Szachrajka”
- „Żywioły”
- „Tygrys Pietrek”
- „O Smoku Grubeloku”

Muzeum Historii Katowic, ul. Szafranka 9

W czasie akcji „Zima w mieście 2010” Muzeum Historii Katowic przygotowało warsztaty plastyczne, połączone z poznaniem kolekcji porcelany na wystawie czasowej nt. „Giesche w kartuszu pod koroną – katowicka porcelana w zbiorach Muzeum Historii Katowic”. Zajęcia plastyczne nawiązywały także do pokazu i omówienia śląskiego, odświętnego stroju ludowego oraz do poznania motywu sztuki ludowej, papierowych kwiatów. Zajęcia prowadzone były dla uczniów szkół podstawowych – uczestników półkolonii, organizowanych przez katowickie szkoły w terminie od 15 lutego do 26 lutego 2010 r. Miały one formę zamkniętą (wcześniejsza rezerwacja) i były połączone ze zwiedzaniem wystaw stałych oraz wystawy czasowej o porcelanie. Uczestnicy warsztatów korzystali również z poczęstunku w kawiarni muzealnej.

W zajęciach brały udział dzieci w grupach, razem było **393** uczestników.

W budynku Muzeum Historii Katowic przy ul. Ks. J. Szafranka 9 odbyły się warsztaty:

- „Moja rzeźba z gliny” – formowanie rzeźby z gliny inspirowane wystawą porcelany pt. „Giesche w kartuszu pod koroną” oraz malowanie rzeźb farbami temperowymi; zajęcia, w których zaangażowanie i zdolności dzieci można dostrzec w ich niezwykle udanych pracach plastycznych,
- „ Motywy zdobnicze stosowane w ceramice” – zajęcia plastyczne, połączone z konkursem z nagrodami na najlepsze projekty zdobnicze inspirowane wystawą porcelany,
- „Poznajemy śląski strój ludowy” – malowanie akwarelami oraz pastelami konturowej lalki wycinanki i jej stroju, nawiązującego do śląskiego, stroju ludowego,
- „Papierowe kwiaty jako element zdobniczy sztuki ludowej” – wykonanie kwiatów z bibuły i krepiny; zajęcia, w których uczestnicy wykazali się wysokimi umiejętnościami manualnymi,
- „Portret metaforyczny” – rysowanie portretu „Asymetrycznej damy” Witkacego pastelami olejnymi i farbami.

Celem zajęć, poprzez dobór tematów i sposób ich realizacji, było zwrócenie uwagi najmłodszych zwiedzających na porcelanę - niezwykle, piękny elementem codziennego życia mieszczan sprzed wieku oraz poznanie stroju śląskiego mieszkańców wiejskich części Katowic sprzed stu lat, także kształtowanie umiejętności uważnego słuchania, pogłębianie zdolności plastycznych dzieci i rozwijanie umiejętności interpretowania eksponatu muzealnego.

Instytucja Kultury „Estrada Śląska”, ul. Kościuszki 88

Instytucja Kultury „Estrada Śląska” w ramach akcji „Zima w mieście 2010” (ferie zimowe 13 – 28.02.2010r.) zorganizowała następujące przedsięwzięcia:

„Spotkania z poezją i muzyką w Bibliotece Śląskiej”:

15.02.2010r. godz. 17.00 – koncert pt. „Obrazy i obrazki” w wykonaniu zespołu „Czerwony Tulipan”; Biblioteka Śląska w Katowicach. Ilość widzów - **ok. 123**;

21.02.2010r. godz. 11.00 – „Dyktando Mistrzów”, Biblioteka Śląska w Katowicach. Impreza otwarta;

27.02.2010r. godz. 20.00 – koncert „Pad Brapad Moujika”, Rondo Sztuki w Katowicach – współorganizacja.

Miejski Dom Kultury „Kosztka”, ul. Grażyńskiego 47

W 2010 r. Miejski Dom Kultury „Kosztka” zaproponował dzieciom zajęcia „Wokół Teatru”, których celem było przygotowanie własnej inscenizacji nawiązującej tematyką do zimy. Dzieci bardzo chętnie zaangażowały się w pracę nad „Zimową opowieścią”, gdzie przygotowywały własne scenariusze, scenografię i wykonywały stroje. Zajęcia te pozwoliły na zintegrowanie grupy, wzbudzenie u dzieci poczucia odpowiedzialności za powierzone zadania oraz doskonalenie umiejętności pracy zespołowej. Owocem pracy dzieci były cztery

inscenizacje teatralne wystawione w sali widowiskowej MDK „KOSZUTKA” w ostatnim dniu akcji. Nagrodą dla każdego dziecka za olbrzymi wkład pracy była statuetka Pingwina Maskowego. – odbyło się 5 zajęć. Popularnością cieszyły się też zajęcia sportowe dbające o rozwój ruchowy dzieci poprzez gry i zabawy zespołowe. Ponadto uczestnicy wzięli udział w warsztatach brazylijskiej sztuki walki – Capoeiry oraz japońskiej sztuki walki džentelmenów – AIKIDO – odbyły się 3 zajęcia. Największym zainteresowaniem cieszyły się wycieczki i wyjścia:

- Park Św. Mikołaja w Zatorze,
- Nadleśnictwo w Katowicach – Kokociniec,
- Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego - 4 wyjścia.

Ogółem w akcji wzięło udział **289 dzieci** tj. średnio **29 dzieci** dziennie

Miejski Dom Kultury „Ligota”, ul. Franciszkańska 33

W czasie ferii zimowych, odbywających się w dniach od 15 do 26 lutego 2010 pod nazwą AKCJA „Zima w Mieście 2010”, w zajęciach prowadzonych w MDK „Ligota” uczestniczyło **405** uczestników.

Okres ferii to doskonały czas na aktywny wypoczynek – najlepiej w górskich miejscowościach. Ale ferie to nie tylko śnieg i góry, dlatego też dla wszystkich dzieci, które z różnych przyczyn nie mogły wyjechać na ferie zimowe z miasta, Miejski Dom Kultury „Ligota” przygotował na miejscu mnóstwo atrakcji. W ciągu dwóch tygodni akcji „Zima w mieście”, dzieci ze szkół podstawowych brały udział w warsztatach teatralnych – przygotowywały wraz z instruktorami inscenizację bajki muzycznej „Kot w Butach” Jana Brzechwy. Dzieci uczyły się tekstu i piosenek, poruszania się na scenie, a także przygotowywały samodzielnie kostiumy oraz rekwizyty potrzebne do wystawienia spektaklu. W pierwszym tygodniu oprócz tworzenia własnego spektaklu – nauki tekstów, piosenek, interpretacji, uczestnicy zajęć wybrali się na spektakl „Skarb Babuchy Burczymuchy” do Teatru Lalki i Aktora „Ateneum” w Katowicach oraz na spektakl „Królowa Śnieżka” do Teatru Zagłębia w Sosnowcu. W Sosnowcu odwiedzili także Egzotarium, w którym oglądali różne okazy roślin i zwierząt tropikalnych.

Drugi tydzień ferii upłynął na wytężonej pracy zbliżającej dzieci do premiery spektaklu – „Kot w Butach”. W środę zaś odbyła się wycieczka do Teatru Muzycznego w Gliwicach, gdzie młodzi adepci sztuki aktorskiej podpatrywali profesjonalistów, przedstawiających musical „Pinokio” według Carla Collodiego. Po spektaklu dzieci odwiedziły gliwicką palmiarnię, gdzie oprócz wielu okazów fauny i flory mogliśmy zobaczyć wystawę fotografii prof. Henryka Goika.

26 lutego odbyła się premiera przygotowywanej przez dzieci sztuki, która miała dwie odsłony. Pierwsze przedstawienie obejrzały dzieci z Przedszkola Artystycznego „Domino” oraz najmłodszy uczestnicy zajęć MDK Ligota – 2 i 3-latki z Dziecięcego Studia Artystycznego „Sezamkowo”.

Odbiór sztuki przez najmłodszych był bardzo pozytywny i żywiołowy co natknęło młodych aktorów do jeszcze odważniejszego zagrania drugiego przedstawienia, na które przybyli – rodzice, dziadkowie, ciocie, wujkowie i rodzeństwo oraz uczniowie ze szkoły nr 34.

Największą popularnością cieszyły się wycieczki organizowane do profesjonalnych teatrów oraz spektakle wystawione przez uczestników w ostatnim dniu zajęć akcji „Zima w mieście 2010”

Miejski Dom Kultury „Bogucice - Zawodzie” ul. Marcinkowskiego 13

W dniach 15-26.02.1010r. w Miejskim Domu Kultury „Bogucice-Zawodzie” odbywały się zajęcia dla dzieci pozostających w mieście podczas ferii zimowych pod tradycyjną nazwą akcja „Zima w mieście 2010”. Zajęcia odbywały się w Zawodziu, przy ul. Marcinkowskiego

13 oraz (z powodu trwającego remontu budynku przy ul. Markiefki 44a) w wynajętych pomieszczeniach salek katechetycznych w Bogucicach przy parafii pw. Św. Szczepana. Największą popularnością wśród uczestników akcji cieszyły się zajęcia sportowe (w tym wyjścia na basen MOS) oraz wycieczki krajoznawcze do Fabryki Bombek i Muzeum Lotnictwa w Krakowie (22.02.) oraz do Muzeum Chleba w Radzionkowie i Sztolni Czarnego Pstrąga w Tarnowskich Górach (18.02.). Dla dzieci korzystających z oferty MDK „Bogucice – Zawodzie” przygotowano również szereg innych atrakcji, m.in. warsztaty ceramiczne, plastyczne, muzyczne, komputerowe, seanse filmowe i zabawy integracyjne a także turnieje tenisa stołowego oraz turniej szachowy. Akcja „Zima w mieście 2010” w MDK „Bogucice – Zawodzie” przebiegała pod hasłem „Roztańczone ferie” – dla dzieci zorganizowano naukę tańca irlandzkiego, naukę układów tanecznych cheerleaders oraz mażorettek. Codziennie dzieci otrzymywały poczęstunek w postaci słodyczy i napoju (herbata lub sok). Na zakończenie akcji zorganizowano bal przebierańców z występami klauna oraz konkursami, podczas którego przyznano nagrody rzeczowe dzieciom, które zbierały największą ilość punktów za zachowanie i aktywność podczas akcji. W organizacji zajęć pomagali także harcerze Hufca Katowice ZHP, tancerze Zespołu Tańca Irlandzkiego „Glendalaugh” oraz instruktorzy muzyczni MDK „Bogucice-Zawodzie” – Tomasz Giedwiłło i Grzegorz Kapołka. Frekwencja na zajęciach wynosiła odpowiednio:
Zawodzie: 45 os. x 10 dni = 450 os.
Bogucice: 21 os. x 10 dni = 210 os.
Frekwencja łączna: **660 os.**

Miejski Dom Kultury „Południe”, ul. Boya Żeleńskiego 83

Akcja „Zima w mieście” przebiegła zgodnie z planem. Uczestniczyło w niej łącznie we wszystkich obiektach **1453** dzieci i młodzieży. Żadne zajęcia ani impreza nie została odwołana. W ramach akcji odbyły się: warsztaty plastyczne (Kostuchna, Piotrowice, Podlesie i Zarzecze), warsztaty taneczne (Piotrowice, Murcki), koncerty muzyczne (Murcki, Podlesie, Zarzecze), zabawy ruchowo - sprawnościowe (Murcki, Podlesie, Zarzecze), spotkanie ze strażą miejską i policyjnym „Sznupkiem” (Podlesie), warsztaty teatralne (Podlesie, Zarzecze) oraz spektakle teatralne: „Tulisiowe misie” oraz „Księżniczka na ziarnku grochu” (Kostuchna). W każdą środę organizowane były autokarowe wyjazdy do „Rura Parku” w Chorzowie w których brały udział dzieci z wszystkich pięciu dzielnic. W godz. 10.00 – 17.00 w obiektach Kostuchna, Murcki, Piotrowice i Zarzecze, dostępne były pracownie komputerowe a także stoły do gry w tenisa stołowego (Kostuchna i Murcki) oraz stoły bilardowe (Kostuchna i Piotrowice). Największą popularnością cieszyły się: spektakle teatralne w Kostuchnie, wycieczki do „Rura Parku”, warsztaty plastyczne, pracownie komputerowe oraz stoły bilardowe i tenisowe.

Miejski Dom Kultury „Szopienice – Giszowiec”, ul. Gen. Hallera 28

Zajęcia z dziećmi w ramach akcji „Zima w mieście” w 2010 roku odbywały się w dniach od 15 do 26 lutego, od poniedziałku do piątku w godz.od10.00 do 14.00. Zajęcia były bezpłatne. W zajęciach uczestniczyło codziennie około **18** dzieci. Wszystkie dzieci otrzymywały każdego dnia poczęstunek – napoje i ciastka.

W pierwszym tygodniu zajęć dzieci przeżyły wiele niezapomnianych przygód wraz z bohaterami książek: kapitanem Nemo, Tomkiem w krainie kangurów, Czukiem i Hekiem czy Mikołajkiem. W drugim tygodniu uczestnicy zajęć poznawali KOSMOS poprzez opowieści o planetach, wszechświecie, znakach zodiaku. Udział w konkursach plastycznych – Podwodny świat, Dżungla, literackim – Przygody Mikołajka dał dzieciom dużo satysfakcji. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się zabawy i zawody sprawnościowo-ruchowe –

pięciobój, piłkarzyki, ping – pong a także różnego rodzaju quizy, kalambury, rebusy, zgadywanki.

Największą atrakcją była wycieczka autokarowa do Studia Filmów Rysunkowych w Bielsku-Białej oraz na Szyndzielnię. W Studiu Filmów Rysunkowych dzieci poznały dawną technikę pracy przy realizacji filmów i nowoczesną animację komputerową, obejrzały trzy filmy. Wjazd kolejką linową na Szyndzielnię był dla dzieci dużym przeżyciem jak i zjazdy na sankach.

W ostatnim dniu zajęć dzieci otrzymały pamiątkowe dyplomy za udział w zajęciach.

Łącznie w zajęciach uczestniczyło **176 dzieci**.

Filia nr 1 Miejskiego Domu Kultury „Szopienice – Giszowiec”, ul. Obr. Westerplatte 10, Katowice

W dniach 15.02. - 26.02.2010 w godz. 10.00 – 14.00 w Filii nr 1 MDK „Szopienice – Giszowiec” odbywały się zajęcia w ramach akcji „Zima w mieście”. Średnio dziennie w zajęciach uczestniczyło **20 dzieci**.

Tematem przewodnim tegorocznych zimowych spotkań były baśnie Hansa Christiana Andersena. Dzieci śpiewały jak „Słowik”, wykonywały atrybuty „Królowej Śniegu”, odgadywały nazwy „calineczkowych” zwierzaków podczas zabawy w kalambury, tańczyły w „Nowych szatach cesarza” na karnawałowym balu, bawiły się w piratów oraz doskonaliły swoje aktorskie umiejętności.

Oprócz zajęć w Filii nr 1 MDK odbyły się również zajęcia wyjazdowe: w Spodku na warsztatach AIKIDO, w kinoteatrze RIALTO na warsztatach teatralno – filmowych oraz na wycieczce autokarowej do Bielska - Białej (zwiedzanie Studia Filmów Rysunkowych oraz wjazd kolejką linową na Szyndzielnię, gdzie uczestnicy akcji oddali się prawdziwemu zimowemu szaleństwu).

Największym zainteresowaniem cieszyły się, jak co roku, konkursy, zarówno sportowe jak i te, podczas których trzeba było wykazać się wiedzą lub umiejętnościami plastycznymi, tanecznymi czy też wokalnymi. Dzieci bardzo chętnie brały w nich udział, a często same wymyślały tematy, w których mogłyby rywalizować.

Na zakończenie zajęć uczestnicy dostali upominki i pamiątkowe dyplomy.

Łącznie w zajęciach uczestniczyło **200 dzieci**.

Filia nr 2 Miejskiego Domu Kultury „Szopienice – Giszowiec”, Plac Pod Lipami 1, Katowice

W dniach 15 – 26.02.2010 r. w filii nr 2 Miejskiego Domu Kultury „Szopienice - Giszowiec” odbyły się zajęcia w ramach akcji „Zima w mieście”. Każdego dnia placówkę odwiedzało średnio **30 dzieci**. Instruktorzy przygotowali plan zajęć na ferie, którego tematem przewodnim była „Wielka podróż przez zimowe krainy”. Dzieci poznawały realne i fikcyjne miejsca pokryte śniegiem i lodem. Odwiedziły między innymi: Krainę Narnii, z Gerdą i Kajem towarzyszyły w podróży Królowej Śniegu, dowiedziały się wielu ciekawostek na temat Alaski, Islandii, szlakiem Amundsena próbowały dotrzeć na Biegun Południowy.

Zajęciom świetlicowym towarzyszyły również zabawy terenowe (dzieci próbowały zbudować igloo, skonstruować psi zaprzęg, brały udział w walce na śnieżki) oraz konkursy plastyczne (m.in. na narysowanie najpiękniejszej zorzy polarnej, najbardziej oryginalnego płątka śniegowego, a także na wykonanie największej rzeźby z lodu).

Dzieci brały udział w wycieczce do Bielska-Białej, gdzie zwiedziły Studio Filmów Rysunkowych i poznały trudną sztukę tworzenia kreskówek a potem dzieci udały się na Szyndzielnię. Atrakcją równie ważną jak możliwość ulepienia bałwana czy jazda na sankach był przejazd kolejką linową na wysokość ok. 1000 m.n.p.m.

W trakcie ferii kilkakrotnie podopieczni zabierani byli do kina (m.in. na filmy: „Wallace i Gromit”, „Sprawa tycia lub śmierci”, „Strzyżenie owiec”) a w Spodku dzieci miały okazję poznać na zajęciach fizycznych tajniki sztuki walki – aikido.

Zwieńczeniem uczestnictwa w zajęciach był bal przebierańców, na który dzieci własnoręcznie wykonały kostiumy i maski.

Dzieci chętnie uczestniczyły we wszystkich zajęciach wykazując ogromne zaangażowanie. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia Aikido oraz liczne konkursy nagradzane drobnymi upominkami. Dużą atrakcją była także wycieczka do Bielska-Białej i na Szyndzielnię.

Łącznie w zajęciach uczestniczyło **300 dzieci**.

Miejska Biblioteka Publiczna, ul. Kossutha 11

Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach w dniach 15-26 lutego 2010 roku organizowała szereg zajęć dla dzieci i młodzieży w ramach corocznej akcji Ferie z Książką. W tym roku – z okazji pięćdziesiątych urodzin Mikołajka, bohatera książek Goscinnego i Sempégo – hasłem przewodnim było: Czytamy z Mikołajkiem. We współpracy z Wydawnictwem Znak MBP w Katowicach zachęcała do lektury przygód Mikołajka, Alcesta i innych, promując dotąd Nieznane przygody Mikołajka.

Ogółem w 18 filiach (Filia nr: 3, 5Mł, 6, 10, 11, 14, 16, 17, 19, 20, 22, 23, 25, 26, 27, 30, 32, 36) w akcji: Czytamy z Mikołajkiem uczestniczyło **1818** dzieci, w tym największą frekwencją może się pochwalić Filia nr 32 (277 osób), w dalszej kolejności: Filia nr 3 (227 osób), Filia nr 6 (137 osób). Katowicka biblioteka oferowała ciekawe, aktywizujące imprezy promujące czytelnictwo i zachęcała do zdobywania wiedzy na temat serii książek o Mikołajku.

Do ciekawszych zajęć należy zaliczyć Galerię portretów nieznośnych dzieciaków, czyli zabawę w kalambury, podczas której dzieci naśladowały bohaterów serii książek Goscinnego oraz Ruletkę Mikołajka, czyli zabawę w głodnego słonia – zgadywanki i konkurencje sprawnościowe dawały uczestnikom wiele radości (Filia nr 3). Inną imprezą godną wyróżnienia były Zabawy walentynkowe Mikołajka i Jadwini, zabawy plastyczne i konkurencje polegające na szukaniu słodkości w bibliotece, wykonywaniu upominków, wyławianiu jabłek z wody, wyrabianiu figur z masy solnej (Filia nr 26). Wiele satysfakcji z zadań dawały dzieciom konkurencje sprawnościowe, pobudzające do zdrowej rywalizacji, zabawy na śniegu, natomiast przyjemnością była wycieczka do Kopalni Doświadczalnej „Barbara” – Górnictwami korytarzami z Mikołajkiem (Filia nr 27). Trzeba również wspomnieć o dwóch imprezach w Filii nr 32: Muzycznie z Mikołajkiem – imprezę poprzedził koncert flecistek, zorganizowany we współpracy z Instytucją Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia”. Okazało się, że dzieci uwielbiają zajęcia muzyczne; chętnie prezentowały swoje zdolności wokalne i taneczne – quiz Jaka to melodia wzbudził ogromne emocje. A zajęcia profesora Rosoła potwierdziły, że czytelnicy mają doskonałe poczucie humoru i nieograniczoną wyobraźnię, bowiem z radością rysowały karykatury ulubionych nauczycieli. Wcześniej wysłuchały pogadanki na temat tworzenia karykatur. W przerwach między różnorodnymi zabawami ruchowymi dzieci same interpretowały teksty z książek o Mikołajku oraz przytaczały – ich zdaniem – najzabawniejsze historie szkolne Mikołajka i własne.

Ponadto w ramach ferii były organizowane: wyjścia do kina, figlarni, stadniny koni, wyjście do Górnośląskiego Parku Etnograficznego w Chorzowie, do biblioteki Alliance Française (Filia nr 14) – Mikołajek na tropie fajnych książek!, impreza integracyjna Serduszko puka (Filia nr 32, Filia nr 25).

Akcja Ferie z Książką 2010 przeprowadzona zgodnie z planem pokazuje, iż większość młodych czytelników zna postać Mikołajka, a zajęcia w ramach tegorocznych ferii cieszyły się dużym powodzeniem.

W organizacji akcji „Lato w mieście 2010”, prócz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, brały udział miejskie instytucje kultury, placówki oświatowo-wychowawcze, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz kluby sportowe z Katowic. W czasie wakacji organizatorzy przygotowali dla najmłodszych mieszkańców naszego miasta wiele rozmaitych form spędzania wolnego czasu: warsztaty (plastyczne, muzyczne, teatralne), wycieczki, wyjścia do kina i teatru, zajęcia świetlicowe, rozmaite zajęcia sportowe i rekreacyjne. Różne formy spędzania wolnego czasu były organizowane w zależności od indywidualnego charakteru poszczególnych instytucji i pozwalały na wybór zajęć w zależności od zainteresowań dzieci. Większość zajęć odbywała się bezpłatnie za wyjątkiem niektórych wyjść do teatrów czy wycieczek, które były częściowo finansowane przez uczestników. Akcja „Lato w mieście 2010” w miejskich instytucjach kultury była monitorowana przez pracowników Wydziału Kultury.

Instytucja Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia”, ul. 3 maja 31 a

Instytucja Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia” zrealizowała 35 koncertów pt: „Słońce na pięciolinii” w przedszkolach, bibliotekach i domach kultury w których wystąpili:

Artur MOTYKA	- saksofon
Alicja PRZYTUŁA-MUCHA	- fortepian, słowo
Mateusz LASATOWICZ	- fortepian, słowo
Alicja KOTYL	- słowo

Wszystkie koncerty cieszyły się dużym zainteresowaniem dzieci i młodzieży.
Ogółem frekwencja : **1 195 osób.**

Koncerty odbyły się w następujących miejscach:

- 5.VII.2010r. godz. 9.30 1000-LECIE, Przedszkole nr 90, ul. Chrobrego 39
- 5.VII.2010r. godz. 10.30 os. WITOSA, Przedszkole nr 94, ul. Rataja 10
- 5.VII.2010r. godz. 11.20 ZAŁĘŻE, Przedszkole nr 39, ul. Gliwicka 212

- 8.VII.2010r. godz. 10.00 MDK Zarzecz ul. Steller 4
- 8.VII.2010r. godz. 11.00 MDK Murcki ul. Kołodziej 42
- 8.VII.2010r. godz. 13.00 MDK Dąbrówka ul. Hallera 28

- 6.VII.2010r. godz. 9.30 CENTRUM, Przedszkole nr 5, ul. Zajączka 6
- 6.VII.2010r. godz. 10.30 os. PADEREWSKIEGO, Przedszkole nr 55, ul. Szeptyckiego 81

- 6.VII.2010r. godz. 11.30 BOGUCICE, Przedszkole nr 49, ul. Puławska 9
- 6.VII.2010r. godz. 12.30 SZOPIENICE, MDK, ul. Obrońców Westerplatte 10

- 12.VII.2010r. godz. 9 30 ZAWODZIE, Przedszkole nr 19, ul. Marcinkowskiego 13
- 12.VII.2010r. godz. 10.30 KOSZUTKA, Przedszkole nr 14 ul. Wyszyńskiego 16
- 12.VII.2010r. godz. 11.30 SZOPIENICE, Przedszkole nr 56, ul. Wiosny Ludów 17

- 14.VII.2010r. godz. 10.30 Biblioteka Filia nr 16 Bogucice, ul. Wajdy 21
- 14.VII.2010r. godz. 12.00 Biblioteka Filia nr 32 Ligota, ul. Grzycki 19a

- 15.VII.2010r. godz. 10.30 Biblioteka Filia NT 25, ul. Chrobrego 2
- 15.VII.2010r. godz. 12.00 Biblioteka Filia nr 30, ul. Rybnicka 11
- 15.VII.2010r. godz. 13.15 MDK „Załęże”, ul. Gliwicka

- 3.VIII.2010r. godz. 9.30 CENTRUM, Przedszkole nr 9, ul. Dąbrówki 9

- 3.VIII.2010r. godz. 10.30 CENTRUM, Przedszkole nr 36, ul. Zacisze 2
 3.VIII.2010r. godz. 11.30 CENTRUM, Przedszkole nr 74, ul. Roździeńskiego 96
- 5.VIII.2010r. godz. 10.30 MDK Zarzecze, ul. Stellera 4
 5.VIII.2010r. godz. 11.30 MDK Murcki, ul. Kołodziejka 42
- 6.VIII.2010r. godz. 9.30 BRYNÓW Przedszkole nr 1, ul. Brynowska 82
 6.VIII.2010r. godz. 10.30 PANEWNIKI, Przedszkole nr 80, ul. Panewnicka 349
 6.VIII.2010r. godz. 11.30 LIGOTA, Przedszkole nr 89, ul. Zadole 26A
- 9.VIII.2010r. godz. 9.30 1000-LECIE, Przedszkole nr 25, ul. Mieszka I 13
 9.VIII.2010r. godz. 10.30 GISZOWIEC, Przedszkole nr 59, ul. Wojciecha 49
 9.VIII.2010r. godz. 11.30 os. WITOSA, Przedszkole nr 85, ul. Kwiatkowskiego 20
- 11.VIII.2010r. godz. 10.30 MBP, Filia nr 23, ul. Paderewskiego 65
 11.VIII.2010r. godz. 12.00 MBP.Filia nr 20, ul. Strzelców Bytomskich 21 B
 11.VIII.2010r. godz. 13.15 MDK Załęże, ul. Gliwicka 214
- 12.VIII.2010r. godz. 10.30 MBP, Filia 3, ul. Gliwicka 93
 12.VIII.2010r. godz. 12.00 MBP.Filia nr 6, ul. Bytomska 6 a
 12.VIII.2010r. godz. 13.15 MDK Giszowiec, Plac pod lipami 1

Galeria Sztuki Współczesnej BWA, al. W. Korfanteo 6

Galeria Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach w ramach akcji „LATO W MIEŚCIE 2010” przeprowadziła cykl warsztatów ekspresji twórczej. W zajęciach wzięły udział dzieci oraz młodzież z Miejskich Domów Kultury, klubów osiedlowych, jak również osoby indywidualne.

Głównym zadaniem warsztatów było stworzenie optymalnych warunków dla rozwoju samodzielnej aktywności twórczej dzieci i młodzieży. Zajęcia, prowadzone w oparciu o wystawę Krystiana Burdy Czarny punkt, oparte były na kanwie abstrakcji geometrycznej; dzieci wykonywały formy przestrzenne - mobile (ażurowe, kinetyczne rzeźby, które mogą być poruszane przez wiatr, lub przez działanie mechaniczne). Mobile, projektowane były dla konkretnych, acz również abstrakcyjnych celów, np. Łapacz cieni, Pochłaniacz złych snów, Przywoływacz słońca, itp., dzięki czemu działania twórcze połączyły wykorzystanie myślenia abstrakcyjnego i umiejętność przekazania swoich przemyśleń i odczuć w formie instalacji przestrzennej. Projektowanie surrealistycznych machin poruszyło niepokonane pokłady wyobraźni młodych uczestników warsztatów.

W sumie w ramach Akcji „Lato w mieście 2010” odbyło się **21** zajęć plastycznych, w których wzięło udział **312 uczestników**.

Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum”, ul. Św. Jana 10

Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum” w Katowicach w ramach Akcji „LATO W MIEŚCIE 2010”, zorganizował wystawę lalek i środków inscenizacji ze zbiorów własnych w aranżacji Zbigniewa Mędrali, lekcje i warsztaty teatralne prowadzone przez Bogumiłę Kurcab-Karkoszkę – doświadczonego pedagoga z Pałacu Młodzieży, zabawę w teatr i zajęcia interaktywne animowane przez aktorów Marka Wita i Danutę Lewandowską oraz zajęcia plastyczne pod kierunkiem Natalii Woźniak – utalentowanej tegorocznej absolwentki Liceum Plastycznego w Katowicach.

Odbywały się one w Galerii Ateneum przy ul. 3 Maja 25 w okresie od 1 lipca do 1 sierpnia 2010 r. W ciągu tych dni w ramach Akcji „LATO W MIEŚCIE 2010” wystawę lalek oraz warsztaty teatralne odwiedziło **978 osób**. Dużym powodzeniem cieszyły się zajęcia plastyczne, na których dzieci mogły wykazać się zdolnościami w tym kierunku. Najciekawsze

prace wystawiono w gablocie „Ateneum”. Atmosferę panującą w Galerii podczas tych różnorodnych zajęć świetnie oddaje materiał filmowo-zdjęciowy znajdujący się w internecie pod następującym linkiem: <http://www.mmsilesia.pl/11177/2010/7/25/spokojne-wakacje-dzieci-rozniosly-galerie-ateneum-zdjecia--wideo?category=news>

W czasie tegorocznego lata Galerię odwiedziły również osoby specjalnej troski z Ośrodków dla Niepełnosprawnych oraz dzieci – podopieczni MOPS-u i Caritas-u. Dzieci te wraz z opiekunami gościli w naszym Teatrze za symboliczną złotówkę.

Nowością było nawiązanie współpracy z Centrum Kultury Katowice im. Krystyny Bochenek i realizacja projektu „Lato w teatrze”. Letnie warsztaty teatralne w ramach tego projektu odbywały się na zasadzie półkolonii w Galerii Ateneum oraz w siedzibie Centrum Kultury Katowice (w salach ćwiczeniowych) w dwóch turnusach: od 5 do 18 lipca 2010 r. dla dzieci w wieku 7-11 lat oraz od 19 lipca do 1 sierpnia 2010 r. dla młodzieży w wieku 15-18 lat. Półkolonie te prowadzone przez artystów, wykładowców i doświadczonych pedagogów zapewniły dzieciom i młodzieży szczególnie zagrożonej patologiami społecznymi atrakcyjną ofertę wakacyjnej edukacji teatralnej, pokazując przy tym pozytywne wzorce funkcjonowania w grupie, zasady współpracy i zaangażowania w jeden wspólny cel – spektakl teatralny.

Muzeum Historii Katowic, ul. Szafranka 9

Muzeum Historii Katowic w ramach akcji „LATO W MIEŚCIE” zorganizowało Muzealne Warsztaty Plastyczne 2010 „LATO ZE SZTUKĄ” Program warsztatów był tworzony i inspirowany w oparciu o wystawę malarstwa intuicyjnego „Twarze, sylwetki, pejzaże. Ociepka, Wróbel, Gawlik, Sówka” (trwającej do 22 sierpnia w MHK). Warsztaty były prowadzone w sali koncertowej oraz w sali wystawowej w Muzeum Historii Katowic. Trwały od poniedziałku do piątku, w czasie 28 czerwca - 09 lipca 2010 r. Miały one formę zamkniętą (wcześniejsza rezerwacja) i były połączone ze zwiedzaniem wystawy malarstwa: „Twarze, sylwetki, pejzaże. Ociepka, Wróbel, Gawlik, Sówka”. Uczestnicy korzystali z poczęstunku przygotowanego przez muzeum.

Proponowane tematy zajęć:

1. „W świecie fantazji wszystko jest możliwe”- kreowanie fantastycznych stworów i zwierząt w glinie lub techniką mieszaną na papierze, inspirowane malarstwem Teofila Ociepki.
2. „Światło i barwa w malarstwie Ewalda Gawlika” - pogadanka na wystawie, rysowanie pastelami na sali wystawowej; prace wzięły udział w konkursie „Interpretacje plastyczne obrazów Ewalda Gawlika”.
3. „Śląskie miasteczko” Pawła Wróbla: komponowanie kolorowego miasteczka z wycinanych elementów geometrycznych z kartonów kolorowych i tektury falistej.
4. „Życie i zwyczaje ludzi w malarstwie Pawła Wróbla”- pogadanka na wystawie, rysowanie kredkami lub akwarelami.

Udział w warsztatach wzięli uczniowie szkół podstawowych w Katowicach wraz z opiekunami. Dzieci bardzo chętnie brały udział w zajęciach. Zaangażowały się twórczo i poznały nowe techniki plastyczne. Poznały również malarstwo Teofila Ociepki, Ewalda Gawlika i Pawła Wróbla. Dzieci wyrazili chęć uczestnictwa w następnych warsztatach. Grupy, które wzięły udział w konkursie na „Interpretację plastyczną obrazów Ewalda Gawlika” wykonały bardzo interesujące prace, które zostały nagrodzone. Wystawa pokonkursowa oraz wystawa „Dziecięce Prace Plastyczne” powstałe podczas warsztatów muzealnych, były otwarte od 20 lipca 2010 i potrwały do końca wakacji.

Prócz zajęć plastycznych dzieci ze szkół podstawowych wzięły udział w warsztatach historycznych. Zajęcia z historii pozwoliły uzupełnić wiadomości o historii Katowic. Temat „Gawęda o powstaniach śląskich – 90 rocznica II powstania śląskiego” odbył się na wystawie stałej pt. „Z dziejów Katowic”, natomiast temat „Spacer śladami Wojciecha Korfantego” został zrealizowany w terenie (cmentarz przy ul. Francuskiej, plac Sejmu Śląskiego).

Ogółem w akcji „Lato w mieście 2010” w Muzeum Historii Katowic wzięło udział **376 osób**, które uczestniczyły w **34** zajęciach.

Centrum Kultury Katowice im. K. Bochenek, Pl. Sejmu Śląskiego 2

Centrum Kultury Katowice im. K. Bochenek zaproponowało udział w następujących zajęciach, skierowanych do poszczególnych grup wiekowych. (warsztaty prowadzone były przez wybitnych specjalistów z dziedziny plastyki i teatru).

Lipiec 2010

Letnie warsztaty teatralne „Lato w Teatrze” odbyły się w siedzibie Centrum Kultury Katowice i Śląskim Teatrze Lalki i Aktora "Ateneum" w Katowicach: Galerii Ateneum - sali kameralnej Teatru "Ateneum", pracowni plastycznej Teatru "Ateneum" oraz salach ćwiczeniowych Centrum Kultury Katowice. Akcja „Lato w teatrze” składała się z dwóch turnusów, przeznaczonych dla określonej grupy wiekowej dzieci i młodzieży. Pierwszy turnus trwał od 5 lipca do 19 lipca i wzięły w nim udział dzieci w wieku od 8 - 12 lat. Drugi turnus, trwający od 19 lipca do 1 sierpnia przeznaczony był dla młodzieży od 15 - 18 lat.

I turnus

W warsztatach teatralnych przeznaczonych dla grupy młodszej wzięło udział **15 osób** z czego 14 ukończyło zajęcia, przygotowując spektakl finałowy pt. Krawiec Pan Niteczka wg. Kornela Makuszyńskiego. Zajęcia składały się z trzech bloków:

- zajęcia aktorsko -scenograficzne prowadzone przez Lucynę Sypniewską,
- zajęcia muzyczne prowadzone przez Barbarę Dutkiewicz ,
- zajęcia promocyjno-medialne prowadzone przez Iwonę Szuro.

Zajęcia odbywały się przez 5 dni w tygodniu w godzinach od 9 - 15. Każdego dnia dzieci miały zapewniony ciepły posiłek w znajdującej się w tym samym budynku restauracji (dwudaniowy obiad). Dodatkowo podczas trwania zajęć zapewniliśmy uczestnikom napoje. Oprócz prowadzących dzieciom towarzyszyli studenci kulturoznawstwa i animacji kulturowej (odbywający w ramach LWT letnie praktyki). Praktykanci pomagali prowadzącym w opiece nad dziećmi i w przeprowadzaniu zajęć. Część zajęć odbywała się w pracowni plastycznej Teatru Ateneum i w sali kameralnej Teatru Ateneum, gdzie dzieci zobaczyły prawdziwe lalki teatralne i poznały techniki ich animacji, a obecność na małej sali kameralnej dała im możliwość zobaczenia, tego o czym się uczyły, czyli prawdziwej garderoby, sceny czy miejsca gdzie operuje się dźwiękiem i światłem.

II Turnus trwał od 19 lipca do 1 sierpnia wzięło w nim udział 20 osób z czego 17 uczestniczyło w pokazie finałowym, który odbył się na kameralnej scenie Teatru Ateneum. Zajęcia odbywały się przez 6 dni w tygodniu w godzinach od 9 - 15. Na zajęciach dopołudniowych (blok muzyczny prowadzony przez Barbarę Dutkiewicz i zajęcia promocyjno-medialne prowadzone przez Iwonę Szuro) młodzież pracowała bez podziału na podgrupy. Podczas zajęć aktorsko-scenograficznych prowadzonych przez Lucynę Sypniewską i Piotra Tomaszewskiego uczestnicy zostali podzieleni na dwie grupy, które w drugim tygodniu zajęć pracowały już razem nad finalnym efektem przedstawienia: „W beczce Chowany” na podstawie tekstu Roberta Jarosza. Uczestnikom zapewniliśmy ciepły posiłek w postaci jednodaniowego obiadu oraz wody mineralne podczas trwania zajęć. W ostatniej fazie warsztatów zajęcia odbywały się w sali kameralnej Teatru Ateneum i podporządkowane były realizacji spektaklu finałowego W beczce chowany.

Projekt był współfinansowany przez Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie.

Sierpień 2010

- **FUTURE ARTISTS** - bezpłatny wakacyjny projekt artystyczny dla dzieci – **NADMIAR I SKROMNOŚĆ**,

- Warsztaty twórcze dla dzieci w wieku 7- 12 lat poświęcone twórczości: Michelangelo Caravaggio i Koji Kamoji.

WARSZTATY DLA DZIECI - INDYWIDUALNE

PN 09.08 - PT 13.08.2010, godz. 11.00-12.30

Przewidywana ilość uczestników: 25 osób

WARSZTATY DLA GRUP ZORGANIZOWANYCH

PN 16.08 - PT 20.08 2010, godz. 11.00-12.30

Przewidywana ilość uczestników: 62 osób

Prowadzenie: Ewa Kokot

Projekt współfinansowany przez MKiDN

Ponadto w ramach 12. Letniego Ogrodu Teatralnego, którego CKK im. K. Bochenek było współorganizatorem, trwającego od 05.07.2010 do 30.08.2010 zaproponowano młodym widzom spektakle teatralne dla dzieci z cyklu Letnia Grządka Teatralna:

04.07, g. 16:00 (niedziela) Pipi, Divadlo PIKI, Pezinok, Słowacja,

11.07, g. 16:00 (niedziela) Czerwony Kapturek, Teatr Poziomka, Katowice,

18.07, g. 16:00 (niedziela) Była Babuleńka, Teatr Marka Wita, Katowice,

25.07, g. 16:00 (niedziela) Wiosenna przygoda, Teatr TeatRyle, Poznań,

01.08, g. 16:00 (niedziela) Piosenki do grania na nosie, Teatr Lalki i Aktora Pinokio, Łódź,

08.08, g. 16:00 (niedziela) Legendy polskie, Teatr Lalki i Pantomimy CoNieco, Białystok,

15.08, g. 16:00 (niedziela) Koziołek Matołek 2, Teatr Lalek Banialuka im. Jerzego Zitzmana, Bielsko-Biała,

22.08, g. 16:00 (niedziela) Skarb Babuchy Burczymuchy, Śląski Teatr Lalki i Aktora Ateneum, Katowice,

29.08, g. 16:00 (niedziela) Piesek, który był niebieski, Teatr Dzieci Zagłębia im. Jana Dormana, Będzin.

Miejski Dom Kultury „Ligota”, ul. Franciszkańska 33

Wakacyjna akcja „Lato w mieście 2010”, organizowana przez Miejski Dom Kultury „Ligota”, to przede wszystkim ciekawe wycieczki, zajęcia z instruktorami, warsztaty artystyczne, warsztaty etnologiczne, a także zabawy dla dzieci i opiekunów organizowane w każdą środę na posesji MDK. Wakacje MDK „Ligota” rozpoczęło wyjazdowymi wokalnami – tanecznymi warsztatami artystycznymi w Brennej, które skierowane były dla wszystkich uczestników zajęć muzycznych w Domu Kultury. Podczas wyjazdu dzieci miały możliwość zapoznania się z warsztatem pracy kolegów i koleżanek z innych zespołów, ponieważ brały udział w zajęciach tanecznych, wokalnych oraz muzycznych, niezależnie od tego, na jakie zajęcia uczęszczały do placówki podczas roku szkolnego. Wspomniane zajęcia warsztatowe odbywały się codziennie dając możliwość stworzenia ciekawego programu artystycznego, prezentowanego podczas ostatniego dnia pobytu. Ponadto zajęcia w czasie warsztatów były wspaniałą okazją do budowania przyjaźni i miłych znajomości między dziećmi, znacznie pełniej niż ma to miejsce podczas roku szkolnego. Uczestnicy tegorocznych warsztatów wzięli udział w wycieczce do Chlebowej Chaty, wyjeżdżali na basen, odwiedzili również Gospodarstwo Agroturystyczne w Górkach Wielkich, gdzie mieli okazję zasmakować przejażdżki konnej, przejażdżki wozem oraz zwiedzania stajni.

W sierpniu odbyły się także, wyjazdowe warsztaty mażorettek „Akcent” i „MiniAkcent” w Dźwirzynie, podczas obozu sportowego Klubu „Gloria”. W obozie wzięło udział 15 osób z naszej placówki. Dziewczynki oprócz ćwiczenia układów, miały okazję dać kilka zaplanowanych i spontanicznych występów na terenie Dźwirzyna.

W tym czasie w MDK „Ligota”, rozpoczęły się zajęcia dla dzieci pozostających w naszym mieście w czasie wakacji.

PIERWSZY TYDZIEŃ 28.06. – 2.07.2010 Pierwszy dzień akcji rozpoczął się zajęciami integracyjno – zapoznawczymi. Dzieci uczestniczące w zajęciach poznawały różne techniki plastyczne w pracowni i plenerze, poprowadzono zajęcia muzyczne, rytmiczne i integracyjno - ruchowe oraz z zakresu dramy.

We wtorek 29.07, odbyła się wycieczka autokarowa do Leśnego Parku Niespodzianek w Ustroniu, gdzie dzieci miały okazję poznać zwyczaje zwierząt leśnych, przeszły ścieżkę edukacyjną oraz oglądały pokaz lotów sów oraz drapieżnych ptaków. W środę na posesji MDK zorganizowano ogólnodostępne widowisko muzyczne grupy Duo-Fix pt. „Kabarecik Klauna Tiulka”, dla wszystkich chętnych zgromadzonych na posesji Domu Kultury. W czwartek 29.07. w MDK odbyły się warsztaty etnologiczne z cyklu „Opowiadamy o świecie” na których dzieci poznawały historię picia herbaty, uczyły się jej parzenia oraz brały udział w degustacji herbat z różnych stron świata. Piątkowe zajęcia to wycieczka do chorzowskiego ZOO, gdzie można było obserwować zwyczaje i zachowania zwierząt z całego świata.

DRUGI TYDZIEŃ 5.07 – 9.07.2010 Drugi tydzień akcji rozpoczął się kolejnymi warsztatami etnologicznymi z cyklu „Opowiadamy o świecie”, na których dzieci poznawały kontynent afrykański, panujące tam zwyczaje, jego faunę i florę. Uczestnicy mieli okazję zobaczyć film o Afryce, nauczyć się wiązania turbanu oraz ozdobić ciało henną. We wtorek 6.07 zorganizowano wyjście do kina Helios na projekcję filmu pt.: „Toy story 3” w formacie 3D. Środa 7.07. to interaktywny spektakl teatralny na posesji MDK „Ligota” teatru „Wielkie Koło” pt.; „Sznurkowe skrzaty”. Przedstawienie było dostępne dla wszystkich zainteresowanych. W czwartek 8.07. pojechaliśmy autokarem na wycieczkę do zabytkowej kopalni soli w Wieliczce, gdzie podczas trzygodzinnego zwiedzania oglądaliśmy przepiękne sale i komnaty oraz poznawaliśmy historię tego wyjątkowego miejsca. W piątek 9.07 odbyły się zajęcia plastyczne, muzyczne i taneczne w pracowniach i na posesji MDK „Ligota”.

TRZECI TYDZIEŃ 12.07. – 15. 07. 2010 Trzeci tydzień akcji „lato w mieście” rozpoczęły zajęcia integracyjne dla dzieci na posesji i w pracowniach MDK-u. Zorganizowano gry zapoznawcze, konkurencje sportowe oraz zajęcia rytmiczno – ruchowe. We wtorek odbyły się ostatnie warsztaty z cyklu „Opowiadamy o świecie” pt. „Od papirusu do papieru”, na których uczestnicy poznawali papier – jego historię, sposób wytwarzania a na zakończenie zajęć dzieci samodzielnie zrobiły i ozdobiły kartkę czerpanego papieru. W środę 14.07 na posesji Domu Kultury, odbyły się ogólnodostępne zabawy i gry z klaunami Rupherem i Rico pt. : „Cyrk przyjechał do miasteczka”. W czwartek 16.07 zorganizowano autokarową wycieczkę do Parku Dinozaurów w Zatorze. Dzieci poznały wiele gatunków tych wymarłych gadów na podstawie ich rekonstrukcji oraz przeszły paleontologiczną ścieżką edukacyjną. W piątek 17.07 odbyła się wycieczka do kina Helios na film pt. „Shrek Forever”.

CZWARTY TYDZIEŃ 23.08. – 27.08. 2010 Ostatni tydzień akcji rozpoczął się zajęciami plastycznymi, muzycznymi oraz grami i zabawami sportowo – integracyjnymi na posesji MDK „Ligota”. We wtorek odbyła się wycieczka autokarowa do Zamku w Ogrodzieńcu na Jurze Krakowsko – Częstochowskiej. W środę już tradycyjnie zorganizowano spektakl muzyczny, tym razem w wykonaniu grupy Duo Fix pt.: „Przygody Pędziwiatra”. Widowisko odbyło się na posesji domu kultury i było dostępne dla wszystkich zainteresowanych. W czwartek do naszego Domu Kultury przybyła prawdziwa japonka Kimu Matsuo z Japońskiego Centrum Sztuki i Biznesu ICHIGO, która poprowadziła dla dzieci warsztaty orgiami. Dzieci pożegnały wakacje w Domu Kultury w piątek 27.08 wyjściem do kina Helios na seans filmowy pt. ”Jak ukraść księżyc”.

W akcji lato organizowanej przez MDK „Ligota” wzięło udział ok. **1400** osób

Miejski Dom Kultury „Zawodzie” ul. Markiefki 44a

Tegoroczna „Akcja lato w mieście” w odbyła się w terminie: 01.07.2010 – 31.07.2010r. Nieco krócej bo od 01.07.2010 – 23.07.2010, odbywały się zajęcia w MDK na Bogucicach. Ze względu na dalszy remont obiektu przy ul. Markiefki 44a zajęcia w dzielnicy Bogucice odbywały się w salkach katechetycznych przy Parafii Św. Szczepana. Już po raz kolejny w ramach Akcji Lato odbyły się wyjazdowe warsztaty artystyczne w Koniakowie. (I turnus – 19.07. - 23.07. II turnus 26.07. - 30.07.). Tegoroczne zajęcia zostały przeprowadzone pod hasłem przewodnim „Katowice – poznaję, działam, tworzę” Dzieciom przybliżono temat kandydatury Katowic do tytułu „Europejskiej Stolicy Kultury”. Cały program zajęć wakacyjnych miał zaktywizować dzieci do podjęcia trudu poznawania, działania i tworzenia w zakresie udziału w tworzeniu i odbiorze dóbr kultury stolicy regionu. Młodzi uczestnicy akcji „Lato” mogli poznać nowe miejsca w swoim regionie. Zorganizowano wycieczki do:

- Parku Jurajskiego w Rybniku,
- Kopalni soli w Bochni,
- wytwórni filmów rysunkowych w Bielsku – Białej,

oraz wiele wycieczek pieszych po Katowicach.

Dzieci jako twórcy mogły się wykazać na warsztatach plastycznych, muzycznych, tanecznych oraz teatralnych. Wszystkie te formy działań cieszyły się dużym powodzeniem. Warsztaty plastyczne prowadziła absolwentka katowickiej ASP – Anna Wieczerniak. Dzieci wykonywały prace plastyczne – między innymi przedstawiały swoje miasto – Katowice różnymi technikami. Warsztaty muzyczne prowadziło dwóch utytułowanych muzyków – Tomasz Giedwiłło oraz Grzegorz Kapolka. Dzieci miały okazję przeobrazić się w młodych artystów i utwory, których nauczyły się na warsztatach - wykonać na scenie, z mikrofonem przed publicznością, co się dzieciom bardzo podobało. Warsztaty taneczne prowadziła praktykantka Izabela Kopernok – dzieci poznały podstawowe kroki tańców latynoskich. Warsztaty teatralne prowadzone przez Tomasza Machlika pozwoliły dzieciom spróbować swoich sił w roli małych aktorów.

Wzorem lat ubiegłych nawiązano współpracę z Klubem Sportowym „Bumeikan”. Dzieci wzięły udział w treningu aikido organizowanym przez Klub. Inne działania jakie podejmowały dzieci w ramach naszej akcji lato to między innymi spotkanie i trening karate prowadzone przez utytułowaną zawodniczkę siemianowickiego klubu – Helenę Gabryś – Mistrzynią Europy w karate Kyokushin.

Akcję lato zakończył festyn dla dzieci w dniu 31.07.2010r. Podczas zabawy tanecznej dzieci brały udział w licznych konkursach oraz zabawach. W czasie festynu zostały wręczone nagrody najaktywniejszym uczestnikom akcji lato. Dzieci, które nie zostały nagrodzone dostały drobne upominki. W festynie wzięło udział ok 150 osób – były to nie tylko dzieci z dzielnic Zawodzie i Bogucice, ale i z innych dzielnic i miast, które są zainteresowane zajęciami organizowanymi przez naszą placówkę.

W tegorocznej edycji akcji „Lato w mieście 2010” wzięło udział **156 dzieci**.

Frekwencja dzienna wynosiła ok **50 dzieci**.

W przeliczeniu na liczbę odwiedzin - **1 030 osób**.

Warsztaty artystyczne w Koniakowie:

W dniach 19-23.07.2010 i 26-30.07.2010 w Koniakowie i Istebnej zorganizowano tradycyjne już wyjazdowe warsztaty artystyczne w ramach akcji „Lato w mieście”. Podczas dwóch turnusów odbyły się zajęcia z zakresu rękodziela ludowego, plastyki, koronczarstwa, haftu, nauki gry na instrumentach pasterskich, tańca i zabaw ludowych a także dramy.

Podczas każdego turnusu zorganizowano także wycieczkę krajoznawczo-turystyczną z przewodnikiem PTTK do Wisły – dzieci mogły wówczas zapoznać się z głównymi atrakcjami Beskidu Śląskiego i odwiedzić lokalne muzea i galerie artystyczne. Warsztaty odbywały się

w sali Szkolnego Schroniska Młodzieżowego „Zaolziańska” w Istebnej, zaś prowadzili je twórcy ludowi i animatorzy kultury z Istebnej, Wisły i Koniakowa.

W wyjazdowych warsztatach artystycznych wzięły udział dzieci z Katowic, Czeladzi, Jaworzna, Bielska-Białej, Tychów, Czerwonki-Leszczyn, Gliwic, Brzeszcz i Harmeża.

Frekwencja:

I turnus: 25 dzieci

II turnus: 25 dzieci

Miejski Dom Kultury „Południe”, ul. Boya Żeleńskiego 83

W Akcji „Lato w mieście” zorganizowanej przez Miejski Dom Kultury „Południe”, uczestniczyło łącznie **2 820** dzieci i młodzieży. Największą popularnością cieszyły się zajęcia komputerowe, wycieczki oraz zajęcia i warsztaty plastyczne.

Wycieczki autokarowe dla wszystkich obiektów. Uczestnicy odwiedzili: „Leśny Park Niespodzianek” w Ustroniu, „Zagrodę Żubrów” w Pszczynie, „Dino Park” w Rybniku, „Zaczarowany Las” w Piasku k. Częstochowy, „Fermę Strusi” w Bieruniu, „Palmiarnię” w Gliwicach oraz „Muzeum Chleba” w Radzionkowie.

Zajęcia plastyczne i warsztaty taneczne. Dzieci wykonywały prace plastyczne stosując wiele technik m. in. rysunek, malowanie, wycinanie form, układanie obrazka z puzzli. Dzieci miały za zadanie zbudowanie zamku bądź innego obiektu architektonicznego. Uzupełnieniem zajęć były kalambury, zabawy w słowa i rebusy. Na 16 spotkaniach ceramiczno-rzeźbiarskich poznawano techniki ceramiczne oraz wykonywano prace gliny i gipsu. Na warsztatach tanecznych młodzież uczyła się popularnych tańców towarzyskich i współczesnych.

Wycieczki piesze i warsztaty przyrodnicze. Dzieci uczestniczyły w wycieczkach: „Śladami historii Murcek” (zlokalizowanie w dróg i studni widniejących na starych mapach), „Na hałdę” (w poszukiwaniu skamielin) oraz „Do lasu”. Warsztaty prowadzone były w Zarzeczcu i Murkach. Dzieci poznawały ciekawostki przyrodnicze Górnego Śląska, chodziły na wycieczki po okolicy, rozwiązywały zagadki i rebusy.

Przedstawienia teatralne, koncerty oraz warsztaty sztuki cyrkowej. Teatr Wielkie Koło zaprezentował przedstawienia teatralne: „Sznurkowe skrzaty” oraz „Magiczna trupa Robinsona Bluesa”. W trakcie warsztatów cyrkowych uczestnicy żonglowali piłeczkami, uczyli się jazdy na monocyklu, wykonywali zwierzęta z baloników a także malowali twarze. Warsztaty odbywały się w sierpniu w każdy piątek. Podczas koncertu zorganizowanego przez IPiUM „Silesia” dzieci poznały m.in. budowę saksofonu.

Gry, zabawy oraz udostępnianie gier świetlicowych. Dzieci uczestniczyły w grach sportowych i zabawach integracyjnych. Na zajęciach komputerowych dzieci korzystały z gier edukacyjnych, oraz wyszukiwały ciekawe informacje ze świata za pomocą Internetu. Przez całe wakacje udostępnione były Telecentra, sale do tenisa stołowego a w Kostuchnie i Piotrowicach także stoły bilardowe.

Miejski Dom Kultury „Szopienice – Giszowiec”, ul. Gen. Hallera 28

Akcja „Lato w mieście” w Miejski Dom Kultury „Szopienice – Giszowiec” trwała od 28.06. – 13.08.2010 r. Zajęcia były bezpłatne i odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00 – 14.00. W zajęciach brały udział dzieci w wieku szkolnym, tj. od 6 do 13 roku życia. W tym roku młodzi mieszkańcy Burowca mogli rozwijać swoje umiejętności głównie w dziedzinach sportowych i plastycznych. Sprawdzali, również swoją wiedzę w quizach intelektualnych. Musieli się wykazać wiedzą nie tylko z zakresu języka polskiego czy matematyki, ale przede wszystkim błyskotliwością i szybkim kojarzeniem faktów. Znakomicie sprawdzali się w sytuacjach wymagających zarówno indywidualnego wysiłku, jak i pracy zespołowej. Poszerzali swoją wiedzę historyczną i geograficzną po przez uczestnictwo w różnych wycieczkach. Duża rozbieżność wiekowa nie utrudniła uczestnikom

współpracy, wręcz przeciwnie, jedni pomagali drugim. Średnio w zajęciach brało udział ok. **14** dzieci dziennie, zaś ogółem akcja „Lato w mieście” zgromadziła **456 osób**.

Największym zainteresowaniem cieszyły się wycieczki. Począwszy od autokarowych – do Parku Miniatur w Inwałdzie (dzieci podziwiałały kunszt wykonanych miniatur, a dzięki przewodnikowi poznały historię każdej budowli), a także wycieczki do Wygieźłowa, gdzie poza zwiedzeniem uroczego Skansenu mogły podziwiać ruiny zamku w Lipowcu (uczestnicy wycieczki poznali legendę Białej Damy oraz historię zamku). Odbywały się również wycieczki piesze, dzieci odwiedziły m.in.: Park Chorzowski, Szopienice, gdzie przeprowadzały mini wywiady z mieszkańcami owej dzielnicy. Dużym powodzeniem cieszyły się warsztaty plastyczne w Galerii Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach oraz w Galerii Szyb Wilson na Nikiszowcu, gdzie dzieci obcowały również ze sztuką po przez uczestnictwo w wystawach m.in.: sztuki nieprofesjonalnej „Art – Naif” w Galerii Szyb Wilson. Chłopcy rozgrywali mecze piłki nożnej na boisku Gimnazjum nr 11, a także wraz z dziewczynami rywalizowali w różnych ciekawych konkurencjach o nagrody m.in.: w dwa ognie, biegi na czas, itd. Akcja „Lato w mieście” to nie tylko wycieczki i zajęcia na świeżym powietrzu to, także zajęcia świetlicowe współzawodniczenie w „Piłkarzykach 2010”, „Ping-pongu 2010” oraz grach planszowych.

Miejskiego Domu Kultury „Szopienice – Giszowiec” Filia nr 1, Katowice, ul. Obr. Westerplatte 10

Średnia dzienna liczba uczestników oscylowała w granicach 20 osób, co daje w sumie ok. **700 uczestników**. Tegoroczna akcja „Lato w mieście” odbywała się pod hasłem „Jesteśmy częścią przyrody”. Dzieciaki poznawały zwierzęta i rośliny, uczyły się jak funkcjonują ekosystemy. Wszystko to odbywało się w formie zabawy. Były kalambury, zajęcia plastyczne, zabawy drużynowe oraz wyjścia w teren. Okolice Szopienic są skarbnicą praktycznej wiedzy na temat funkcjonowania w przyrodzie, ze względu na różnorodność występujących tu gatunków (m.in. Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy Szopienice – Borki). Kreatywność uczestników pokazało przygotowane przez nich przedstawienie, które sami wyreżyserowali. Ogromnym powodzeniem cieszyły się zabawy polegające na szukaniu skarbów, w których liczy się logiczne myślenie, refleks oraz pojawia się element rywalizacji. Podobnie konkursy, zarówno te muzyczne (wokalnie – taneczne), jak i te, w których trzeba było wykazać się wiedzą. Często też organizowane były zajęcia ruchowe – gry w podchody, piłkę nożną, siatkówkę czy dwa ognie. Część zajęć odbyło się poza Szopienicami. Byliśmy m.in. na warsztatach Aikido, na zajęciach plastycznych w Galerii Sztuki Współczesnej BWA, na wystawie sztuki nieprofesjonalnej „Art – Naif” w Galerii Szyb Wilson oraz poznaliśmy telewizję „od kuchni” w TVS. Odbyły się też dwie wycieczki autokarowe – do Parku Miniatur w Inwałdzie oraz do Skansenu w Wygieźłowie. Na zakończenie akcji odbyła się dyskoteka.

Miejskiego Domu Kultury „Szopienice – Giszowiec” Filia nr 2, Katowice, Plac Pod Lipami 1, 3 – 3a

W dniach 28.06.2010 – 13.08.2010 w ramach akcji „Lato w mieście” w Miejskim Domu Kultury „Szopienice – Giszowiec” odbyły się zajęcia dla dzieci w wieku szkolnym (6 – 12 lat). Średnio w półkoloniach uczestniczyło ok. 30 osób dziennie, ogółem daje to liczbę **1 050 uczestników**.

Motywy przewodnim, tegorocznej „Akcji Lato”, była zabawa z książkami. Dzieci miały okazję poznać świat komiksów, mitów, bajek, legend oraz filmowe ekranizacje baśni. Poprzez zabawę i kontakt z książkami starano się rozwijać wyobraźnię dzieci, uczyć je koncentracji, poszerzyć słownictwo oraz ukształtować nawyk czytania na całe życie. Nasi podopieczni uczestniczyli w przygotowanych dla nich „bajkowych” warsztatach

plastycznych, tworzyli baśniowe krzyżówki i opowieści komiksowe, poznawali śląskie legendy, układali kalam-bury, a na podstawie książek Papcia Chmiela konstruowali wynalazki wzorowane na pomysłach Profesora Talenta, budowali olbrzymi labirynt, tworzyli karty do gry z podobiznami bajkowych postaci oraz tworzyli skrzydła dla Ikara. Dzieci współzawodniczyły m.in.: w konkursie wiedzy geograficznej pt: „Podróże Sindbada Żeglarza”, turnieju gier planszowych, quizie wiedzy o starożytniej mitologii, grały w podchody, brały udział w bajkowych pokazach slajdów połączonych z zagadkami i konkursami. Nie zabrakło również zabaw, podczas których dzieci mogły pochwalić się swoją kreatywnością i zdolnościami. Liczne konkursy, zawody, zabawy terenowe cieszyły się olbrzymim zainteresowaniem uczestników „Akcji Lato”. Tegoroczne zajęcia poprzez zabawę i uczestnictwo w sportowej rywalizacji, miały uczyć, rozwijać wyobraźnię dzieci i szlifować ich talenty. Dużym zainteresowaniem cieszyły się zarówno zajęcia świetlicowe, gry terenowe ale i liczne wyjazdy poza obiekt Filii nr 2 MDK. Dzieci uczestniczyły w wycieczce do Parku Miniatur w Inwałdzie oraz w wyprawie do Skansenu w Wygiełzowie. Uczestniczyliśmy z podopiecznymi w zajęciach organizowanych przez zaprzyjaźnione placówki kulturalne (Centrum Sztuki Filmowej, kino Rialto) oraz w warsztatach plastycznych w Galerii Sztuki Współczesnej BWA. Dzieci brały również udział w lekcji Aikido zorganizowanej przez Klub Sportowy Bumeikan.

Zajęcia, akcji „Lato 2010”, ukoronował wielki bal przebierańców, na który uczestnicy własnoręcznie wykonali kostiumy ulubionych postaci z bajek.

Podsumowując Miejski Dom Kultury „Szopienice – Giszowiec” zgromadził:

MDK – 456 uczestników

MDK Filia nr 1 – 700 uczestników

MDK Filia nr 2 – 1.050 uczestników

2.206 uczestników

Miejska Biblioteka Publiczna, ul. Kossutha 11

Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach przeprowadziła Akcję Lato z książką pod hasłem: Przygoda z książką. Przez 2 miesiące wakacji szkolnych dzieci oraz młodzież uczestniczyli w bardzo zróżnicowanych zajęciach, które zostały zorganizowane w kilkunastu filiach Miejskiej Biblioteki Publicznej w Katowicach. Gościem biblioteki oraz współorganizatorem konkursu, który trwał w czasie Akcji: Polowanie na przygodę, był autor książek dla młodzieży Krzysztof Petek.

Akcja Lato z książką przeprowadzona została w 17 Filiach (nr 3, 5 Mł, 6, 10, 11, 16, 17, 19, 20, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 32 oraz akcja w F.38 w Górnośląskim Centrum Zdrowia Dziecka w Katowicach) Miejskiej Biblioteki Publicznej w Katowicach od 28 czerwca do 31 sierpnia 2010r., od wtorku do czwartku w godz. od 10.00 do 13.00. Akcji towarzyszył konkurs przeznaczony dla dzieci i młodzieży w wieku od 11 do 18 roku życia. – informacje dostępne w serwisie Biblioteki: www.mbp.katowice.pl

Dla uczniów spędzających wakacje w mieście został przygotowany bardzo atrakcyjny program w oparciu o literaturę non-fiction – głównie wykorzystano książki popularnonaukowe dla dzieci i młodzieży.

Wielką atrakcją były wspólne spotkania dzieci i młodzieży z kilku filii bibliotecznych. Do nich należały m.in.:

1. Spotkania z survivaliem odbyły się w Parku im. T. Kościuszki w Katowicach. Zaproszony autor, Krzysztof Petek, przygotował razem z bibliotekarkami dla uczestników dwa spotkania (8 lipca oraz 10 sierpnia), podczas których młodzi czytelnicy dowiedzieli się m.in. jak używać podstawowych technik samoobrony, przeszli szkolenie: z rozpalania ogniska oraz przygotowania potraw w trudnych warunkach, z przejścia linowego, użycia uprząży

zabezpieczającej, zjeżdżania nad stawem po linie. Dzieci wzięły również udział w zawodach na rozwijanie namiotu na czas oraz w przygotowanych specjalnie przez bibliotekarki inicjatywach plastycznych: tworzeniu instalacji przestrzennej i rysunków na chodniku mających na celu zareklamowanie Przygody z książką.

2. Pikniki literacko-sportowe Ahoj przygodo! zorganizowane w Parku Zadole w Katowicach. (20 lipca i 19 sierpnia). Bibliotekarki przygotowały 7 stanowisk – na każdym z nich dzieci zdobywały konkretne umiejętności bądź sprawności. Zabawa miała na celu przede wszystkim zachęcenie do współpracy, a nie do rywalizacji. Stanowiska Piracki tor przeszkód, Cudze chwalcie swego nie znacie, Piętaszkowie na bezludnej wyspie, Letnie zabawy na piasku, Głowa nie od parady, Sztormowa przygoda, Skok na kondycję skutecznie zachęciły dzieci do skorzystania z niespodzianki kończącej wspólną zabawę: wspólnego grilla.

Inne atrakcje, które czekały na dzieci i młodzież odwiedzając Bibliotekę, to m.in. Gra geograficzna: Kontynenty na Fali (Filia nr 32), Wędrowny obóz Trójki (Filia nr 3) czyli zajęcia podczas których dzieci zapoznawały się z najciekawszymi miejscami w okolicy przy okazji wykorzystując wskazówki zawarte w literaturze. Na dzieci czekały również: ćwiczenie reguł przetrwania, zajęcia z tworzenia map i ich odczytywanie w poszczególnych dzielnicach Katowic, rozwiązywanie zagadek związanych ze swoim miastem, zajęcia ABC alfabetu Morse'a, Mroczny labirynt - czyli sztuka wysyłania wiadomości i zostawiania tropów, Cirrus czy cumulonimbus – warsztaty przewidywania pogody, letnie koncerty muzyczne dla dzieci, warsztaty plastyczne (m.in. wykonywanie projektu okładki książki Krzysztofa Petka, plener rysunkowy - dokumentacja zabytkowej zabudowy Katowic; wykonywanie postaci do teatryku kukielkowego, warsztaty z ceramiki w Pracowni Ceramiki Artystycznej i inne), warsztaty komputerowe (m.in. Trekking w sieci, czyli podróżowanie na ekranie), warsztaty wyszukiwania informacji, Islamski widnokrąg – odwiedziny w centrum muzułmańskim w Katowicach, zajęcia Miasto jak ogród - odkrywanie zielonych zakamarków Katowic na podstawie dostępnych informacji, dzień kowbojski, dzień rycerski, dzień indiański, dzień piracki, dzień kosmity, Tydzień ze smokami, gra terenowa, połączona z zabawą logiczną: Detektywi i dedukcja, warsztaty Odpowiedni ekwipunek – jak spakować plecak na wielkie i małe wyprawy, przedmioty bezwzględnie niezbędne., Ślady na blogu – czyli praktyczna nauka tworzenia bloga i zapisu wspomnień, Sportowa bitwa pod Grunwaldem oraz niezwykła impreza w Skansenie i wiele innych spotkań.

Warto także podkreślić, że dzieci które trafiły do szpitala w dzielnicy Ligota, także uczestniczyły w Akcji: w Górnośląskim Centrum Zdrowia Dziecka w Katowicach, bowiem pręźnie działa tam Filia nr 38 biblioteki, gdzie zorganizowano m.in. bajkowo-przygodowe zajęcia pt. „Kareta z piernika czyli przygoda w grodzie Kopernika” przybliżające jedno z miast Polski.

Zgodnie z przygotowanym wcześniej planem odbyło się ponad **400** spotkań, w których wzięło udział **913** dzieci, frekwencja wyniosła - **3 811** osób.

Biblioteka postawiła sobie za cel przede wszystkim naukę praktycznych umiejętności wpływających na bezpieczeństwo dzieci (udzielanie pierwszej pomocy, wyposażenie apteczki, zasady bezpiecznej zabawy).

Prowadzono także rozmowy z uczestnikami na temat przestrzegania zasad bezpieczeństwa (od przechodzenia przez pasy do nie wpuszczania nieznajomych do domu podczas nieobecności rodziców). Organizowano spotkania ze strażnikiem miejskim, dzieci odwiedzały siedzibę straży pożarnej i inne miejsca bezpośrednio i pośrednio związane z szeroko rozumianym bezpieczeństwem.

Dużą część czasu przeznaczono na zajęcia z dziećmi w Bibliotece (w szczególności w dniach gdy pogoda nie pozwalała na wycieczki) – poruszano tematykę bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Internecie. Biblioteka jest koalicjantem programu Safer Internet,

prowadzi Bezpieczne Kawiarenki, informuje oraz edukuje rodziców i nauczycieli o tych bardzo ważnych aspektach wykorzystania Internetu - więcej informacji w serwisie: <http://www.mbp.katowice.pl/index.php?strona=kawiarenka>

Każdy rodzic/opiekun zostawiający dzieci pod opieką bibliotekarzy, zobowiązany był do zapoznania się z planem akcji oraz podpisania oświadczenia (zgoda rodzica/opiekuna na udział dziecka w zajęciach organizowanych przez Bibliotekę, na miejscu i poza nią). W trosce o bezpieczeństwo dzieci rodzice/opiekunowie byli zobowiązani do udzielenia informacji na temat zdrowia, ewentualnych chorób, przyjmowanych leków, uczuleń itp.

Podczas Akcji zadbano o różnorodne, urozmaicone zajęcia aby pokazać, że można spędzać czas w sposób aktywny, bez narkotyków, papierosów, alkoholu: w sposób zdrowy, przyjemny i pożyteczny, przełamując swoje lęki, pobudzając zaradność życiową, sposoby radzenia sobie w trudnych warunkach – ale w bezpiecznie zorganizowanym środowisku.

Zajęcia zorganizowane w Bibliotece dały możliwość sprawdzenia się dzieciom i młodzieży, przećwiczenia zachowań, dowiedzenia się w jaki sposób można bawić się z innymi, współpracować, brać udział w różnych inicjatywach, angażować się w działanie z osobami w różnym wieku.

Szeroki wachlarz propozycji pozwolił każdemu z uczestników wybrać coś interesującego: literatura i wszelkie aktywności nią inspirowane, elementy teatru, taniec, survival, zajęcia plastyczne, zajęcia w terenie, przygodowe, sprawnościowe i wiele innych.

Zadanie nr 4. Rozwijanie i promowanie rekreacji oraz forma aktywnego wypoczynku obejmujących młodzież, w tym także osoby niepełnosprawne.

W 2010 roku na terenie Miasta Katowice również zorganizowano różnego rodzaju imprezy rekreacyjno-sportowe, plenerowe, festyny, mitingi, a także promowano rozwój różnorodnych form aktywnego wypoczynku. Do najważniejszych tego rodzaju przedsięwzięć zaliczyć można m.in. :

1	XXI Ogólnopolskie Spotkanie Opłatkowe Sportowców
2	Silesia Rally Challenge Zawody samochodowe
3.	III Międzynarodowe zawody narciarskie ANDALO 2010
4.	Turniej piłki siatkowej HDK
5.	Turniej bowlingowy
6.	Turniej piłki nożnej rocznik 1999 - 2000
7.	Turniej szachowy
8.	Finał XI edycji amatorskiej ligi hokeja
9	Międzynarodowy turniej o Puchar Śląska w hokeju na lodzie Sandvik Cup
10.	Akademickie Mistrzostwa Polski we wspinaczce sportowej
11.	Nagroda Prezydenta miasta Katowice w dziedzinie sportu
12.	Zawody samochodowe
13.	Integracyjne zawody sportowe
14.	III turniej piłki nożnej dziewcząt
15.	VI turniej finałowy wojewódzkiej gimnazjady

16.	II Bieg Europejski Unia na 5
17.	Turniej piłki siatkowej dziewcząt i chłopców
18.	II turniej ligi boccia
19.	Bieg patrolowy
20.	Inauguracja sezonu żeglarsko - wędkarskiego
21.	Otwarte zawody wędkarskie z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka
22.	Zawody wędkarskie z okazji Dnia Dziecka
23.	Spotkanie piłkarskie Młodzież na Euro 2012
24.	Katowicka Spartakiada Honorowych Dawców Krwi
25.	Minifest – festyn z elementami rozgrywek sportowych
26.	Powitanie Lata – rozgrywki sportowo-rekreacyjne
27.	Dzień otwarty szkoły Policji
28.	Turniej piłki siatkowej dziewcząt i chłopców
29.	Wojewódzkie zawody jeździeckie osób niepełnosprawnych
30.	Turniej Domów Dziecka
31.	Wiosennej turniej piłki ręcznej plażowej
32.	Wiosenna wystawa drobnego inwentarza
33.	Parafialny turniej szachowy z okazji Dnia Dziecka
34.	Rywalizacja sportowo – rekreacyjna szkół w roku szkolnym 2009/2010
35.	Mistrzostwa Katowic w siatkówce plażowej
36.	Spotkanie Miast Partnerskich: Katowice – Ostrawa – Koszyce – Miskolc
37.	Spotkanie dzieci z okazji Dnia Dziecka
38.	Turniej Finałowy Mistrzostw szkół w Minisiatkówce
39.	Zawody strzeleckie
40.	Konferencja metodyczno - szkoleniowa z koszykówki
41.	Międzynarodowy Dzień Sportu
42.	V Jubileuszowy Turniej szachowy z okazji Dnia Dziecka
43.	Spartakiada HDK
44.	III Sportowy Turniej Bibliotekarzy
45.	Turniej półfinałowy Mistrzostw Polski w siatkówce plażowej
46.	Turniej tenisowy amatorów
47.	Amatorski turniej piłki nożnej Brynów Cup
48.	Turniej Dzikich Drużyn w piłce nożnej
49.	III etap Tour de Pologne
50.	Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży

51.	Zawody strzeleckie o Czarny Diament Ziemi Śląskiej
52.	XXI Międzynarodowy Turniej Tenisowy Seniorów Katowice Cup
53.	Tour de Załęże
54.	Dni Giszowca
55.	Turniej skata
56.	II turniej golfowy PKO BP
57.	Turniej tenisowy ITF Woman's Katowice Open 2010
58.	Bieg uliczny po Zarzeczcu
59.	Turniej koszykówki ulicznej Silesian Streetball Katowice 2010
60.	Dni Szopienic
61.	Dni Kostuchny
62.	Turniej piłki nożnej HDK
63.	Puchar śląska Nordic Walking
64.	Jubileuszowy zlot z okazji 100-lecia harcerstwa Kraków 2010
65.	Pogoń za lisem
66.	III Memoriał im. J. Czaji w zapasach
67.	IV Miting Katowicki w brydżu sportowym
68.	VII Integracyjna Spartakiada Przedszkolaków
69.	I Długodystansowy Puchar Śląska w wędkarstwie
70.	I turniej w ramach ogólnopolskiej ligi dzieci i młodzieży w ju-jitsu
71.	Turniej drużynowy juniorów do lat 17-tu w podnoszeniu ciężarów
72.	Parada Hourse Show 2010 CSI Katowice
73.	Turniej Mikołajkowy w piłce nożnej
74.	Stroje sportowe dla drużyn biorących udział w rozgrywkach ogólnopolskich i międzynarodowych reprezentacji Urzędu Miasta
75.	II Długodystansowy Puchar Śląska w wędkarstwie
76.	Festiwal Aikido
77.	Turniej w podnoszeniu ciężarów i. Białasa
78.	Turniej szachowy o Puchar Prezydenta Miasta Katowice
79.	Turniej szachowy- drużynowy i indywidualny w grze błyskawicznej
80.	Amatorskie Zawody Jeździeckie
81.	Otwarte Mistrzostwa Katowic w pływaniu
82.	VI Mistrzostwa Katowic w narciarstwie alpejskim
83.	Otwarte Mistrzostwa Śląska Juniorów i Juniorek w fitnessie i kulturystyce
84.	Regaty w klasie Optimist na otwarcie sezonu żeglarskiego
85.	III Memoriał im. Jerzego Janikowskiego w szabli

86.	Puchar Śląska Młodzików i Kadetów w zapasach
87.	Ogólnopolskie Regaty o Puchar Prezydenta Miasta Katowice
88.	Ogólnopolski Halowy turniej Piłki Nożnej Roczника 1997 „Gieksa Cup 97”
89.	II Katowicki Turniej Brydżowy
90.	IV Turniej Petanque
91.	Indywidualne Mistrzostwa Polski w podnoszeniu ciężarów
92.	III Katowicki Festiwal Biegowy
93.	„I love really” - Jak zostać rajdowcem
94.	Drużynowe Mistrzostwa Polski w szachach - - Ekstraliga
95.	XXIII Międzynarodowy Miting Pływacki
96.	Międzynarodowy Turniej Bokserski o Puchar Prezydenta Miasta Katowice
97.	III Edycja Miast Partnerskich i Zaprzyjaźnionych o Puchar Prezydenta Miasta Katowice dla zespołów seniorskich w koszykówce mężczyzn
98.	VI edycja Międzynarodowych Zawodów w Łyżwiarstwie Figurowym
99.	Międzynarodowy Turniej Barbórkowy w zapasach klasycznych
100.	Puchar Śląska w piłce Ręcznej kobiet im. Gorsza reprezentacji Młodzieżowej

W 2010 roku Wydział Sportu i Turystyki wraz z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji podjęli się działań zmierzających do ułatwienia przełamywania trudności i barier w uczestniczeniu osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

Wydział Sportu i Turystyki przyznał Wojewódzkiemu Stowarzyszeniu Sportu i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „START” dotację na „Szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie kultury fizycznej” oraz „Organizację uprawiania sportu kwalifikowanego”. W przedmiotowym szkoleniu wzięło udział 140 osób. Natomiast Oddział Regionalny Olimpiady Specjalne Polska – Śląskie – otrzymał dotację na „Szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie kultury fizycznej”

Ponadto Stowarzyszenie Aktywnych Niepełnosprawnych i Seniorów „SANIS” otrzymało środki finansowe na realizację następujących przedsięwzięć: Wycieczka integracyjna członków Stow. SANIS w dniu 12.06.2010, Wycieczka do Palmiarni z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych – 3.12.2010.

Dodatkowo Wydział Sportu i Turystyki wraz z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Katowicach, współorganizował dwie imprezy o charakterze sportowym przeznaczone dla osób niepełnosprawnych:

- Integracyjny Klub Sportowy „Silesia” - Liga Boccia – gry osób niepełnosprawnych w dniu 8.05.2010 – udział wzięło **40** osób.
- Stowarzyszenie Hipoterapia, Hippika i Środowisko - Wojewódzkie Zawody Jeździeckie Osób Niepełnosprawnych w dniu 5.06.2010 – udział wzięło **15** osób.

W ramach przystosowania obiektów miejskich do potrzeb osób niepełnosprawnych zakończono prace modernizacyjno-budowlane na obiektach sportowych znajdujących się w zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. W ramach wykonania prac modernizacyjnych wynikających z wniosków pokontrolnych Pełnomocnika Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych z dnia 22.07.2009r.:

- **OS Szopienice:** obniżenie lustra, instalacja dzwonka bezpieczeństwa w toalecie,

montaż uchwyty na drzwiach wejściowych, uchwyt podnoszony do wc, uchwyt na ścianę do umywalki,

- **OS “Słowian”**: obniżenie lustra, instalacja dzwonka bezpieczeństwa w toalecie, montaż uchwyty na drzwiach wejściowych, uchwyt podnoszony do wc,
- **Hala Sportowa “Józefowska”**: obniżenie lustra, instalacja dzwonka bezpieczeństwa w toalecie, montaż uchwyty na drzwiach wejściowych, uchwyt podnoszony do wc, wykonanie demontowanego podjazdu stalowego do drzwi wejściowych, wyznaczenie miejsca parkingowego dla osób niepełnosprawnych,
- **Boisko “Rapid”**: obniżenie lustra, instalacja dzwonka bezpieczeństwa w toalecie, montaż uchwyty na drzwiach wejściowych, przebudowa podjazdu z kostki betonowej przed wejściem do budynku.

Kąpielisko “Rolna”: obniżenie lustra, instalacja dzwonka bezpieczeństwa w toalecie, montaż uchwyty na drzwiach wejściowych, przebudowa podjazdu z kostki betonowej przed wejściem do budynku, wykonanie podjazdu do przebieralni

Reasumując należy stwierdzić, że wszystkie działania podejmowane przez Wydział Sportu i Turystyki w 2010 r. miały na celu popularyzację sportu, aktywnego wypoczynku oraz zdrowego trybu życia jako sposobu spędzania wolnego czasu przez rodzinę.

Priorytet 5. Zdrowie

Cel szczegółowy nr 1: Kształtowanie właściwych postaw i zachowań wobec zagrożeń i chorób cywilizacyjnych.

Zadanie nr 1. Prowadzenie edukacji zdrowotnej oraz promocja zdrowego stylu życia realizowane były poprzez:

1. Edukacja zdrowotna uczniów pierwszych klas szkół gimnazjalnych nt. profilaktyka niktynizmu – Autorski Program Profilaktyki Antytytoniowej pn. „Kiszone ogórki”

Na terenie katowickich szkół gimnazjalnych w terminach od 01.03.2010r. do 09.06.2010r. realizowany był program edukacji zdrowotnej uczniów pierwszych klas szkół gimnazjalnych na temat: profilaktyka niktynizmu - autorski program profilaktyki antytytoniowej pn. „Kiszone ogórki”. Cel programu stanowiło zmniejszenie palenia papierosów przez młodzież szkolną ze szkół gimnazjalnych w Katowicach. Realizatorem programu była Pracownia Psychoedukacji i Profilaktyki Ryszard Górka - „Pro-Vita”. Przeprowadzono 60 edycji 3-godzinnych spotkań poświęconych ww. tematowi w 13 katowickich szkołach gimnazjalnych. Łącznie w programie wzięło udział **1 692** uczniów katowickich gimnazjów. Program realizowany był w oparciu o nowoczesne metody aktywizacji grupy, uczył zasad asertywności i skutecznych zasad „odmawiania palenia”.

Prowadzący zajęcia posługiwali się takimi metodami dydaktycznymi jak: praca w małych grupach, tworzenie prac plastycznych przedstawiających osoby uzależnione oraz omawianie ich na forum, demontaż stereotypów związanych z uzależnieniem, scenki aktywizujące wszystkich uczestników, mini wykład, „burza mózgów” na temat korzyści z niepalenia, pytania cyrkulacyjne.

Uczniowie chętnie i aktywnie uczestniczyli w programie. Bardzo wysoko ocenili przeprowadzone zajęcia. W wyniku ewaluacji końcowej stwierdzono, że dla 79,00 % uczniów udział w zajęciach może pomóc w podjęciu decyzji o nie paleniu, 65 % uczniów deklaruje podjęcie postanowienia o niepaleniu. Na realizację programu wydatkowano kwotę **22 500 zł.**

a) Druk ulotek i plakatów - wraz z rozpoczęciem realizacji Programu zorganizowano akcję informacyjną, której celem było dostarczenie mieszkańcom Katowic informacji nt. możliwości korzystania z bezpłatnych badań profilaktycznych objętych Programem Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice w 2010r. Przygotowano ulotki we współpracy ze Śląskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu zdrowia w Katowicach, które zostały rozdysponowane w zakładach opieki zdrowotnej oraz miejscach użyteczności publicznej na terenie miasta Katowice. Zamówiono 9 rodzajów ulotek z każdego rodzaju 1000 szt. ulotek oraz 200 plakatów. Ulotki: „**Mammografia**”, „**Program badań prenatalnych**”. „**Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku**”, „**Program wczesnego wykrywania chorób płuc**”, „**Program profilaktyki i wczesnego wykrywania chorób układu krążenia dla gimnazjalistów**”, „**Program profilaktyki gruźlicy**”, „**Populacyjny program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka szyjki macicy**”, „**Program profilaktyki chorób odtytoniowych**”, „**Program profilaktyki chorób układu krążenia**”, plakat informacyjny: „**Zaproszenie na badania profilaktyczne**”, Wykonawcą była „Poligrafiaplus Sp.o.o.”, z siedzibą przy ul. Porcelanowej 11. Wydatkowano na ten cel: **6 588 zł**, -

Ponadto w celu zwiększenie świadomości mieszkańców Katowic przygotowano 6 rodzajów ulotek informacyjnych tj.: „**Profilaktyka Grypy**”, „**Ospa wietrzna**”, „**Bezpieczne piaskownice – bezpieczne place zabaw**”, „**Profilaktyka próchnicy zębów u dzieci**”, „**Zasady zdrowego żywienia**”, „**Piramida zdrowego żywienia**”. Zakupiono 7 tys sztuk każdego z 6 wzorów ulotek. Łącznie 42.000 ulotek. Wydatkowano na ten cel: **6 118 zł**,

Przygotowano również ulotki w formie naklejek pn.: „**Zatroszcz się o seniora! Niech nie pozostanie bez opieki!**”, które zostały za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach rozdysponowane we wszystkich katowickich szpitalach. Wykonawcą została drukarnia „Poligrafiaplus Sp.o.o.”, z siedzibą przy ul. Porcelanowej 11. Wydatkowano na ten cel: **1 037 zł**.

Dla osób starszych przygotowane zostały ulotki dotyczące kawy dla seniora informującej o możliwości spotkań z osobami w podobnym wieku, a ponadto ulotki dotyczące wolontariatu dla osób starszych. Na ten cel wydatkowano kwotę **915 zł**.

W dniu 14.12 dokonano dodatkowego zamówienia na realizację zakupu ulotek dot. kawy dla seniora i wolontariatu dla osób starszych dodatkowo przeznaczono **286,09 zł**. Wykonawcą została Drukarnia Wydawnictwa „Nowiny”, ul. Siemianowicka 60, Katowice.

b) Realizacja kalendarza o tematyce związanej z promocją zdrowia – tradycyjnie, jak co roku przygotowano kalendarz na 2011r. o tematyce dotyczącej zdrowego racjonalnego odżywiania, „Piramida zdrowego żywienia”-1500 sztuk, Kalendarze zostały rozprowadzone do placówek oświatowych, zakładów opieki zdrowotnej, żłobków i domów dziecka, gdzie przez cały rok będą pozytywnie wpływać na świadomość zdrowotną odbiorców. Wydatkowano na ten cel kwotę w wysokości **3 897,90 zł**.

- Związany z realizacją Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia był zakup trzech **pucharów** dla szkół biorących udział w konkursie ogłoszonym w ramach programu edukacyjnego z zakresu promocji zdrowia „Trzymaj Formę” realizowanego na terenie katowickich szkół przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Katowicach we współpracy z samorządami, a następnie przekazano głównemu organizatorowi celem wręczenia zwycięzcom konkursu. Na ten cel wydatkowano kwotę: **338,20 zł**,

c) Przeprowadzono, także szkolenie pracowników katowickich jednostek pomocy społecznej nt. „**Problemy społeczne i medyczne osób starszych**” . Realizacja zadania miała na celu podniesienie zakresu wiedzy pracowników służb socjalnych o praktycznych zagadnieniach dotyczących problemów medycznych i społecznych osób starszych, co w sposób znaczny

może przyczynić się do ułatwienia wykonywania zadań instytucji socjalnych. Szkolenie zostało zorganizowane we współpracy z Fundacją „Pamięć i Pomoc” im dr E. Gryglewicz. Odbyło się przy udziale 46 uczestników.

Przeprowadzono 3 wykłady po 45 min.

- wykład - „Człowiek w starszym wieku w swoim środowisku i w szpitalu” (2x45min.)

- wykład - „Tematy wstydlive a ważne – seksualność populacji seniorów” (1x45min.)

Na realizację zadania zaplanowano 820zł, wydatkowano kwotę w wysokości **620,54 zł**.

d) Akcja informacyjna dla mieszkańców Katowic „**Pij wodę podczas upałów**” - akcję przeprowadzono tuż przed sezonem letnim, jej celem było uświadomienie osobom starszym oraz ich rodzinom zagrożeń wynikających z gorszej tolerancji wysokiej temperatury przez osoby w starszym wieku. Przygotowano ulotkę pt.: „Pij wodę podczas upałów”, którą opracował dr n. med. Jarosław Derejczyk – konsultant wojewódzki w dziedzinie geriatrici dla województwa śląskiego. Ulotki te, zawierające cenne wskazówki odnośnie postępowania podczas upałów oraz apel do sąsiadów osób starszych o okazanie im zainteresowania i pomocy, zostały rozprowadzone przez pracowników socjalnych wśród osób starszych - podopiecznych MOPS Katowice oraz do zakładów opieki zdrowotnej i innych miejsc użyteczności publicznej. Komunikaty o tej samej treści zamieszczano również regularnie podczas całego sezonu letniego na stronach internetowych UMK. Za druk ulotki drukarnia nie pobrała opłaty.

Zadanie nr 2. Propagowanie wiedzy na temat czynników ryzyka występowania chorób cywilizacyjnych realizowano poprzez:

1. Program profilaktyki i wczesnego wykrywania chorób układu krążenia dla gimnazjalistów

W 2010 r. po raz kolejny realizowano program skierowany na zapobieganie i wczesne wykrywanie chorób układu krążenia wśród młodzieży gimnazjalnej - uczniów klas II w r. szk. 2009/2010, od września 2010r. - klas III gimnazjów. Celem programu było wczesne wykrycie czynników ryzyka chorób układu krążenia wśród młodzieży jakimi są: nadwaga i otyłość, nadciśnienie tętnicze, podwyższone wartości lipidów i cukru w surowicy krwi oraz promocja zdrowego stylu życia. Program składał się z dwóch części: organizacyjno-edukacyjnej oraz diagnostycznej. Do udziału dziecka w programie niezbędna była pisemna zgoda rodzica.

W ramach części diagnostycznej każde dziecko miało oznaczony poziom cholesterolu całkowitego, cholesterolu LDL, HDL, trójglicerydów oraz poziomu cukru w surowicy krwi.

W ramach części organizacyjno-edukacyjnej organizowane były:

- spotkania dla rodziców uczniów objętych programem podczas których byli oni informowani o celach programu oraz wyrażali pisemną zgodę na badanie dziecka,
- badania uczniów w skład których wchodziło: wypełnienie ankiety na temat czynników ryzyka chorób układu krążenia, pomiar wysokości i masy ciała, obliczanie wskaźnika BMI, pomiar ciśnienia tętniczego krwi oraz konsultacja lekarska wraz z interpretacją uzyskanych wyników.

Uczniowie ze stwierdzonymi czynnikami ryzyka chorób układu krążenia zapraszani byli na spotkanie edukacyjne dotyczące zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej oraz otrzymali wskazówki, co do dalszego postępowania.

Realizatorem programu był EMC Silesia Spółka z o. o. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Geriatryczny im. Jana Pawła II w Katowicach z siedzibą przy ul. Morawa 31. Łącznie na realizację programu wydatkowano środki finansowe w kwocie **58 400 zł**. Zadanie zrealizowane zostało zgodnie z przyjętym planem.

Program był realizowany wśród uczniów 14 szkół gimnazjalnych w Katowicach, badaniami objęto **834 dzieci, w tym: 431 dziewcząt oraz 403 chłopców**. W przeprowadzonych badaniach wyniki prawidłowe stwierdzono u 252 dziewcząt (58,46 % badanej grupy) i 212 chłopców (52,6 % grupy badanej chłopców).

W wyniku realizacji programu w badanej grupie dzieci stwierdzono występowanie licznych czynników ryzyka wystąpienia w przyszłości chorób układu krążenia, były to:

- **nieprawidłowa masa ciała**
nadwagę stwierdzono u 40 (9,28%) dziewcząt i 51 (12,56%) chłopców, otyłość stwierdzono u 22 dziewcząt (5,10 %) i 19 chłopców (4,71%),
- **nieprawidłowe wyniki lipidogramu:**
podwyższone stężenie cholesterolu całkowitego, lub podwyższone stężenie trójglicerydów lub podwyższone wartości cholesterolu LDL stwierdzono u 42 dziewcząt (9,74 % badanej grupy) i 37 chłopców (9,18%). Nieprawidłowa masa ciała oraz nieprawidłowe wartości lipidogramu związane są zarówno z wielogenowym dziedziczeniem predyspozycji do tych schorzeń, jak i przede wszystkim z nieprawidłowym składem diety – nadmierną podażą kalorii i tłuszczu w diecie.
- **palenie tytoniu** - niepokojące zjawisko stanowiło w badanej grupie osób **palenie tytoniu** – 66 dziewczynek (16,38%) oraz 56 chłopców (13,89 %) przyznało się do uzależnienia od nikotyny. Obserwuje się tendencję wzrostową w porównaniu z rokiem ubiegłym. Palenie tytoniu wśród dzieci i młodzież stanowi poważny problem zdrowotny – szkodliwe substancje zawarte w dymie tytoniowym niekorzystnie wpływają na tempo wzrastania dzieci, stan ich naczyń krwionośnych, wartość ciśnienia tętniczego oraz sprzyjają występowaniu hiperlipidemii
- **nieprawidłowy wynik ciśnienia tętniczego krwi** stwierdzono u 55 dziewcząt i 69 chłopców – u części dzieci podwyższone ciśnienie krwi mogło być wynikiem stresu związanego z przeprowadzaniem badań, jednakże podczas badania zachowano warunki prawidłowego pomiaru ciśnienia tętniczego. Dla wielu dzieci pomiar wartości ciśnienia tętniczego był oceniany po raz pierwszy w życiu.

Graficznego przedstawienia czynników ryzyka chorób układu krążenia wśród uczniów katowickich szkół gimnazjalnych w 2010r. dokonano na wykresie nr 1.

W przypadku dzieci z przedstawionymi powyżej nieprawidłowościami dostarczono rodzicom materiały informacyjne na temat zasad leczenia i zapobiegania powyższym schorzeniom oraz skierowano je do kontroli w poradni lekarza rodzinnego. Przeszkolono **834** rodziców/opiekunów. Prowadzono działania dotyczące promowania zachowań prozdrowotnych, edukację w zakresie komponowania zdrowej diety, informowano o szkodliwości nałogu palenia tytoniu, promowano aktywny sportowy tryb życia.

Zadanie nr 3. Realizowano następujące programy profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży oraz ich rodzin:

1. Akcja szczepień ochronnych przeciwko pneumokokom dla dzieci z domów dziecka i placówek opiekuńczych z terenu Katowic

W ramach „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2007-2013” w 2010r. w Katowicach po raz czwarty prowadzone były bezpłatne szczepienia p/pneumokokom dla dzieci szczególnie zagrożonych zakażeniem tymi bakteriami w związku

z przebywaniem w dużych skupiskach, jakimi są domy dziecka czy placówki opiekuńcze. Szczepienie to znajduje się wśród szczepień zalecanych w Programie Szczepień Ochronnych, ogłoszonym przez Głównego Inspektora Sanitarnego, a więc nie jest ono finansowane ze środków budżetu państwa. Jednocześnie zakażenie pneumokokami jest szczególnie groźne dla dzieci i może wywoływać liczne powikłania groźne dla ich życia i zdrowia. W 2010 roku objęto szczepieniem (poprzedzonym badaniem lekarskim) dzieci w wieku poniżej 5 roku życia szczepionką skoniugowaną 7-walentną p/pneumokokom (liczba dawek szczepionki uzależniona była od wieku dziecka), które uprzednio nie były szczepione przeciwko pneumokokom, z następujących domów dziecka z terenu Katowic:

- Dom Dziecka „Zakątek”, ul. Brynowska 70a, Katowice - liczba dzieci zaszczepionych - **1**,
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza, ul. Brynicy 14, 40-358 Katowice - liczba dzieci zaszczepionych – **6**.

Realizatorem akcji szczepień był Samodzielny Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego „Moja Przychodnia” w Katowicach. Planowano zaszczepienie 10 dzieci, natomiast łącznie zaszczepiono **7** dzieci w cyklu obejmującym podanie jednej dawki szczepionki (koszt szczepienia p/pneumokokom jednego dziecka w wieku poniżej 5 roku życia szczepionką skoniugowaną 7-walentną wraz z badaniem lekarskim wyniósł **295 zł** za jedną dawkę). Wydatkowano na ten cel kwotę **2.065 zł**.

2.Akcja szczepień ochronnych p/ospie wietrznej dla dzieci z domów dziecka i placówek opiekuńczych z terenu Katowic

Szczepienia były kontynuacją akcji prowadzonej od 2007r. Szczepieniem zostały objęte dzieci do tej pory nie uodpornione przeciwko tej chorobie, w tym dzieci w wieku od 9 miesiąca życia do 12 roku życia otrzymały jedną dawkę szczepionki, a dzieci od 13 roku życia otrzymały dwie dawki szczepionki podane w odstępach co najmniej 6 tygodni pomiędzy szczepieniami.

Ospa wietrzna uznawana za łagodną chorobę zakaźną wieku dziecięcego może powodować liczne powikłania w postaci: ropnego zapalenia skóry i głębszych tkanek miękkich, zapalenia płuc, a nawet zakażenia układu nerwowego. Zakażenie szczególnie łatwo roznosi się wśród dzieci przebywających w dużych skupiskach, dlatego celowym jest prowadzenie szczepień uodporniających przeciwko tej chorobie.

W 2010 roku objęto szczepieniem dzieci, które wcześniej nie były szczepione p/ospie wietrznej z następujących domów dziecka z terenu Katowic:

- Dom Dziecka „Tęcza”, ul. Rybnicka 1, Katowice – liczba dzieci zaszczepionych **16**, w tym **8** zaszczepionych 2-dawkowo,
- Dom Dziecka „Stanica”, ul. Plebiscytowa 46, Katowice - liczba dzieci zaszczepionych **7**, w tym **3** zaszczepionych 2-dawkowo,
- Dom Dziecka „Zakątek”, ul. Brynowska 70a, Katowice - liczba dzieci zaszczepionych **22**, w tym **9** zaszczepionych 2-dawkowo,
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy Zgromadzenia Sióstr Św. Jadwigi, ul. Leopolda 1-3, Katowice - liczba dzieci zaszczepionych **12**, w tym **6** zaszczepionych 2-dawkowo,
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza, ul. Brynicy 14, Katowice - liczba dzieci zaszczepionych **21**, w tym **10** zaszczepionych 2-dawkowo.

Realizatorem szczepień był Samodzielny Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego „Moja Przychodnia” w Katowicach. Koszt szczepienia jednego dziecka p/ospie wietrznej wraz z badaniem lekarskim wyniósł **190 zł** za jedną dawkę szczepionki.

Przeciwno ospie wietrznej zaszczepiono łącznie **42** dzieci, którym podano **78** dawek szczepionki. Na ten cel wydatkowano środki w łącznej wysokości **14.820 zł**.

3. Akcja szczepień przeciwko grypie dla dzieci z domów dziecka i placówek opiekuńczych z terenu Katowic

Szczepienia przeciwko grypie prowadzone są na terenie katowickich domów dziecka już od 5 lat. Dzięki tym szczepieniom możliwe jest ograniczenie zachorowań na grypę i zmniejszenie częstości występowania groźnych dla życia i zdrowia powikłań grypy wśród dzieci szczególnie narażonych na ich wystąpienie w związku z ich zamieszkiwaniem w dużych skupiskach, jakimi są domy dziecka i placówki opiekuńcze. Dodatkowym argumentem przemawiającym za prowadzeniem szczepień p/grypie sezonowej jest większa odporność na zachorowanie na grypę pandemiczną tzw. „świńską”.

W 2010 roku objęto szczepieniem p/grypie dzieci z następujących domów dziecka i placówek opiekuńczych z terenu Katowic:

- Dom Dziecka „Tęcza”, ul. Rybnicka 1, Katowice – zaszczepiono **38** dzieci,
- Dom Dziecka „Stanica”, ul. Plebiscytowa 46, Katowice, – zaszczepiono **28** dzieci,
- Dom Dziecka „Zakątek”, ul. Brynowska 70a, Katowice – zaszczepiono **30** dzieci,
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy Zgromadzenia Sióstr Św. Jadwigi, ul. Leopolda 1-3, Katowice – zaszczepiono **106** dzieci,
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza, ul. Brynicy 14, Katowice – zaszczepiono **79** dzieci, w tym 5 dzieci zaszczepionych 2 dawkami.

Łącznie przed zachorowaniem na grypę zabezpieczono **276** dzieci, którym podano 281 dawek szczepionki. Realizatorem szczepień był Samodzielny Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego „Moja Przychodnia” w Katowicach. Koszt szczepienia jednego dziecka p/grypie wraz z badaniem lekarskim wynosi 52 zł za jedną dawkę szczepionki. Na ten cel wydatkowano środki w wysokości **14.612 zł**.

4. Akcja szczepień ochronnych przeciwko pneumokokom dla dzieci uczęszczających do Żłobka Miejskiego w Katowicach

W 2010 r. po raz trzeci prowadzone były szczepienia p/pneumokokom wśród dzieci uczęszczających do Żłobka Miejskiego w Katowicach. Szczepieniem objęto dzieci w wieku 24 m-cy i powyżej, którym podana została jedna dawka szczepionki skoniugowanej 7-walentnej p/pneumokokom. Warunkiem objęcia dziecka szczepieniem była pisemna zgoda rodzica oraz zaświadczenie od lekarza rodzinnego lub pediatry sprawującego opiekę nad dzieckiem o braku przeciwwskazań do objęcia dziecka szczepieniem.

Oddziały Żłobka Miejskiego w Katowicach, które są objęte szczepieniami p/pneumokokom:

- Oddział przy ul. Ligonía 43 – liczba zaszczepionych dzieci – **25**,
- Oddział przy ul. Szeptyckiego 1 - liczba zaszczepionych dzieci – **12**,
- Oddział przy ul. Ordoná 3 a - liczba zaszczepionych dzieci – **16**,
- Oddział przy ul. Bytomskiej 8 a - liczba zaszczepionych dzieci – **23**,
- Oddział przy ul. Tysiąclecia 45 - liczba zaszczepionych dzieci – **14**,
- Oddział przy ul. Zadole 24 a - liczba zaszczepionych dzieci – **10**,
- Oddział przy ul. Wojciecha 23 a - liczba zaszczepionych dzieci – **12**,
- Oddział przy ul. Uniwersyteckiej 15 – liczba zaszczepionych dzieci – **13**,
- Oddział przy ul. Ciesielskiej 1 - liczba zaszczepionych dzieci – **20**.

Realizatorem akcji szczepień był Samodzielny Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego „Moja Przychodnia” w Katowicach. Koszt szczepienia p/pneumokokom

jednego dziecka w wieku 24 miesięcy i powyżej szczepionką skoniugowaną 7-walentną wraz z badaniem lekarskim wyniósł 295 zł. Ilość dzieci planowanych do zaszczepienia przeciwko pneumokokom (180) określono na podstawie dzieci uczęszczających do Oddziałów Żłobka Miejskiego. Zostały zaszczepione wszystkie dzieci uczęszczające do żłobka w czasie realizacji akcji szczepień, których rodzice dostarczyli pozytywną opinię lekarza podstawowej opieki zdrowotnej sprawującego profilaktyczną opiekę zdrowotną nad dzieckiem oraz zakwalifikowane do szczepienia podczas badania lekarskiego bezpośrednio przed jego wykonaniem. Zaszczepiono 100% dzieci ostatecznie zakwalifikowanych do szczepienia. Na realizację szczepień wydatkowano kwotę **42 775 zł.**

5. Akcja szczepień ochronnych przeciwko ospie wietrznej dla dzieci uczęszczających do Żłobka Miejskiego w Katowicach

W 2010 r. po raz drugi prowadzone były szczepienia p/ospie wietrznej wśród dzieci uczęszczających do Żłobka Miejskiego w Katowicach. Szczepieniem objęto dzieci w wieku od 9 m-ca życia i powyżej. Warunkiem objęcia dziecka szczepieniem była pisemna zgoda rodzica oraz zaświadczenie od lekarza podstawowej opieki zdrowotnej sprawującego profilaktyczną opiekę zdrowotną nad dzieckiem, a także zakwalifikowanie do szczepienia podczas badania lekarskiego bezpośrednio przed jego wykonaniem.

Oddziały Żłobka Miejskiego w Katowicach, które zostały objęte szczepieniami p/ospie wietrznej:

- Oddział przy ul. Ligonia 43 - liczba zaszczepionych dzieci – **40**, w tym **19** otrzymało drugą dawkę szczepionki,
- Oddział przy ul. Szeptyckiego 1 - liczba zaszczepionych dzieci – **39**, w tym **19** otrzymało drugą dawkę szczepionki,
- Oddział przy ul. Ordona 3a - liczba zaszczepionych dzieci – **50**, w tym **25** otrzymało drugą dawkę szczepionki,
- Oddział przy ul. Bytomskiej 8a - liczba zaszczepionych dzieci – **51**, w tym **24** otrzymało drugą dawkę szczepionki,
- Oddział przy ul. Tysiąclecia 45 - liczba zaszczepionych dzieci – **26**, w tym **13** otrzymało drugą dawkę szczepionki,
- Oddział przy ul. Zadole 24a - liczba zaszczepionych dzieci – **24**, w tym **12** otrzymało drugą dawkę szczepionki,
- Oddział przy ul. Wojciecha 23 a - liczba zaszczepionych dzieci – **24**, w tym **12** otrzymało drugą dawkę szczepionki,
- Oddział przy ul. Ciesielskiej 1 - liczba zaszczepionych dzieci – **42**, w tym **20** otrzymało drugą dawkę szczepionki,
- oddział przy ul. Uniwersyteckiej 15 – liczba zaszczepionych dzieci – **50**, w tym **25** otrzymało drugą dawkę szczepionki.

Realizatorem akcji szczepień był Samodzielny Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego „Moja Przychodnia” w Katowicach, z którym zawarto umowę na kwotę: **55 100 zł.** Koszt szczepienia p/ospie wietrznej jednego dziecka wraz z badaniem lekarskim wyniósł pierwotnie 190 zł, jednak zmianie uległy zalecenia dotyczące dawkowania szczepionki, konieczne stało się podanie 2 dawek szczepionki zarówno dzieciom w wieku od 9 miesiąca życia do 12 r.ż jak i w wieku od 13 r.ż. (o czym poinformował Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach). Z uwagi na liczne zachorowania dzieci na ospę wietrzną, szczepienia nie zostały wykonane zgodnie z pierwotnym planem. Zaszczepiono wszystkie dzieci uczęszczające do żłobków w czasie realizacji akcji szczepień, których rodzice dostarczyli pozytywną opinię lekarza podstawowej opieki zdrowotnej sprawującego profilaktyczną opiekę zdrowotną nad dzieckiem oraz zakwalifikowane do szczepienia podczas badania lekarskiego. Szczepieniem p/ospie wietrznej objęto łącznie **169**

dzieci. Wydatkowano na ten cel kwotę **65 740 zł**.

6. Profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami

Program był kontynuacją programu realizowanego począwszy od 2007r. W 2010 roku badaniami objęto populację uczniów klas III szkół podstawowych w roku szkolnym 2009/2010 (od września 2010r. klasy IV). Jego celem było wczesne wykrywanie i zapobieganie chorobom wieku rozwojowego, w tym schorzeniom ortopedycznym i chirurgicznym oraz ogólna ocena stanu zdrowia dzieci. Warunkiem uczestnictwa dziecka w programie była pisemna zgoda rodziców. Każde dziecko zostało zbadane przez trzech specjalistów: pediatrę, chirurga dziecięcego oraz ortopedę.

W skład kompleksowego badania przesiewowego wchodziły następujące elementy:

- ocena rozwoju fizycznego dziecka,
- pomiar wysokości i masy ciała, obliczenie wskaźnika BMI, pomiar ciśnienia tętniczego krwi,
- pełne badanie pediatryczne obejmujące: wywiad, oglądanie skóry, badanie obwodowych węzłów chłonnych, badanie osłuchowe i opukowe klatki piersiowej, badanie palpacyjne brzucha,
- badanie chirurgiczne w aspekcie obecności wrodzonych deformacji żeber, i klatki piersiowej, obecność przepuklin, stulejki, wad jąder, i żyłaków powrózka nasiennego u chłopców,
- badanie ortopedyczne w kierunku wykrycia wad postawy.

W wyniku realizacji programu w badanej grupie **1 553** dzieci wykryto następujące nieprawidłowości:

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że na 1.553 przebadanych uczniów, 177 ma nadwagę, a 194 osób otyłość, co stanowiło łącznie 24,2 % badanych – potencjalnie są to osoby w przyszłości szczególnie narażone na wystąpienie chorób metabolicznych oraz schorzeń sercowo-naczyniowych. Choroby skóry zdarzały się stosunkowo często – najczęściej były to zmiany o charakterze alergicznym. Stwierdzono choroby skóry u 187 dzieci, tj. 12,2% badanych. Dzieci te kierowane były do poradni dermatologicznej. Największy odsetek stanowiły wady układu kostno-stawowego stwierdzone u 445 uczniów – 29,03 %. Uczniowie, u których stwierdzono wady postawy otrzymali skierowania na konsultację specjalistyczną w poradni wad postawy i zalecenia pływania oraz ćwiczeń korekcyjnych pod kontrolą poradni. Każdy rodzic otrzymał ankietę swojego dziecka z pełną informacją o przeprowadzonym badaniu, a w razie stwierdzenia nieprawidłowości skierowanie do właściwego specjalisty.

Realizatorami programu wybranymi w drodze otwartego konkursu ofert byli:

- Niepubliczny Zakład Szpital Geriatryczny „EMC Silesia” w Katowicach z siedzibą przy ul. Morawa 31, Katowice z którym zawarto umowę na kwotę 30.810 zł, Zawarto aneks zwiększający do **30.030 zł**.
- Medyczne Centrum Specjalistyczne Sp.z.o.o., „Polimed”, z siedzibą przy ul. Al. Korfantego 2 w Katowicach, z którym zawarto umowę na kwotę 46.400 zł. Zawarto aneks zmniejszający do kwoty **44.428zł**.
- Fizjo – Med II Poradnia Rehabilitacji Medycznej, z siedzibą przy ul. Żelaznej 1 w Katowicach, z którym zawarto umowę na kwotę 44. 800 zawarto aneks zmniejszający, wykonanie wyniosło **40.100zł**.

Łącznie na realizację „Programu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami klas III szkół podstawowych” wydatkowano kwotę: **114.558zł**.

7. Program profilaktyki próchnicy zębów dla uczniów klas II i klas V szkół podstawowych

Kompleksowy program profilaktyki próchnicy był kontynuacją programu realizowanego od 2007r. Celem programu było obniżenie zachorowalności na próchnicę zębów wśród dzieci szkolnych oraz poprawa stanu zdrowia jamy ustnej. Warunkiem udziału dziecka w programie była pisemna zgoda rodziców. Program składał się z następujących elementów:

- 1) **dzieci 8-letnie** (uczniowie klas II w roku szkolnym 2009/2010, od września 2010r. - uczniowie klas III):
  - badanie przeglądowe jamy ustnej - oznaczenie wskaźnika PUW, ocena stanu jamy ustnej, ocena zgryzu - zgodnie z kartą badania stomatologicznego przekazaną przez Wydział Polityki Społecznej UM Katowice,
  - indywidualny instruktaż w zakresie higieny jamy ustnej i zasad prawidłowego odżywiania,
  - przekazanie na piśmie informacji dla rodziców o stanie uzębienia z zaleceniem dalszego postępowania,
  - lakowanie bruzd powierzchni żujących zębów '6'- u dzieci, u których zabieg ten nie został wykonany w ramach refundacji NFZ przed ukończeniem 7 roku życia.
- 2) **dzieci 11-letnie** (uczniowie klas V szkół podstawowych w roku szkolnym 2009/2010, od września 2010r. - uczniowie klas VI):
  - badanie przeglądowe jamy ustnej - oznaczenie wskaźnika PUW, ocena stanu jamy ustnej, ocena zgryzu - zgodnie z kartą badania stomatologicznego przekazaną przez Wydział Polityki Społecznej UM Katowice,
  - indywidualny instruktaż w zakresie higieny jamy ustnej i zasad prawidłowego odżywiania,
  - przekazanie na piśmie informacji dla rodziców o stanie uzębienia z zaleceniem dalszego postępowania,
  - lakowanie bruzd powierzchni żujących zębów '7',
  - lakierowanie zębów lakierem zawierającym fluor - 2-krotnie w ciągu roku z zachowaniem odstępu 3-4 miesięcy pomiędzy zabiegami.

Realizatorzy programu wybrani w drodze otwartego konkursu ofert:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia „Na Witosa” w Katowicach z siedzibą przy ul. Witosa 21,
- Samodzielny Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego „Moja Przychodnia” w Katowicach z siedzibą przy ul. PCK 1,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „VITA – LONGA” Sp.z.o.o. w Katowicach z siedzibą przy ul. Uczniowskiej 6,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Alfa - Dent” w Katowicach z siedzibą przy ul. Teatralnej 10,
- Ośrodek diagnostyki i leczenia chorób kobiecych oraz schorzeń sutka „Tommed” w Katowicach z siedzibą przy ulicy Żelaznej 1,
- „Prima - Dent” Prywatna Poradnia Stomatologiczna w Katowicach z siedzibą przy ul. Radockiego 154/1,
- Przedsiębiorstwo Świadczeń Zdrowotnych i Promocji Zdrowia „ELVITA” - Jaworzno III Sp. z o. o., NZOZ „Altermed Plus” z siedzibą przy ul. Uniwersyteckiej 13,
- Centrum Stomatologii „NEOMED” w Katowicach z siedzibą przy ul. Morcinka 9-11,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Szwed - Dent” Prywatna Poradnia Stomatologiczna w Katowicach z siedzibą przy ul. Ks.J. Czempieła 1
- Praktyka dentystyczna lek. dentysta Beata Stępień w Katowicach z siedzibą przy ul. Wajdy 13,

W 2010r. stan realizacji programu przedstawiał się następująco:

Program profilaktyki próchnicy zębów dla dzieci 8-letnich

Liczba dzieci objętych I etapem programu	Liczba dzieci objętych lakowaniem zębów „6”	Liczba zalakowanych zębów „6”
1.421	1.187	3.320

Zabieg lakowania zębów „ 6” został wykonany u 83,5 % dzieci 8-letnich objętych programem. Niemożność wykonania zabiegu lakowania była spowodowana: próchnicą zębów „ 6”, ich brakiem bądź wcześniejszym zalakowaniem w ramach NFZ lub na koszt rodziców. Średnio u jednego dziecka zalakowano 2,8 zęba.

Program profilaktyki próchnicy zębów dla dzieci 11-letnich

Liczba dzieci objętych I etapem programu	Liczba dzieci objętych lakowaniem zębów „7”	Liczba zalakowanych zębów „7”	Liczba dzieci objętych I lakierowaniem	Liczba dzieci objętych II lakierowaniem
1.596	1.318	3.032	1.609	1.390

Zabieg lakowania zębów „7” został wykonany u 82,6 % dzieci 11-letnich objętych programem. Niemożność wykonania zabiegu lakowania była spowodowana: próchnicą zębów „ 7” lub ich brakiem. Średnio u jednego dziecka zalakowano 2,3 zęba.

Realizacja programu w znacznym stopniu wpłynie na poprawę zdrowia jamy ustnej dzieci w Katowicach poprzez zabezpieczenie zębów przed próchnicą dzięki zabiegom profilaktycznym.

Łącznie na realizację „Programu profilaktyki próchnicy zębów dla uczniów klas II i klas V szkół podstawowych” wydatkowano kwotę: **270.378 zł.**

8. Akcja prozdrowotna „ Dzień Promocji Zdrowia”

W dniu 23 października 2010r. oraz 6 listopada 2010r. na terenie trzech przychodni Samodzielnego Publicznego Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego „ Moja Przychodnia” zorganizowano akcję prozdrowotną pn. : „ Dni Promocji Zdrowia”. W ramach akcji prowadzone były bezpłatne badania przesiewowe i szczepienia ochronne dla mieszkańców Katowic wraz z edukacją zdrowotną oraz poradami lekarzy specjalistów. Akcja prozdrowotna odbywała się w Przychodni nr 1, Katowice, ul. Mickiewicza 9, przychodnia nr 3, Katowice, ul. PCK 1, Przychodnia nr 13, Katowice ul. Orдона 3. Mieszkańcy Katowic skorzystali z następujących świadczeń profilaktycznych:

- elektroniczny pomiar masy ciała i tkanki tłuszczowej, obliczanie wskaźnika BMI – 302 os.,
- pomiar wzrostu – 302 os,
- pomiar poziomu cholesterolu we krwi – 240 os,
- pomiar RR – 300 os.,
- pomiar poziomu glukozy we krwi – 240 os,
- badanie EKG – 125 os,
- densytometria – 60 os.,
- USG piersi – 20 os,
- spirometria – 100 os.,
- perymetria – 80 os.,
- konsultacja ortopedyczna – 21 os,
- konsultacja kardiologiczna – 40 os,
- konsultacje pediatrii – 40 os,
- konsultacje diabetologiczne – 40 os,
- konsultacja endokrynologiczna – 20 os,

- porada okulistyczna – 82 os,
- konsultacje lekarza POZ dla dorosłych – 119 os,
- porada pielęgniarska, udzielanie informacji na temat możliwości korzystania z programów bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców Katowic – 150 os,
- szczepienie ochronne przeciwko grypie - 570 os.

Na realizację zadania wydatkowano środki finansowe w wysokości **73.170 zł**. Informacje o prowadzonej akcji zostały przekazane za pośrednictwem środków masowego przekazu, przy użyciu Katowickiego Informacyjnego Serwisu Smsowego, ogłoszeń na stronach internetowych tut. Urzędu. Dzień promocji zdrowia cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem mieszkańców Katowic.

9. Akcja prozdrowotna „Świąteczny Tydzień Promocji Zdrowia”

Zadanie realizowane było w dniach od 06.12.2010r. do 10.12.2010r. na terenie trzech przychodni Samodzielnego Publicznego Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego „Moja Przychodnia” zorganizowano akcję prozdrowotną pn. : „ Świąteczny Tydzień Promocji Zdrowia”. Miała ona na celu zwiększenie dostępu do świadczeń medycznych, prowadzone były bezpłatne badania przesiewowe i szczepienia ochronne dla mieszkańców Katowic wraz z edukacją zdrowotną oraz poradami lekarzy specjalistów. Akcja prozdrowotna odbywała się w Przychodni nr 1, Katowice, ul. Mickiewicza 9, przychodnia nr 3, Katowice, ul. PCK 1, Przychodnia nr 13, Katowice ul Orдона 3.

Mieszkańcy Katowic skorzystali z następujących świadczeń profilaktycznych:

- pomiar poziomu cholesterolu we krwi – 300 os.,
- pomiar poziomu glukozy we krwi– 300 os.,
- badanie EKG – 150 os.,
- spirometria – 100 os.,
- USG piersi – 50 os.,
- Audiometria – 50 os.
- densytometria – 50 os.,
- perymetria – 80 os.,
- uroflometria – 40 os.,
- porada otolaryngologiczna – 43 os.,
- porada okulistyczna – 80 os.,
- porada urologiczna – 40 os.,

Na realizację zadania zaplanowano dotacje w wysokości 35.350zł, natomiast wydatkowano środki finansowe w wysokości **34.860 zł**. Środki finansowe przekazane na tę akcję stanowiły wówczas niewykorzystane fundusze w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia. Informacje o prowadzonej akcji zostały przekazane za pośrednictwem środków masowego przekazu, przy użyciu Katowickiego Informacyjnego Serwisu Smsowego, ogłoszeń prasowych oraz na stronach internetowych tut. Urzędu. Świąteczny Tydzień Promocji Zdrowia , podobnie jak akcja prozdrowotna Świąteczne Dni Promocji Zdrowia cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem mieszkańców Katowic.

Zadanie nr 4. Prowadzono współpracę z innymi instytucjami, w tym organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką zdrowia publicznego poprzez realizację następujących projektów:

1. Realizacja monitoringu zdrowotnego dzieci i młodzieży w zakresie narażenia środowiskowego na ołów w mieście Katowice oraz prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu przeciwdziałanie tym zagrożeniom

Zadanie to realizowane było w ramach Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi przez Fundację na Rzecz Dzieci „Miasteczko Śląskie”. Celem programu było określenie stopnia zagrożenia zatruciem ołowiem u dzieci z Katowic. W ramach programu dzieci objęte zostały badaniem krwi na zawartość ołowiu oraz miały wykonywaną morfologię krwi - jako wskaźnik ogólnozdrowotny. Program stanowił kontynuację badań prowadzonych od 2006r. w dzielnicy Katowice - Szopienice i obejmował badanie kontrolne dzieci z tego obszaru (rejon rozpoznany jako obszar podwyższonego ryzyka narażenia na metale ciężkie) oraz monitoring rozpoznawczy wśród dzieci z placówek oświatowych Katowic potencjalnie wyższego ryzyka, lecz dotąd nie badanych.

Warunkiem objęcia dzieci badaniami była pisemna zgoda rodziców. Wyniki badań przekazane zostały do dyrekcji placówek oświatowych oraz rodziców dzieci. W ramach programu organizowano pogadanki nt. zasad higieny ukierunkowanej na minimalizowanie wpływu niekorzystnych warunków środowiskowych na zdrowie dzieci. Wszyscy rodzice badanych dzieci otrzymali materiały edukacyjne, zaś dzieci otrzymały odpowiednie suplementy witaminowo- mineralne.

W ramach programu przebadano w zakresie narażenia środowiskowego na ołów (w tym morfologia krwi) **569 dzieci**. Badaniami objęto dzieci w dziewięciu placówkach oświatowych dzielnicy Szopienice oraz terenów przyległych, jako rejonu podwyższonego ryzyka, tj. Szkołach Podstawowych nr 2, 42, 44, 45, 47, Gimnazjum Nr 11, Szkole Specjalnej nr 10, Przedszkolach nr 60 oraz 66).

Wyniki indywidualne z badań przekazano rodzicom. Tegoroczne badanie po raz kolejny oraz w zdecydowany sposób potwierdziło, że obszarem narażenia środowiskowego są tereny przyległe do zakładu hutniczego ołowiu „Baterpol”. Zwłaszcza SP - 45 P – 60 a następnie, SP - 42, ZSSp -10. Wśród uczniów tych placówek częściej odnotowywano wyniki podwyższone i przekroczone. W związku z uzyskanymi wynikami badań podjęte zostały działania prewencyjne – wszystkie dzieci otrzymały preparaty wielowitaminowe: Vibovit – Junior.

Przekazano również rodzicom i placówkom oświatowym ulotki pt.: „Ołów – potrafię się obronić” , ulotki „Ołów- dziecko – to musisz wiedzieć”, „Witaminy i minerały w profilaktyce zdrowotnej dzieci” oraz zeszyt edukacyjny " Ołów – zagrożenia, środowisko, profilaktyka” „, Potrafię dbać o środowisko i zdrowie”.

W wyniku realizacji programu uzyskano obiektywny wynik nt. aktualnego poziomu zagrożeń środowiskowych od metali ciężkich – ołowiu u dzieci w Szopienicach, które stanowią pod tym względem obszar podwyższonego ryzyka. Podjęto działania edukacyjne i zapobiegawcze w postaci edukacji zdrowotnej dzieci, nauczycieli i rodziców, co ma na celu minimalizowanie ww. zagrożeń.

Na realizację tego zadania udzielono dotację celową w wysokości **15.200zł**.

2.Wykonanie bezpłatnych badań lekarskich na okoliczność choroby Alzheimera - zadanie realizowane przez Śląskie Stowarzyszenie Alzheimerowskie obejmujące profilaktykę schorzeń otępiennych wśród starszych mieszkańców Katowic

Alzheimer to postępująca, degeneracyjna choroba ośrodkowego układu nerwowego, charakteryzująca się występowaniem otępienia. Jest to najczęstsza przyczyna występowania otępienia u osób powyżej 65 roku życia. Ocenia się, że na świecie choruje na chorobę Alzheimera ok. 30 mln osób, w Polsce ok. 200 tys. Ze względu na starzenie się społeczeństw w krajach uprzemysłowionych zakłada się, że ilość chorych do roku 2050 potroi się. Celem było zapewnienie dostępu do tego rodzaju badań szczególnie osobom w podeszłym wieku oraz poinformowanie osób z zagrożeniem w/w choroby co do dalszego postępowania związanego z leczeniem. Badania zostały przeprowadzone przez specjalistów Kliniki

Neurologii Wieku Podeszłego z Katowic Ligoty. Akcji towarzyszyły informacyjne audycje radiowe. Przeprowadzona akcja przyczyniła się do zwiększenia świadomości na temat chorób otepiennych wśród mieszkańców Katowic. Wstępne badania neurologiczne na okoliczność choroby Alzheimerera zostały przeprowadzone w:

- Salkach Katechetycznych Parafii Mariackiej (19.06.2010) – 4 lekarzy przez 4 godziny
- Centralnym Szpitalu Klinicznym w Ligocie (26.09.2010) – 7 lekarzy przez 4 godziny

Na jego realizację udzielono dotacji w formie wspierania w wysokości 7.600zł. Łącznie przebadano 123 mieszkańców Katowic.

3. Edukacja społeczeństwa na temat chorób wątroby oraz sposobów radzenia sobie w chorobie przewlekłej i nowotworowej „TWOJA WĄTROBA! TWOJE ZDROWIE”

Celami zadania prowadzonego przez Fundację „Gwiazda nadziei” była promocja zdrowia, której zakładanymi rezultatami było:

- rozpowszechnienie informacji na temat zapobiegania, wykrywania i leczenia chorób wątroby,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat dróg zakażenia wirusami wywołującymi wirusowe zapalenia wątroby i tym samym zmniejszenie liczby zakażeń wirusami HBV i HCV,
- zwiększenie wykrywania chorób wątroby, zwiększenie skuteczności leczenia/ poprawa stanu zdrowia społeczeństwa poprzez uświadamianie i przyczynienie się do wczesnego wykrywania chorób wątroby,
- udzielenie wsparcia osobom chorującym na choroby wątroby, poprzez edukację na temat ich choroby oraz wskazanie sposobów radzenia sobie z chorobą przewlekłą czy nowotworową.

Zorganizowano cykl pięciu dwu-godzinnych spotkań mieszkańców Miasta Katowice z lekarzem (specjalistą chorób zakaźnych i chorób wewnętrznych) psychologiem. Dodatkowo do wykładów dla uczestników przygotowane były materiały edukacyjne w postaci ulotek, broszur, książek i filmów na płytach CD. W każdym spotkaniu uczestniczyło około 40 – 50 osób z terenu województwa śląskiego. W sumie we wszystkich spotkaniach uczestniczyło 29 mieszkańców Katowic oraz 56 mieszkańców śląska, którzy wpisali się na listę obecności. Część osób odmówiła ujawniania swoich danych osobowych ze względu stygmatyzację towarzyszącą zachorowaniom na choroby wątroby. Na wykonanie wykorzystano 4.318 zł.

4. „Profilaktyka i wczesna diagnoza zaburzeń rozwoju ze spektrum autyzmu. Program pilotażowy” - Regionalne Stowarzyszenie na rzecz Osób Autystycznych i Rodzin

Zadanie dotyczyło umożliwienia jak najefektywniejszej rehabilitacji dzieci z zaburzeniami rozwoju ze spektrum autyzmu, poprzez upowszechnienie wiedzy na temat tej choroby. Utworzony został zespół specjalistów do wczesnej diagnozy autyzmu składający się z psychiatry, pediatry oraz psychologa i pedagoga. Zadaniem zespołu było udzielanie diagnozy, a także ukierunkowanie terapii i rehabilitacji.

Brak właściwej intensywnej rehabilitacji we wczesnym dzieciństwie prowadzi nieuchronnie do rozwinięcia się ciężkiej postaci autyzmu, a osoby te będą wymagały całodobowej opieki przez całe życie. Badaniami zostało objętych 18 dzieci (mieszkańców Katowic) i tyleż uzyskało wyczerpującą diagnozę wraz z pisemnym opisem i zaleceniami do dalszej rehabilitacji. Wiedza profesjonalistów a także społeczeństwa Katowic o zaburzeniu jakim jest autyzm została istotnie wzbogacona poprzez audycje radiowe, kolportaż plakatów i ulotek o tej tematyce w żłobkach miejskich, przedszkolach zarówno publicznych jak i niepublicznych,

ośrodkach dla dzieci niepełnosprawnych, szkołach i gimnazjach, przychodniach mających podpisaną umowę na podstawową opiekę zdrowotną z NFZ. Wykorzystano na ten cel środki w wysokości 9.470 zł.

5. „Ścieżkami zdrowia” - Hufcowy program promocji zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży

Zadanie dotyczyło uświadomienia szkodliwości środków psychoaktywnych, problematyki HIV i AIDS, zdrowego stylu życia. Przeprowadzono zajęcia z zakresu zdrowego odżywiania, umiejętności radzenia sobie w asertywny sposób w sytuacjach stresowych. Celem projektu było wykształcenie nawyku zdrowego stylu życia.

W ramach projektu zrealizowano następujące inicjatywy:

- Warsztaty „Skutecznie – łagodnie – bez lęku – czyli asertywność na co dzień” - zorganizowane dla przyszłych liderów grup w organizacjach pozarządowych. Uczestnicy poznali w praktyce podstawy asertywności. Wzięły w nim udział 23 osoby.
- Konkurs plastyczny „Na równoważni” - wzięło w nim udział ok 150 os. reprezentujących Szkołę Podstawową nr 9, Gimnazjum nr 13, Gimnazjum i Szkołę Podstawową fundacji Elementarz, Dom dziecka „Stanica”, Gimnazjum nr 21, Hufiec ZHP Katowice.
- Happening uliczny 29.05.2010r. - „ Uzależnienia nie są dla mnie” - Uczestniczyli w nim harcerze oraz wędrownicy wraz z zuchami. Zadaniem dla grup biorących udział w happeningu było promowanie życia bez nałogów. Udział wzięło 180 osób.
- Wielobój sprawnościowy „Moje zdrowie w moich rękach” - 23.06.2010r.
- Warsztaty „W zdrowym ciele zdrowy duch” - zostały przeprowadzone w trakcie weekendowego szkolenia dla obecnych i przyszłych liderów grup. Miało na celu prezentację różnych sposobów relaksacji i odprężenia. 45 osób.
- Warsztaty „Jestem tym co jem, czyli o zdrowym odżywianiu” przeprowadzone w Szkole Podstawowej nr 9 w Katowicach oraz we współpracy ze studentkami studiów magisterskich kierunku dietetyka Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach. W zajęciach wzięło udział 58 uczniów klas V i VI.
- Jarmark Zdrowia – 12.06.2011 odbył się na terenie bazy obozowej Hufca ZHP Katowice w Zarzecu koło Żywca. W ramach imprezy dzieci mogły poznać zasady zdrowego trybu życia. Udział wzięły 173 os.
- Kurs pierwszej pomocy – odbył się w dwóch edycjach. Łącznie wzięło w nim udział 54 osoby.
- Warsztaty prezentujące organizacje pomocowe (06.11.2010r.) - 41 osób
- Warsztaty dla liderów „Autoprezentacja” - odbyło się podczas weekendowego szkolenia dla obecnych i przyszłych liderów grup, które odbyło się 19-21. 11.2011.. Zapoznano uczestników z podstawowymi zasadami autoprezentacji. 54 osoby.
- Warsztaty „Zdrowy człowiek zdrowe życie”.

Na realizację zadania przyznano dotacje celową w wysokości **8 200zł.**

6. „Dbam o siebie – żyje zdrowo” - Lokalny Program Edukacyjny Polskiego Towarzystwa Oświaty Zdrowotnej - Oddział Terenowy w Katowicach

Celem głównym programu była popularyzacja wiedzy prozdrowotnej, kształtowanie sprzyjających zdrowiu postaw i zachowań wśród społeczności szkolnych. Uzupełniano także i wzbogacano wiedzę o zdrowiu o jego wartościach i zagrożeniach, przede wszystkim w zakresie zasad racjonalnego odżywiania, a także zaburzeń odżywiania tj. anoreksja, bulimia, kompulsywne objadanie się ortoreksja skierowane również dla rodziców.

Podjęto działania edukacyjne jak największej grupy osób. W tym celu wykorzystywano różne formy dydaktyczne tj. warsztaty edukacyjne, festiwal zdrowia, wykłady, prelekcje, pokazy, badania profilaktyczne.

Program został wypromowany w środowisku lokalnym i zrealizowany przez:

- 11 szkół podstawowych z terenu Katowic (1056 uczniów klas VI i ich rodziców)
- 10 szkół gimnazjalnych z terenu Katowic (864 uczniów klas I i ich rodziców)

Promowano ideę lokalnego programu edukacyjnego „Dbam o siebie – żyję zdrowo”. Promocja była skierowana do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej, dyrektorów placówek oświatowych (szkoły podstawowej i gimnazjalnej z terenu Katowic) oraz do pielęgniarek środowiska szkolnego. Dystrybuowano ponadto gadżety promujące akcje. Do realizacji zaproszono 21 szkół. Program przygotowany był we współpracy z Sekcją Oświaty Zdrowotnej PSSE w Katowicach.

1 czerwca 2010 r. w „Miejskim Domu Kultury Szopienice – Giszowiec zorganizowano Festiwal Zdrowia pt. „Dbam o siebie – żyję zdrowo”. Nawiązano w tym zakresie współpracę z PSSE w Katowicach oraz MDK „Szopienice - Giszowiec” w Katowicach. Do udziału zaproszono wszystkie szkoły podstawowe i świetlice środowiskowe z terenu Katowic. Ogłoszono konkurs dotyczący aktywności fizycznej oraz tematyki prawidłowego odżywiania.

Piknik „Dbam o siebie- żyję zdrowo” - został zorganizowany 1 czerwca 2010 r. w „Miejskim Domu Kultury Szopienice – Giszowiec, we współpracy z PSSE w Katowicach oraz MDK „Szopienice - Giszowiec” w Katowicach. W ramach pikniku przeprowadzono bezpłatne badania profilaktyczne wraz z konsultacjami medycznymi oraz pokazy pierwszej pomocy przedmedycznej. Zorganizowane zostały również warsztaty szkoleniowe dla pedagogów i psychologów szkolnych – szkolnych koordynatorów programów. W Pałacu Młodzieży w Katowicach. Program obejmował również warsztaty i pogadanki oraz wykłady dla młodzieży i rodziców nt. Zdrowego stylu życia oraz zaburzeń odżywiania tj. anoreksji, bulimii, kompulsywnego objadania się, ortoreksji. – w 11 szkołach podstawowych oraz 10 szkołach gimnazjalnych. Środki przekazane na realizację zadania wyniosły **13.950 zł**.

Cel szczegółowy nr 2: Wspieranie rodzin z osobą niepełnosprawną oraz przewlekłe chora.

Zadanie nr 1. Doradztwo, poradnictwo i interwencja na rzecz rodzin i osób niepełnosprawnych.

W roku 2010 poradnictwo specjalistyczne było świadczone przez :
- pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, tj. Sekcji ds. Osób Niepełnosprawnych, którzy w roku 2010 udzielili 5 332 porad w ramach wykonywanej pracy.

Liczba porad w okresie 2010 roku	5 332
w tym:	
Na miejscu	3 131
Telefonicznych	2 201

Koszt poradnictwa specjalistycznego w systemie wsparcia w roku 2010 wyniósł **25 716 zł**.

Zadanie nr 2. Włączenie członków rodziny w proces rehabilitacji osoby niepełnosprawnej między innymi poprzez szkolenia i edukację.

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizowane są przez Powiatowy Urząd Pracy, w ramach których finansowane są m.in. szkolenia organizowane przez Kierownika Powiatowego Urzędu Pracy.

Zadanie nr 3. Prowadzenie różnych form rehabilitacji społecznej i zawodowej, terapii psychologicznej, pedagogicznej.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego, pośrednictwa pracy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach rehabilitacji zawodowej realizuje zadanie dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie prowadzonej działalności gospodarczej albo własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego. W roku 2010 nie wpłynął żaden wniosek na udzielenie w/w dofinansowania.

Powiatowy Urząd Pracy zrealizował w 2010 roku następujące zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej:

- jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienia wkładu do spółdzielni socjalnej (art.12a),
- finansowanie szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy (art.40).

W 2010r. koszt zadań realizowanych w ramach rehabilitacji zawodowej wyniósł **314 039 zł.**, z których skorzystało **11 osób**.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Celem jest wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej, wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych, kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.

Do podstawowych form rehabilitacji społecznej zalicza się:

- turnusy rehabilitacyjne,
- likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie do organizacji sportu, kultury i turystyki oraz rekreacji osób niepełnosprawnych.

RODZAJ ŚWIADCZENIA	W okresie sprawozdawczym		
	Liczba umów/ decyzji	Kwota (w zł.)	Średni koszt (w zł.)
Turnusy rehabilitacyjne – dorośli	94	106 271	1 131
Turnusy rehabilitacyjne – dzieci	71	98 596	1 389
Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych – dorośli	71	499 450	7 035
Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych – dzieci	9	50 536	5 615
Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – dorośli	344	331 045	962
Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – dzieci	62	82 874	1 337
Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej	1	2 597	2 597
Dofinansowanie do organizacji sportu, kultury i turystyki oraz rekreacji osób niepełnosprawnych	12	41 044	3 420

- uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej:

Lp.	NAZWA WARSZTATU	Liczba miejsc	Kwota dofinansowania (w zł.PFRON)	Kwota dofinansowania (w zł.środki miasta Katowice)
1	WTZ "PROMYK" – Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej, im. St. Kostki przy ul. Ociepki 8a Janów	40	591 840	65 760
2	Śląskie Stowarzyszenie "Ad Vitam Dignam" WTZ przy ul. Oswobodzenia 92 Janów	35	517 860	57 540
3	WTZ „SPES” przy ul. Panewnickiej 463 Ligota-Panewniki	30	443 880	49 320
4	WTZ Polskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Osób z U.U. przy ul. Wojciecha 23 Giszowiec	30	443 880	49 320
5	WTZ Stowarzyszenia Wspomagania Rozwoju i Twórczości Osób Niepełnosprawnych „UNIKAT” przy ul. Kotlarza 10b Wełnowiec	30	443 880	49 320
RAZEM:		165	2 441 340	271 260

Kwota dofinansowania do 1 miejsca wynosi: **1 370,00 zł.** (na miesiąc).

W 2010r. koszt zadań realizowanych w ramach rehabilitacji społecznej wyniósł **3 653 753 zł.**, z których łącznie skorzystało 1 530 osób.

Rehabilitacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

Rehabilitacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej prowadzona jest przez cztery ośrodki rehabilitacyjne, które proponują kompleksową opiekę pobytową oraz terapię wspomagającą dla dzieci niepełnosprawnych zagrożonych niepełnosprawnością. W ramach takiej opieki prowadzi się wczesną interwencję, kompleksową diagnostykę medyczną, fizykoterapię, kinezyterapię korekcyjną, masaże, hydroterapię, wsparcie dla rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym, poradnictwo psychologiczne oraz prawne dla rodzin i opiekunów, terapię zajęciową. Ośrodki te prowadzone są przez organizacje pozarządowe.

Niektóre usługi finansowane są ze środków budżetu miasta zgodnie z zawartymi umowami.

W 2010 r. realizowanych było 15 projektów na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej będącej mieszkańcami Katowic:

- 1) Śląskie Stowarzyszenie Edukacji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Katowicach przy ul. Rataja 14 świadczyło usługi w formie dziennego pobytu młodzieży niepełnosprawnej powyżej 16 roku życia
- 2) Śląskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski i Osobom z Upośledzeniem Umysłowym Oddział ODDRODZENIE w Katowicach przy ul. Radockiego 280 świadczyło:
  - a) usługi w formie dziennego pobytu dzieci powyżej 7 roku życia i młodzieży niepełnosprawnej,
  - b) usługi w postaci opracowywania indywidualnych programów rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, świadczenie poradnictwa psychologicznego i prowadzenie grup wsparcia dla rodzin dzieci korzystających z usług,
  - c) usługi rehabilitacyjne grupowe i indywidualne w postaci gimnastyki korekcyjnej,
- 3) Katowicka Fundacja Pomocy Dzieciom Kalekim (Niepełnosprawnym) w Katowicach przy ul. Ułańskiej 5a świadczyła:
  - a) usługi w formie dziennego pobytu dzieci powyżej 7 roku życia i młodzieży niepełnosprawnej,
  - b) usługi w postaci opracowywania indywidualnych programów rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, świadczenie poradnictwa

- psychologicznego i prowadzenie grup wsparcia dla rodzin dzieci korzystających z usług,
- c) usługi rehabilitacyjne grupowe i indywidualne w postaci gimnastyki korekcyjnej,
- 4) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Katowicach Giszowcu przy ul. Gościnniej 8 świadczyło:
- a) usługi w postaci stymulacji rozwoju psychoruchowego przy użyciu sprzętu MASTER – w formie indywidualnej, hipoterapii – w formie indywidualnej, logo rytmiki – w formie indywidualnej i grupowej,
- b) usługi w postaci opracowywania indywidualnych programów rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, świadczenie poradnictwa psychologicznego i prowadzenie grup wsparcia dla rodzin dzieci korzystających z usług,
- c) usługi rehabilitacyjne grupowe w postaci gimnastyki korekcyjnej.

W 2010 r. w ramach wyżej wymienionych projektów przekazano łączną kwotę w wysokości **2 151 916,79 zł.**

Rodzaj usługi	Ośrodek Rehabilitacyjny AKCENT, Katowice - Osiedle Witosza, ul. Rataja 14		Ośrodek Rehabilitacyjny ODRODZENIE, Katowice - Piotrowice, ul. Radockiego 280		Ośrodek Rehabilitacyjny UŁAŃSKA, Katowice - Osiedle Tysiąclecia, ul. Ułańska 5a		Ośrodek Rehabilitacyjny GISZOWIEC, Katowice - Giszowiec, ul. Gościnną 8	
	Liczba osób	kwota	Liczba osób	kwota	Liczba osób	kwota	Liczba osób	kwota
Zapewnienie dziennego pobytu w Ośrodku dla młodzieży niepełnosprawnej powyżej 16 roku życia	27	253 434,56	x	x	x	x	x	x
Zapewnienie dziennego pobytu w Ośrodku dla dzieci niepełnosprawnych powyżej 7 roku życia	x	x	24	291 770,00	52	673 628,00	x	x
Gimnastyka korekcyjna indywidualna/ grupowa	x	x	31/191	18 812,10/ 18 023,50	78/130	23 194,97/ 13 220,46	122	27 660,00
Opracowanie indywidualnych programów rehabilitacji dla dzieci niepełnosprawnych	x	x	39	84 045,00	223	306 225,84	48	37 200,00
Hipoterapia	x	x	x	x	x	X	77	144 987,00
Logorytmika indywidualna/ grupowa	x	x	x	x	x	X	83/75	21 780,00/ 63 980,00
Prowadzenie indywidualnego poradnictwa psychologicznego i grup wsparcia	x	x	86/28	4 488,00/ 895,00	61/4	9 057,36/ 985,00	73/20	32 940,00/ 2 090,00
Rehabilitacja indywidualna przy użyciu sprzętu MASTER	x	x	x	x	x	x	136	123 500,00
RAZEM	x	253 434,56	x	418 033,60	x	1 026 311,63	x	454 137,00

Priorytet 6. Bezpieczeństwo i patologie społeczne.

Cel szczegółowy nr 1. Przeciwdziałanie przemocy i zachowaniom, przestępczym w środowisku lokalnym w tym przemocy wewnątrzrodzinnej i rówieśniczej.

Zadanie nr 1. Współpraca służb, instytucji i organizacji w ramach:

a) Interwencyjnego Zespołu Interdyscyplinarnego – na poziomie strategicznym. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Komenda Miejska Policji w zakresie poprawy bezpieczeństwa organizują spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego (na poziomie strategicznym.) Celem spotkań jest dopracowanie działań i zasad współdziałania w ramach „Programu poprawy bezpieczeństwa publicznego”, interwencyjnej procedury „Niebieskiej Karty” oraz sposobów postępowania interdyscyplinarnego w przypadkach zaniedbań i przemocy wobec dzieci. Podkreślić należy, że Zespół Interdyscyplinarny o którym mowa, powstał jeszcze przed nowelizacją Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw z 10.06.2010r. Obecnie w mieście Katowice toczy się postępowanie legislacyjne mające na celu formalne powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego – zgodnie z wytycznymi ustawowymi.

W okresie od I- XII 2010r. odbyły się 3 spotkania.

b) wdrożenie interdyscyplinarnej formuły pracy- poziom operacyjny.

Od 11 lat Ośrodek Interwencji Kryzysowej we współpracy z Terenowymi Punktami Pomocy Społecznej organizuje spotkania Interwencyjnych Zespołów Interdyscyplinarnych (które zgodnie z nazewnictwem znowelizowanej Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie będą nazywane grupami roboczymi, powoływanymi do pracy z indywidualnym przypadkiem), w których biorą udział: policjant, pracownik socjalny, pracownik OIK, pedagog. Celem pracy w tej właśnie formule jest podjęcia szybkich i skoordynowanych działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa osobom poszkodowanym. Zadaniem natomiast jest szybkie reagowanie na docierające sygnały o krzywdzeniu i zaniedbywaniu dzieci.

W 2010 roku odbyło się 190 spotkań takich zespołów.

Zadanie nr 2. Udzielanie kompleksowej pomocy ofiarom przemocy domowej.

Liczba klientów objętych pomocą w Ośrodku Interwencji Kryzysowej MOPS w roku 2010:

Łączna liczba klientów objętych pomocą w tym:	1 100
Ofiary przemocy (osoby dorosłe)	367
Sprawcy przemocy	54
Dzieci	45
Inne kryzysy	634
konsultacje rodzinne/grupowe	120

Liczba konsultacji udzielonych klientom Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS w Katowicach.

	Rok 2010
konsultacje osobiste psychologiczno/ pedagogiczne/porady	2 519
konsultacje prawne	380

Liczba przeprowadzonych interwencji osobistych i telefonicznych:

	Rok 2010
Interwencje osobiste	214
Interwencje telefoniczne	438
RAZEM:	652

Interwencje są reakcją na sygnały o krzywdzeniu głównie dzieci i osób starszych. Podejmowane są w wielu przypadkach wspólnie z dzielnicowym. Po przeprowadzeniu działań interwencyjnych wspólnie planowane są następane kroki związane z pomocą.

Liczba osób które skorzystały ze schronienia w związku z przemocą domową:

Liczba osób, które skorzystały z pomocy w OIK w związku z problemem przemocy	466
Liczba osób korzystających ze schronienia w związku z przemocą	104

Zadanie nr 3. Realizacja Programów Pomocy Psychologicznej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w formule grupowej i inicjowanie grup samopomocowych dla ofiar przemocy.

Program Pomocy Psychologicznej obejmował:

- Program pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy domowej- zajęcia grupowe psychoedukacyjne,
- Program oddziaływań interwencyjnych i psychologicznych wobec sprawców przemocy domowej, (we współpracy z kuratorami i Komendą Miejską Policji) w ramach którego uruchomiono:
  - ✓ Program zajęć grupowych dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie,
  - ✓ Szkolenia dla przedstawicieli służb i instytucji w mieście działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Liczba uczestników programów dla ofiar przemocy	43
Liczba spotkań	48
Liczba uczestników programu dla sprawców przemocy	13
Liczba spotkań	25
Liczba szkoleń dla instytucji	5
Szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego	1

Grupy samopomocowe:

W Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach miały miejsce spotkania dwóch grup samopomocowych:

a) Grupa Wsparcia dla Ofiar Przemocy i Osób Współzależniowych.

Od 2005 roku w siedzibie Ośrodka Interwencji Kryzysowej odbywają się zainicjowane przez Ośrodek spotkania **Samopomocowej Grupy Wsparcia dla Ofiar Przemocy i Osób Współzależniowych**. Spotkania te odbywają się w sposób ciągły tj. w każdą środę w godzinach od 17.00 - 19.00. Uruchomienie samopomocowego środowiska wsparcia jest szczególnie cenne dla osób, które potrzebują stałego wsparcia w kryzysach o charakterze chronicznym.

b) Grupa Samopomocowa DDA.

W Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach od lutego 2009r. uruchomiono grupę samopomocową dla Dorosłych Dzieci Alkoholików – młodzieży z problemem alkoholowym.

Zadanie nr 4 Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku poprzez:

- a) Podejmowanie działań interwencyjnych o charakterze środowiskowym i prawnym.

Liczba przeprowadzonych interwencji osobistych, telefonicznych i prawnych.

	Rok 2010
Interwencje osobiste	214
Interwencje telefoniczne	438
Liczba interwencji prawnych związanych z występowaniem przemocy w rodzinie (zawiadomienia do Prokuratury, wnioski do Sądu- sprawy z urzędu)	88

- b) Współpraca z Policją w ramach realizacji procedury „Niebieskiej Karty” Policji i MOPS.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” Pomocy Społecznej	46
Liczba Niebieskich Kart skierowanych przez Policję do MOPS	160

Inne działania

- W ramach współpracy ze szkołami:
  - Zorganizowano dwa spotkania szkoleniowe dotyczące przemocy wobec małych dzieci dla liderów pedagogów szkolnych szkół podstawowych i gimnazjalnych w Katowicach.
  - Opracowano wspólnie z metodykiem ds. psychologiczno- pedagogicznych – procedury postępowania w sytuacji samobójstw- interwencja kryzysowa w szkole.
- Włączono się w pracę zespołu ekspertów przy Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach nad opracowaniem procedur reagowania kryzysowego, organizowania pomocy w sytuacjach wypadków i katastrof masowych.
- Kontynuacja oraz udział w pracach **Ogólnopolskiej Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie** – celem prac jest opracowywanie nowych strategii działań w obszarze interwencji i pomocy rodzinom z problemem przemocy oraz opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Udział w audycji Radio „M” nt. nowelizacji Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej MOPS w dniach 11,12 04.10r. gościł delegację z Lublina tj. przedstawicieli służb i instytucji.
Głównym celem wizyty było zapoznanie się ze specyfiką pracy Ośrodka Interwencji Kryzysowej, a w szczególności udzielaniem kompleksowej pomocy rodzinom w

sytuacjach kryzysowych oraz z problemem przemocy domowej a także ze strategią budowania zespołów interdyscyplinarnych.

W spotkaniu wzięło udział 20 przedstawicieli służb i instytucji w Lublinie.

6. W czerwcu w Ośrodku Interwencji Kryzysowej MOPS odbyło się spotkanie z pracownikami Ośrodka Interwencji Kryzysowej Dla Rodzin Z Problemem Alkoholowym – Śląskiego Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam”
Celem spotkania było udoskonalenie wzajemnej współpracy dotyczącej udzielania schronienia dla kobiet i kobiet z dziećmi znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, a w szczególności doznających przemocy domowej.
7. W czerwcu b.r. Ośrodek został wyróżniony na **XIV Ogólnopolskiej Konferencji Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za wdrożenie interdyscyplinarnej formuły pracy**. Otrzymano kryształową kulę oraz dokonano prezentacji działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej w rodzinie w mieście Katowice.
8. Opublikowanie 3 artykułów : w książce pt.” Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych” wydanej przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.
9. Przygotowanie edukacyjnej płyty interaktywnej prezentującej pracę zespołów interdyscyplinarnych –opracowanie scenariuszy, konsultacja przy nagraniach we współpracy z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Cel szczegółowy 2: Doskonalenie systemu reagowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa.

Zadanie nr 1. Koordynacja funkcjonowania Miejskiego Centrum Ratownictwa.

W ramach zadania koordynacji, w Miejskim Centrum Ratownictwa funkcjonują całodobowo służby miejskie odpowiedzialne za właściwe kształtowanie bezpieczeństwa wśród mieszkańców Katowic i osób w nim przebywających. Służbami tymi są dyspozytorzy:

- Policji,
- Straży Miejskiej,
- Ratownictwa Medycznego,
- Państwowej Straży Pożarnej.

Kontakt z osobami potrzebującymi pomocy nawiązywany jest drogą telefoniczną poprzez numery alarmowe i ogólnokrajowy numer ratunkowy 112. W ciągu doby dyspozytorzy odbierają do tysiąca zgłoszeń telefonicznych, co przekłada się na trzysta do czterystu interwencji – najwięcej z zakresu bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa medycznego. Wspomniani dyspozytorzy służb w MCR (na zmianie 11 osób) są znakomicie przygotowani do swojej trudnej pracy, wymagającej maksymalnej mobilności i uwagi oraz znajomości prawa. Podejmują szybkie decyzje ważące często o życiu ludzkim, przez co narażeni są na ogromny stres. Cechuje ich duża odporność psychiczna. Poprzez pełnienie dyżurów w jednym dużym pomieszczeniu, są w stanie kontaktować się ze sobą w tematach podejmowanych decyzji ratowniczych, co zdecydowanie przyspiesza wysłanie do osób zagrożonych właściwej pomocy. Obecnie trwają przygotowania do uruchomienia w MCR – Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego, który usprawni koordynację na terenie miasta służb, w sytuacjach wystąpienia zdarzeń kryzysowych.

1. Analiza zagrożenia przestępczością (na podstawie informacji dziennych zgłoszonych przez KMP – w poszczególnych dzielnicach/rejonach miasta)

Tabela 1: Ilość przestępstw zgłoszonych w poszczególnych dzielnicach – rok 2009
(dzielnice uszeregowano wg. współczynnika przestępczości = x = suma przestępstw/ilość mieszkańców)

DZIELNICA	ILUŚĆ OSÓB ZAMELDOWANYCH W DZIELNICY	ZABÓJSTWA	ZNALEZIONE ZWŁOKI	SAMOBÓJSTWA	PRZESTĘPSTWA NA TLE SEKSUALNYM	ROZBOJE	TERRORYZM	Kradzieże z włamaniem do mieszkań, piwnic	Kradzieże z włamaniem do firm, kiosków, sklepów	Kradzieże kieszonkowe	Kradzieże pozostałe	Kradzież włamaniem do samochodów	Kradzieże tablice rejestracyjne	Uszkodzenia samochodów	Kradzieże samochodów	PRZESTĘPSTWA ZWIĄZANE Z NARKOMANIA	WYBRYKI CHULIGAŃSKIE	POBICIA	PRZEMOC W RODZINIE	PRZESTĘPSTWA GOSPODARCZE	OSZUSTWA, LUB FAŁSZERSTWA	SUMA PRZESTĘPSTW w dzielnicy	WSPÓLCZYNNIK PRZESTĘPCZOŚCI	WYPADKI KOMUNIKACYJNE
KATOWICE Rok	312282	6	57	51	8	419	33	620	582	1322	2401	1759	2	747	667	180	432	310	167	13	353	10021	0,032090	267
ŚRÓDMIEŚCIE	35058	1	11	6	2	117	25	116	122	412	547	328	0	171	56	61	98	105	38	7	119	2325	0,066319	41
PADEREWSKIEGO - MUCHOWIEC	12121	0	6	2	0	21	3	12	16	24	146	167	0	28	34	21	4	3	11	1	21	512	0,042241	11
ZAWODZIE	13137	2	1	4	0	33	0	29	25	38	108	120	2	48	62	7	26	8	8	0	11	527	0,040116	20
KOSZUTKA	11977	0	1	1	1	29	0	13	29	69	110	93	0	42	23	4	21	9	3	0	13	459	0,038323	13
SZOPIENICE - BUROWIEC	16831	0	5	4	0	29	2	45	41	30	181	122	0	35	43	11	23	20	15	2	15	614	0,036480	27
DĄBROWKA MAŁA	5458	0	1	1	0	11	0	15	20	6	40	42	0	13	19	3	10	8	3	0	4	194	0,035544	11
BRYNÓW CZ. WSCH. - ZGRZEBNIOKA	7146	0	1	3	1	12	0	28	11	9	77	60	0	12	12	0	6	0	4	0	4	236	0,033025	23
DĄB	7747	1	1	1	1	12	0	20	10	16	52	51	0	10	21	2	11	4	7	0	10	228	0,029431	10
BOGUCICE	16310	1	3	2	0	13	0	39	26	29	109	98	0	37	35	13	24	12	9	1	9	455	0,027897	2
ZALĘSKA HAŁDA - BRYNÓW CZ. ZACH.	15870	0	3	3	0	19	0	42	50	27	91	75	0	31	30	2	23	12	4	0	14	420	0,026465	9
ZALĘŻE	11423	0	6	0	1	8	0	11	16	14	95	64	0	16	15	5	19	20	6	0	11	301	0,026350	11
JANÓW - NIKISZOWIEC	11365	0	3	1	0	14	0	22	30	5	64	27	0	24	36	8	25	9	4	0	9	277	0,024373	10
LIGOTA - PANEWNIKI	31926	0	4	6	0	25	0	46	22	63	173	164	0	49	56	10	38	20	19	0	24	709	0,022208	14
WEŁNOWIEC - JÓZEFOWIEC	15793	0	0	0	0	19	1	27	37	18	61	52	0	53	29	3	13	6	5	0	11	335	0,021212	8
MURCKI	5733	0	1	0	1	5	0	5	10	10	37	17	0	7	12	0	4	5	6	0	2	121	0,021106	7
OS. WITOSA	12517	0	2	3	0	3	0	39	14	12	47	71	0	20	25	7	6	9	1	0	6	260	0,020772	9
PIOTROWICE - OCHOJEC	24601	1	3	1	1	16	0	49	31	39	145	67	0	53	26	5	34	15	5	0	23	510	0,020731	8
KOSTUCHNA	8526	0	2	1	0	5	0	10	32	4	42	16	0	5	16	4	9	8	2	0	11	164	0,019235	8
ZARZECZE	1964	0	0	0	0	2	0	3	2	1	14	4	0	1	1	0	1	2	0	0	3	34	0,017312	2
GISZOWIEC	18276	0	0	2	0	9	2	18	24	29	62	37	0	27	52	2	9	10	6	0	9	296	0,016196	11

Tabela 2: Bezpieczeństwo publiczne w mieście Katowice - Informacja za rok 2010

Rok 2010																														
DATA	ZABÓJSTWA	ZNALEZIONE ZWŁOKI	SAMOBÓJSTWA	PRZESTĘPSTWA NA TLE SEKSUALNYM	ROZBOJE	TERRORYZM	Kradzieże					Kradzieże samochodów i wyposażenia samochodów				PRZESTĘPSTWA ZWIĄZANE Z NARKOMANIA	WYBRYKI CHULIGAŃSKIE	POBICIA	PRZEMOC W RODZINIE	PRZESTĘPSTWA GOSPODARCZE	OSZUSTWA LUB FAŁSZERSTWA	Suma przestępstw kryminalnych	ZATRZYMANÝCH NA GORĄCYM UCZYŃKU, LUB W BEZPOŚREDNIM POŚCIGU	TYMCZASOWO ARESZTOWANYCH	ZAGINIĘCIA OSÓB	GRÓŻBY	Zdarzenia w komunikacji			
							z włamaniem do mieszkań, piwnic	z włamaniem do firm, kiosków, sklepów	kieszonkowe	pozostałe	z włamaniem do samochodów	tablice rejestracyjne	uszkodzenia samochodów	kradzieże samochodów	Odzyskano samochodów												WYPADKI KOMUNIKACYJNE	RANNYCH	ZABITYCH	Zatrzymanych NIETRZEŻNYCH KIEROWCÓW
SUMA	6	58	52	8	441	34	620	600	1689	2780	1832	2	777	691	340	204	444	324	169	17	431	11069	2028	153	0	242	273	326	15	423
Styczeń	0	6	6	0	44	2	41	74	166	174	187	0	54	56	19	10	29	28	19	0	28	912	134	10	0	20	12	14	0	28
Luty	0	4	5	1	48	4	61	51	153	181	152	0	67	72	44	11	32	23	10	0	39	905	136	10	0	19	23	29	2	20
Marzec	2	7	6	1	45	3	50	51	150	209	164	2	69	71	33	13	36	34	14	4	45	963	174	22	0	26	24	26	4	29
Kwiecień	0	7	3	0	34	3	45	33	108	218	132	0	62	63	37	20	54	29	9	3	39	852	172	18	0	14	23	24	0	31
Maj	0	7	6	0	36	0	48	55	137	234	159	0	87	89	51	19	51	29	7	0	29	980	178	10	0	21	26	30	0	33
Czerwiec	0	3	4	1	29	5	50	44	138	253	173	0	60	42	26	20	33	24	10	4	39	925	206	11	0	21	20	24	0	43
Lipiec	2	3	7	1	34	3	64	51	122	265	145	0	68	35	26	10	26	29	16	3	40	914	147	13	0	20	31	42	3	27
Sierpień	1	4	5	0	28	2	52	34	132	282	129	0	67	55	27	27	38	19	14	2	30	912	186	15	0	21	27	30	0	48

Powyższe tabele ilustrują najważniejsze kategorie związane z problematyką przestępczości na terenie Katowic.

W 2010 r. w Katowicach (wg danych z KMP) wszczęto łącznie **16.436** postępowań, tj. o **825** mniej niż w roku 2009. Spadek nastąpił również w kategorii przestępstw kryminalnych – w roku ubiegłym wszczęto **14.576** postępowań, tj. o **757** mniej niż w roku 2009. Na uwagę zasługuje fakt osiągnięcia na koniec 2010 roku najlepszego w przeciągu ostatnich 5 lat ogólnego poziomu wykrycia przestępstw (46,3%) oraz poziomu wykrycia przestępstw o charakterze kryminalnym – 36,5%, co stanowi kontynuację trendu wzrostowego, świadczącego o skuteczności działań podejmowanych przez Komendę Miejską Policji w Katowicach.

Zadanie nr 3. Poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców (skrócenie czasu realizacji interwencji Policji i Straży Miejskiej; zwiększenie liczby umundurowanych patroli w miejscach publicznych).

Zadanie realizowane było w 2010 r. poprzez:

- A. Dodatkowe służby patrolowe Policji finansowane z budżetu miasta (na podstawie Porozumienia pomiędzy Miastem a KMP w Katowicach z dnia 10.06.2008r.) prowadzono w miesiącach III – XII 2010 r. w najbardziej zagrożonych rejonach miasta. Głównym celem wprowadzenia służb dodatkowych było zwiększenie ilości umundurowanych pieszych patroli na ulicach miasta i ich aktywności, służby rozliczane były z efektywności (w cyklach miesięcznych). **Koszt: 118 417,21 zł.**
- B. Patrole szkolne Szkoły Policji w Katowicach – zrealizowano praktyki słuchaczy szkoły Policji z funkcjonariuszami KMP (na podstawie 3-letniego porozumienia między Miastem, Szkołą Policji i KMP z dnia 10.06.2008r.).

Zadanie nr 4. Usprawnienie funkcjonowania systemu monitoringu wizyjnego miasta w celu zwiększenia jego efektywności.

W celu poprawy wykorzystania monitoringu wizyjnego – w pomieszczeniach MCR przebywają wywiadowcy Komendy Miejskiej Policji, którzy wykorzystują monitoring do rozpoznania środowisk przestępczych funkcjonujących w centrum miasta, szczególnie w zakresie przestępczości narkotykowej – dotyczącej młodzieży. Rozpracowywani są również tzw. „kieszonkowcy”.

W 2010 r. rozpoczęto przygotowania do rozbudowy systemu monitoringu wizyjnego o instalację kamer w Dzielnicy Nikiszowiec. *(Zadanie przygotowano do realizacji. Wykonano program funkcjonalno – użytkowy i studium. Zakończono realizację prac przewidzianych na 2010 r.).* **Koszt: 3 750 zł.**

Zadanie nr 5. Ograniczenie liczby przestępstw i wykroczeń szczególnie uciążliwych dla mieszkańców.

Zadanie realizowane było w 2010 r. poprzez:

- A. Fundusz motywacyjny dla policjantów KMP, który został utworzony w celu wsparcia „Programu monitorowania przestępczości kryminalnej w wybranych kategoriach” opracowanego w KMP Katowice jako narzędzie pomocnicze służące do osiągnięcia lepszych efektów w wykrywaniu przestępstw. Kwartalnie przyznawane były nagrody Prezydenta Miasta Katowice dla Policjantów szczególnie zaangażowanych w działania prewencyjne polegające na ograniczaniu liczby przestępstw i zwiększeniu ich wykrywalności w kategoriach:

- **Kradzieże z włamaniem – ogółem**

- kradzieże z włamaniem do pojazdów
- **Rozboje – ogółem**
  - rozboje szkolne
- **Bójka i pobicie**
- **Kradzieże cudzej rzeczy – ogólnie**
  - kradzieże kabli (przewody komunikacyjne oraz zasilające)
  - kradzieże kieszonkowe
  - kradzieże infrastruktury miejskiej (rynny, studzienki, reklamy, słupy oświetleniowe, balustrady, barierki, elementy mostów itp.)

Za służbę w 2010 r. Prezydent wręczył katowickim policjantom nagrody o łącznej wartości **80 000 zł.**

B. Fundusz motywacyjny dla strażników miejskich przeznaczony był na nagrody dla funkcjonariuszy SM za ujawnianie sprawców dewastacji elewacji budynków i obiektów napisami, rysunkami i graffiti; nagrody otrzymali strażnicy mający najlepsze wyniki w zwalczaniu tych zjawisk. **Koszt: 20 000 zł.**

Zadanie nr 6. Poprawa funkcjonowania i standardów pracy służb oraz warunków obsługi mieszkańców w placówkach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny.

Zadanie realizowane było w 2010 r. poprzez:

- Rozbudowę i modernizację infrastruktury lokalowej służb porządkowych i ratowniczych:
  - przebudowa budynku przy ul. Lwowskiej z przeznaczeniem na siedzibę V Komisariatu Policji; **koszt w 2010: 4 323 271,03 zł.,**
  - wykonanie instalacji alarmowej, kancelarii tajnej i ODN oraz pierwsze wyposażenie V Komisariatu Policji przy ul. Lwowskiej 7 zgodnie z porozumieniem z dnia 25 października 2007 r. **Koszt: 449 025,21 zł.**
  - remont pomieszczeń ogólnie dostępnych i służbowych Komisariatu Policji III w Katowicach. **Koszt: 29 987,72 zł.**
  - budowa nowej siedziby Straży Miejskiej przy ul. Żelaznej; **koszt w 2010: 2 512 641,26 zł.**
  - przebudowa wejścia głównego do Komendy Miejskiej Policji w Katowicach. **Koszt: 58 829,78 zł.**
- Zakup wyposażenia usprawniającego funkcjonowanie jednostek, pracę funkcjonariuszy i obsługę mieszkańców:
  - zakup specjalistycznego samochodu drabiny o wys. 30m dla JRG II. **Koszt: 1 250 000 zł.** (umowa pomiędzy KM PSP a UM Katowice 50:50),
  - zakup wraz z montażem jednej wiaty garażowej dla OSP. **Koszt: 5 000 zł.,**
  - zakup sponsorowany (50% na 50%) nieoznakowanych radiowozów z przeznaczeniem dla KPV w Katowicach. **Koszt: 50 000 zł.,**
  - zakup wyposażenia osobistego strażaka oraz sprzętu ppoż. dla ochotniczych straży pożarnych w Katowicach. **Koszt: 2 500 zł.,**
  - opłaty za media i paliwo w celu utrzymania jednostek PSP w pełnej sprawności i gotowości bojowej; **koszt: 118 000 zł.**
- Motywowanie i promowanie funkcjonariuszy szczególnie aktywnych w służbie.
  - nagrody uznaniowe Prezydenta Miasta dla wyróżniających się funkcjonariuszy z okazji Święta Policji; **koszt: 30 000 zł.,**

- nagrody uznaniowe Prezydenta dla wyróżniających się funkcjonariuszy Oddziału Prewencji Policji w Katowicach. **Koszt: 5 000 zł.,**
- nagrody Prezydenta Miasta dla funkcjonariuszy Szkoły Policji w Katowicach zaangażowanych w realizację porozumienia dotyczącego patroli szkolnych; **koszt: 5 000 zł.,**
- fundowanie nagród Prezydenta Miasta dla strażaków PSP z okazji Święta Strażaka; **koszt: 30 000 zł.,**
- fundowanie nagród Prezydenta Miasta dla strażaków – ochotników OSP z okazji Święta Strażaka; **koszt: 15 000 zł.,**
- fundowanie nagród Prezydenta Miasta z okazji Dnia strażnika Miejskiego; **koszt: 20 000 zł.,**
- fundowanie nagród Prezydenta Miasta dla dyspozytorów MCR w celu motywowania do właściwego wykorzystania potencjału technicznego Centrum; **koszt: 10 000,00 zł..**

MCR

Dla poprawy przepływu informacji – o zagrożeniu życia, zdrowia i innych ważnych uzyskanych przez dyspozytora MCR – z podległymi jednostkami, utworzono wspólną sieć teleinformatyczną i łączności bezprzewodowej. Dzięki niej dyspozytor policji utrzymuje łączność informatyczną z 7 komisariatami policji, dyspozytor ratownictwa medycznego z 4 punktami wyjazdowymi karetek, dyspozytor PSP z 3 JRG. Punkty wyniesione służb są tak rozlokowane na terenie miasta, aby zespoły ratunkowe miały najkrótszą drogę dojazdu do zdarzeń, a wspólna aplikacja informatyczna, na której pracują służby umożliwia natychmiastowe umiejscowienie zdarzenia na mapie numerycznej miasta.

W razie zaniku łączności telefonicznej pomiędzy MCR a punktami wyniesionymi służb, zainstalowano łączność GPRS. W przypadku wyjazdu jednostki OSP do akcji, strażnica monitorowana jest przez system modułu komunikacyjnego GSM, który w przypadku włamania przekazuje sygnał alarmowy na stanowisko policji w MCR. Cały cykl działań i czynności realizowany w MCR jest nagrywany na nośniki elektroniczne. Większość (w sumie 70) pojazdów ratunkowych zaopatrzona jest w system lokalizacji i napadu, umożliwiający dyspozytorom orientację o statusie pojazdu ratunkowego.

Zadanie nr 7. Inicjowanie i koordynacja prewencyjnych programów / akcji na rzecz poprawy bezpieczeństwa.

„BEZPIECZNE DZIECKO – PRZYJACIEL SZNUPKA” / „BEZPIECZNY GIMNAZJALISTA”

Program prewencyjno-edukacyjny „Bezpieczne dziecko – przyjaciel Sznupka” realizowany jest od roku szkolnego 2004/2005 w miejskich szkołach podstawowych miasta Katowice, natomiast od roku szkolnego 2005/2006 także w gimnazjach pod nazwą „Bezpieczny Gimnazjalista”.

Cel główny programu:

- ograniczenie przestępczości oraz zjawisk patologicznych w środowisku przedszkolnym, dzieci i młodzieży szkół podstawowych oraz gimnazjalnych na terenie miasta Katowice.

Cele pośrednie programu:

- popularyzacja bezpiecznych zachowań w środowisku szkolnym oraz promocja zdrowego stylu życia;
- podniesienie poziomu zaangażowania kadry pedagogicznej katowickich szkół podstawowych i gimnazjów w kształtowaniu bezpiecznych nawyków i zachowań wśród dzieci;

- zwiększenie współpracy służb porządkowych, jednostek Samorządu oraz instytucji i organizacji działających na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży;
- włączenie społeczności lokalnych, nauczycieli, rodziców w działania na rzecz bezpieczeństwa dzieci;
- rozpowszechnienie bezpłatnej infolinii do maskotki śląskiej Policji – Sznupka wraz z adresem internetowym oraz telefonem zaufania do spraw nieletnich Komendy Miejskiej Policji w Katowicach.

Program realizowany był przez nauczycieli i pedagogów w ramach godzin wychowawczych w:

- szkołach podstawowych („Bezpieczne Dziecko – Przyjaciel Sznupka”),
- klasach I i II gimnazjów („Bezpieczny Gimnazjalista”),
- zespołach szkół specjalnych (dla szkół specjalnych opracowano modyfikację programu, dostosowana do potrzeb i możliwości intelektualnych uczniów),
- przedszkolach („Z bajką bezpieczniej”).
- szkoły ponadgimnazjalne („Bezpieczna młodzież”)

Koordynatorem programu na terenie każdej szkoły był pedagog lub psycholog szkolny.

Adresaci programu w 2010 r.

II półrocze roku szkolnego 2009/2010:

• uczniowie szkół podstawowych:	ok. 12 730 os.
• uczniowie szkół gimnazjalnych:	ok. 7 380 os.
• uczniowie zespołów szkół specjalnych:	ok. 720 os.
• rodzice / opiekunowie uczniów:	ok. 20 800 os.

Ogółem liczba adresatów: ok. 41 630 os.

I półrocze roku szkolnego 2010/2011:

• uczniowie szkół podstawowych:	12 303 os.
• uczniowie szkół gimnazjalnych:	7 097 os.
• uczniowie zespołów szkół specjalnych:	516 os.
• rodzice / opiekunowie uczniów:	ok. 20 600 os.

Ogółem liczba adresatów: ok. 40 516 os.

„BEZPIECZNA MŁODZIEŻ”

Miejski Program Profilaktyczny „*BEZPIECZNA MŁODZIEŻ*” został opracowany jako odpowiedź na zapotrzebowanie pedagogów i psychologów szkolnych szkół ponadgimnazjalnych. Zdaniem pedagogów i psychologów szkolnych nieodzowna jest kontynuacja działań prowadzonych wcześniej wśród dzieci i młodzieży gimnazjalnej w ramach programu „*BEZPIECZNE DZIECKO – PRZYJACIEL SZNUPKA*” / „*BEZPIECZNY GIMNAZJALISTA*”.

Do głównych celów programu należą:

- ograniczenie zjawisk patologicznych w środowiska szkolnych na terenie miasta,
- zapobieganie zagrożeniom,
- poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Formuła Programu *BEZPIECZNA MŁODZIEŻ* PODOBNIEM JAK Programów dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjalnej obejmuje **cztery moduły tematyczne**. Jednak w odniesieniu do młodzieży starszej w ramach *Programu* dokonano modyfikacji merytorycznej i poruszane są najistotniejsze zagadnienia, takie jak:

- profilaktyka uzależnień,
- problematyka związana z zagrożeniem autoagresją i zaburzeniami depresyjnymi,

- profilaktyka cyberprzemocy,
- profilaktyka przemocy seksualnej.

„Z BAJKĄ BEZPIECZNIEJ”

Funkcjonariusze Sekcji Prewencji Szkolnej w roku 2010 położyli duży nacisk na realizację programu profilaktycznego "Z bajką bezpiecznie" stanowiącego część Miejskiego Programu „Bezpieczne Dziecko – Przyjaciel Szupka/Bezpieczny Gimnazjalista”. Podstawowymi celami programu "Z bajką bezpiecznie" skierowanego do dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów klas 1-3 szkół podstawowych są:

- kształtowanie umiejętności poprawnych zachowań prospołecznych,
- kształtowanie czujności dzieci wobec sytuacji nowych i nieznanych,
- budowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach społecznych opartych na manipulacji i fałszu,

więc są to umiejętności niezwykle ważne z punktu widzenia poprawnego rozwoju społecznego dzieci. Powyższe założenia realizowane są poprzez działania uwzględniające specyfikę okresu rozwojowego dzieci.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji programu "Z bajką bezpiecznie" przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Placówka	Ilość placówek	Ilość grup	Ilość dzieci uczestniczących w zajęciach
1.	Przedszkola	43	92	4 568
2.	Szkoły podstawowe	21	58	2 094
3.	Kino IMAX	1	3	200
4.	Domy Kultury	1	1	34
5.	Biblioteka Miejska	1	1	15
	Ogółem	67	155	6 911

Instytucje zaangażowane w realizację powyższych Programów /partnerzy, instytucje współpracujące/:

1. Komenda Miejska Policji w Katowicach
2. Rada Pedagogów i Psychologów Szkolnych miasta Katowice
3. Urząd Miasta Katowice:
  - Pełnomocnik Prezydenta ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień
  - Wydział Zarządzania Kryzysowego
  - Wydział Edukacji
4. Straż Miejska w Katowicach
5. MOPS i Ośrodek Interwencji Kryzysowej MOPS.

Koszt zadania w 2010 r.: 49 965,10 zł.

„KIBICUJĘ FAIR PLAY”

Miejski Program Profilaktyczny „KIBICUJĘ FAIR PLAY” został opracowany i jest realizowany dzięki współpracy wielu instytucji i służb miejskich:

- Wydziału Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Katowice;
- Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Katowice;
- Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice;
- Wydziału Informacji i Promocji Urzędu Miasta Katowice;
- Rady Pedagogów i Psychologów Szkolnych Katowic;

- Komendy Miejskiej Policji w Katowicach;
- Straży Miejskiej w Katowicach;
- Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach;
- Kurii Metropolitarnej w Katowicach;
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach;
- GKS Katowice
- Ruch Chorzów

Realizacja pierwszej edycji Programu „Kibicuję Fair Play” (formalnie zatwierdzonego przez Prezydenta Miasta Katowice, pozytywnie zaopiniowanego przez Komendanta Miejskiego Policji w Katowicach, Komendanta Straży Miejskiej w Katowicach i Kuratora GKS Katowice) rozpocznie się w roku szkolnym 2010/2011.

Realizacja Programu została podzielona na dwa etapy:

I. Etap przygotowań, podczas którego zostały opracowane materiały:

- Informator – oferta zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży;
- Publikacja – materiały edukacyjne dla szkół podstawowych i gimnazjalnych;
- ulotka programowa – zawierająca ważne informacje z zakresu odpowiedzialności prawnej, Kodeks Kibica oraz dekalog „FAIR PLAY” (wg. Z. i R. Żukowskich);
- Plakat Programu;
- Film dot. Programu;
- Prezentacja multimedialna „Kulturalnie kibicuję – FAIR PLAY w sporcie i na trybunach”.

II. Etap realizacji Programu w szkołach. Zajęcia według idei programu prowadzone są przez wychowawcę klasy bądź nauczyciela wychowania fizycznego. Scenariusze dotyczą tematyki postaw tolerancji i kibicowania Fair Play. Zajęcia powinny być realizowane w bloku 2 godzin lekcyjnych, np. lekcja WF + godzina wychowawcza).

Koordynatorem programu na terenie każdej szkoły będzie wyznaczony przez Dyrektora nauczyciel.

Do głównych celów programu należą:

- edukacja prawna młodzieży oraz ich rodziców (kształtowanie nawyków poprawnego oraz właściwego zachowania podczas masowych imprez sportowych);
- uświadomienie odbiorcom konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem ładu i porządku publicznego nie tylko na terenie obiektu sportowego;
- złamanie źle pojmowanej solidarności w nieformalnych grupach tzw. „szalikowców”;
- przygotowanie młodzieży do kulturalnego udziału w wydarzeniach sportowych - Euro 2012;
- popularyzacja sportu jako metody spędzania czasu wolnego.

Kwota dotacji na zadanie w 2010 r.: 50 000 zł. (wydatkowana w całości)

Zadanie nr 8. Edukacja i informowanie społeczności lokalnej w zakresie bezpieczeństwa i porządku prawnego.

Zadanie realizowane było w 2010 r. poprzez:

- promocję programów profilaktycznych i prewencyjnych;
- spotkania z mieszkańcami w poszczególnych dzielnicach miasta dot. bezpieczeństwa;
- wsparcie Komendy Miejskiej Policji, Szkoły Policji i Straży Miejskiej w Katowicach w organizacji przedsięwzięć promujących bezpieczeństwo,
- materiały popularyzujące bezpieczeństwo i ochronę ludności;

Realizacja zadań WZK wpisanych do „*Gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną w mieście Katowice*” finansowana była ze źródeł:

- budżet WZK UM na rok 2010 (wydatki bieżące) – dział 754,

- „Programu zapobiegania przestępczości oraz bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego” (Uchwała nr LIV/1099/10 Rady Miasta Katowice z dnia 01.03.2010 r. z późn. zm.) – dział 754 i 851,
- środki w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2010 r.
- dotacja z budżetu Wojewody Śląskiego na realizację dwuletniego projektu „Kibicuję Fair Play” w ramach rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem Bezpieczniej”.

Cel szczegółowy nr 3: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.

Zadanie nr 1. Prowadzenie działalności profilaktyczno-edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, przemocy i innych zagrożeń dla mieszkańców gminy Katowice:

- prowadzenie działań promujących zdrowy styl życia:
  - kampania edukacyjno-medialna pt. „**Zero alkoholu w ciąży**” realizowana przez Fundację FASTRYGA od 16.09.2010r. do 30.10.2010r. (konferencja prasowa, spot reklamowy umieszczony na stronie internetowej Urzędu miasta Katowice, 2000szt. Ulotek A5, 1000 szt. folderów reklamowych A5, 500 szt. plakatów informacyjnych B3, 500 szt. przypinek o średnicy 38mm z hasłem reklamowym kampanii, 5 szt. transparentów; materiały promocyjne rozdawane były przez 5 dwuosobowych zespołów w ciągu 5 godzin dziennie przez 7 dni w tygodniu w centrach handlowych i w pobliżu szkół ponadgimnazjalnych,
  - program pt. „**Przeciwdziałanie żebractwu w mieście Katowice**” realizowany przez Towarzystwo Pomocy im. św Brata Alberta we współpracy ze Strażą Miejską (rozdysponowano 50 plakatów, 7000 ulotek, skontaktowano się z 71 osobami żebrzącymi). Celem kampanii było rozpowszechnienie ulotek, plakatów oraz materiałów informacyjnych, dotyczących miejsc pomocy osobom żebrzącym, w celu podniesienia świadomości mieszkańców Katowic na temat żebractwa i zagrożeń z niego wynikających,
  - realizowanie ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej „**Zachowaj Trzeźwy Umysł**” w 37 szkołach podstawowych, 28 gimnazjalnych oraz w 6 zespołach szkół specjalnych (objęto około 8000 uczniów),
  - Trzeźwościowy Festyn Integracyjny zorganizowany w Brynowie przez Ośrodek Profilaktyczno- Szkoleniowym przy ul. Gawronów 20 w dniu 20.06.2010r., 250 uczestników,
  - kampania „**Prowadzę – jestem trzeźwy**” realizowana przez Business Consulting (25 billboardów, 19 citylightów, 5 autobusów).
- inicjowanie tworzenia i włączanie w proces edukacyjno-wychowawczy programów zwiększających świadomość dzieci i młodzieży w zakresie zagrożeń cywilizacyjnych i zachowań prowadzących do utraty bezpieczeństwa fizycznego i zdrowia:
  - program „**Korekta**” realizowany w klasach II i III szkół ponadgimnazjalnych: zrealizowano 40 edycji(jedna edycja programu trwa 3 godziny), którymi objęto 1008 uczniów, *ocena w skali 1-6 przez uczestników programu to 5,12*. Jest to program profilaktyczny, edukacyjny, adresowany do młodych ludzi, którzy są już po inicjacji alkoholowej i wciąż mają z nim kontakt, a w szczególności do tych, u których pojawiają się problemy z nadużywaniem alkoholu, ukazuje szeroką gamę zagrożeń związanych z używaniem alkoholu,

- program edukacyjno-profilaktyczny **„Stawiam na wolność”** (jedna edycja programu to jedna godzina lekcyjna z jedną klasą szkolną): zrealizowano 56 edycji, którymi objęto 1.455 uczniów, *ocena w skali 1-6 przez uczestników programu to 5,06*. Zajęcia skierowane do młodzieży, których celem jest zapoznanie się z wiedzą dotyczącą szkodliwości alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- przedsięwzięcie profilaktyczne **„Dzielmy się dobrem”** zorganizowane przez Parafię Rzymsko-Katolicką św. Barbary w Giszowcu w dniach 20.12.-22.12.2010r. w formie świątecznej pomocy dla rodzin borykających się z problemem ubóstwa, alkoholizmu oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby, objęto 268 uczestników,
- przedsięwzięcie profilaktyczne **„Na RAMPIE – Świątecznie i Razem”** w dniach 15.12.-22.12.2010r. zorganizowane przez Śląską Fundację Obywatelską LEX CIVIS na Osiedlu Witosa, w przedsięwzięciu wzięło udział 42 dzieci. Cykl spotkań i wydarzeń w okresie przedświątecznym mające na celu integrację uczestników, a także pogłębienie współpracy z rodzinami,
- **Program Profilaktyczny w Dąbrówce Małej** realizowany w postaci zajęć w od poniedziałku do piątku w godz. 15 – 18 oraz w soboty i w wakacje od godz.10 -13, dla 16 dzieci. Prowadzone są zajęcia podczas których dzieci z rodzin ubogich mogą bezpiecznie i twórczo spędzać czas wolny. Praca profilaktyczna koncentruje się nad czynnikami chroniącymi przed używaniem środków psychoaktywnych,
- program profilaktyczny **„W podróży życia...”** realizowany przez parafię Najświętszej Marii Panny przy ul. Granicznej 16: zajęcia popołudniowe od poniedziałku do piątku w godz. 16.00-19.30, podczas których były realizowane zajęcia wspomagające rozwój emocjonalny i intelektualny uczestników, profilaktyki uzależnień oraz dwa jednotygodniowe wyjazdy do Brennej (w programie regularnie uczestniczyło 70 osób wieku 14 -18 lat),
- program profilaktyczny **„ANIOLY Z MURCEK”** realizowany przez Rzymsko-Katolicką Parafię Najświętszego Serca Pana Jezusa (ul. Solskiego 8): zajęcia w piątki i soboty podczas których realizowano pomoc w nauce, rozwój zainteresowań, profilaktykę uzależnień (w programie uczestniczyło 43 dzieci w wieku 7-16 lat)
- program edukacyjno-profilaktyczny **„STOP dopalaczom”** w 100 jednogodzinnych zajęciach wzięło udział 2. 435 uczniów (średnia z dokonanej przez nich oceny zajęć to 5,12 w skali 1 – 6) w 50 jednogodzinnych spotkaniach dla rodziców wzięło udział 2.185 osób (średnia z dokonanej przez nich oceny zajęć to 5,03 w skali 1 – 6),
- program profilaktyki uzależnień **„RAMPA – Profilaktyka kreatywna młodzieży”** realizowany przez Śląską Fundację LEX CIVIS w Katowicach, na Osiedlu Witosa (zajęcia od poniedziałku do piątku w godz.15.00- 19.00, w soboty w godzinach 9.00-13.00, okazjonalnie w niedziele, w zajęciach wzięło udział 165 dzieci w wieku 6-13lat
- program profilaktyczny **„Nowy Świat”** realizowany przez Fundację „Nowy Świat” (ul. Kossutha 11): 344 godzin zajęć, którymi objęto 35 dzieci i 8 rodziców. Program realizowany od kilku lat. Stanowi wartościowe uzupełnienie oferty zajęć Specjalnych dla Zespołu Szkół Specjalnych nr 11, obejmuje szeroki wachlarz zajęć, które spełniają funkcję profilaktyki pierwszorzędowej,
- program profilaktyczny **„Nie-bo czuję i wiem”** realizowany przez Katolicką Fundację Dzieciom przy ul. Kilińskiego 15: konsultacje indywidualne dla rodziców wychowanków i dorosłych wychowanków Świetlicy prowadzonej przez Fundację (63 godz., 26 osób), grupa terapeutyczno-rozwojowa dla młodzieży (76 godz., 17 osób), grupa terapeutyczna, wsparcia i psychoedukacyjna dla rodziców dzieci ze świetlicy 31 godz, 29 osób), grupa „Kondycja i zdrowie” dla chłopców i ojców (77 godz., 141 osób),
- kształtowanie właściwych postaw i zachowań wobec zagrożeń poprzez prowadzenie w

szkołach zajęć pozalekcyjnych o charakterze profilaktycznym,

- forma zajęć pozalekcyjnych z wykorzystaniem różnych form oddziaływań o charakterze sportowym, kulturalnym, zajęć wyrównawczych, w połączeniu z oddziaływaniami o charakterze psychologiczno-pedagogicznym i edukacyjno - informacyjnymi z zakresu profilaktyki uzależnień, adresowanych w pierwszej kolejności do dzieci zaniedbanych wychowawczo i mających na celu nawiązywanie współpracy z rodzicami,
- realizowane przez współpracujące ze sobą instytucje (np. szkoły, terenowe punkty pomocy społecznej, uczniowskie kluby sportowe, organizacje pozarządowe, poradnie psychologiczno – pedagogiczne),
- koordynowane merytorycznie przez osobę wyznaczoną przez dyrektora szkoły w której realizowany jest program.

Programy realizowane w **52 szkołach**, w zajęciach **uczestniczyło 6.850 dzieci**,

Rodzaje zajęć:	Ilość godzin
sportowe	4.616
dydaktyczno-wyrównawcze	3.634
artystyczne	3.966
terapeutyczno-pedagogiczne	2.472
imprezy integracyjne	2.777
komputerowe	1.468
inne rodzaje zajęć	2.895
Razem:	21.828

zajęcia były prowadzone przez **539 realizatorów** oraz 91 wolontariuszy.

Kategorie problemów występujących u dzieci biorących udział w zajęciach:	Liczba dzieci ze zidentyfikowanym problemem
Dzieci z rodzin o nieprawidłowej sytuacji wychowawczej	1.860
Dzieci z trudnościami w nauce	2.284
Dysfunkcje rozwojowe, w tym zdrowotne	1.041
Dzieci sprawiające problemy wychowawcze	1.592
Dzieci wychowywane przez jednego rodzica	1.196
Dzieci wychowujące się w rodzinach zastępczych	200
Dzieci, których rodziny korzystają z pomocy MOPS	1.698
Dzieci u których nie stwierdzono powyższych problemów	2.144

- Prowadzenie edukacji profilaktycznej w formie szkoleń (treningi, warsztaty) dla kadry pedagogicznej i rodziców w zakresie rozpoznawania, reagowania i przeciwdziałania patologiom i uzależnieniom:
  - szkolenia pt. „**Buntownik w szkole. Praca z uczniem trudnym w szkole**” (dwa dwudniowe szkolenia dla nauczycieli i pedagogów z Domów Dziecka i szkół do których uczęszczają wychowankowie Domów Dziecka, uczestniczyło 51 osób), których celem było wypracowanie strategii współpracy pomiędzy szkołami a Domami Dziecka na rzecz ucznia/wychowanka placówki”
  - szkolenia zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych ds. przemocy domowej składających się z pracowników Urzędu Miasta, MOPS, Policji, Prokuratury, kuratorów

sądowych (73 osoby, 5 sześciogodzinnych sesji szkoleniowych, 3 grupy robocze i 1 zespół interdyscyplinarny)

- dwudniowe szkolenia pt. „**Wzrost kompetencji profesjonalistów w pracy z młodzieżą zagrożoną współczesnymi formami przemocy: przymuszoną prostytutką i handlem ludźmi**” dla 27 osób (pedagogów, psychologów szkolnych, wychowawców Domów Dziecka i pracowników świetlic środowiskowych)

Zadanie nr 2. Zwiększenie dostępności do rzetelnej informacji, poradnictwa i pomocy terapeutycznej dla uzależnionych i ich rodzin:

- rozprowadzenie w różnego rodzaju placówkach na terenie miasta Katowice następujących plakatów informacyjno- profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, których głównym celem jest dotarcie z informacją o niebezpieczeństwie uzależnienia do jak najszerszej grupy mieszkańców miasta:
  1. **„Bezpłatna pomoc dla mieszkańców Katowic”** - format A2, 800 sztuk – na plakacie wyszczególnione są najważniejsze symptomy uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz podane adresy, pod którymi można uzyskać pomoc w sprawie poznania przyczyn a przede wszystkim możliwości rozwiązania problemu związanego z nałogiem
  2. **„Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”** – format A4, sztuk 300 – plakat zawiera informacje na temat Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Katowicach.
- druk ulotek informujących o miejsca pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu” (2 tys.sztuk), Zespole ds. Leczenia Odwykowego Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (2 tys. sztuk)

Zadanie nr 3. Wspieranie osób i rodzin w radzeniu sobie z trudnościami związanymi z problemem alkoholowym w rodzinie.

a). Zwiększanie dostępności leczenia odwykowego

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadziła działania związane z procedurą zobowiązania do leczenia odwykowego:

Zespół ds. Leczenia Odwykowego działający w ramach ww. Komisji prowadzi działania na posiedzeniach we wtorki i czwartki w godz. 16.00 – 19.00 przy ul. Macieja 10,

Łącznie Zespół rozpatrzył 148 wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego, w tym:	
wnioski nadesłane przez rodziny	64
Miejski Ośrodek Pomocy Społeczne	18
Policję	52
Prokuraturę	3
Kuratorów sądowych	6
Sąd	2
inne instytucje	3

- w wyniku przeprowadzonych rozmów **93 osoby** podjęły leczenie, co potwierdzały zgłaszaniem się na kolejne spotkania monitorujące przebieg leczenia
- do Sądu Rejonowego skierowano **199 wniosków** o zastosowanie zobowiązanie do leczenia odwykowego, z tego 69 wniosków dotyczyło osób zgłoszonych w 2010 roku.

Ponadto zaproszono **118 członków rodzin**, na spotkanie z komisją zgłosiło się **87 osób**.

b). Prowadzenie działalności Ośrodka Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu funkcjonującego w ramach Miejskiej Izby Wytrzeźwień i Ośrodka Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu.

3 584 udzielonych porad (w tym 3511 terapeutycznych i 73 prawne), w następujących formach:

1. terapia indywidualna, grupowa, motywacyjno-edukacyjna, par i małżeństw,
2. mediacje rodzinne,
3. treningi kontroli złości i zmiany zachowań agresywnych,
4. warsztaty tematyczne i spotkania informacyjno-edukacyjne.

c) prowadzenie w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej działalności: Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Centrum Rehabilitacji Społecznej, Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii

Konsultanci ds. uzależnień przy MOPS pomagali klientom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w rozwiązywaniu problemów alkoholowych, w ścisłej współpracy z pracownikami socjalnymi Terenowych Punktów Pomocy Społecznej. Prowadzili następującą działalność:

Działalność diagnostyczną w zakresie:

- picia szkodliwego,
- uzależnienia od alkoholu,
- sytuacji w rodzinie z problemem alkoholowym.

Łączna liczba osób objętych pomocą, w tym:	359
Osoby z problemem alkoholowym	350
Osoby z rodzin z problemem alkoholowym	9

- Działalność diagnostyczno-motywacyjną dotyczącą klientów z problemem alkoholowym prowadzoną poprzez:
  - konsultacje indywidualne, grupowe,
  - wizyty w środowisku.

Konsultacje indywidualne, w tym:	Liczba
dla pracowników socjalnych	473
dla klientów Ośrodka	533
dla mieszkańców Katowic nie będących klientami MOPS	26

- Prowadzenie programu diagnostycznego pod kątem występowania u klientów problemu alkoholowego (program „Ja i alkohol”).

„**Ja i Alkohol**”, program przeznaczony dla osób, u których zaobserwowano fakty świadczące o możliwości występowania problemu alkoholowego. Celem udziału w zajęciach było rozpoznanie przez klientów własnego stylu picia, negatywnych konsekwencji wynikających z używania alkoholu oraz edukacja na temat problematyki alkoholowej, a w efekcie diagnoza problemu alkoholowego. Klient otrzymywał także informacje dotyczące form i miejsc leczenia odwykowego, konstruował indywidualny plan leczenia. Spotkania grupowe odbywały się 2 razy w tygodniu i trwały 2 godziny. Integralną częścią programu były spotkania indywidualne z prowadzącym konsultantem.

Poza realizacją programu edukacyjno-diagnostycznego w formie grupowej konsultacji ds. uzależnień prowadzili także indywidualne konsultacje z klientami Ośrodka. Konsultacje te adresowane były do klientów, którzy z przyczyn zdrowotnych, rodzinnych nie mogli uczestniczyć w zajęciach grupowych. Spotkania te odbywały się w komórkach organizacyjnych MOPS oraz w miejscu zamieszkania klienta.

Liczba osób uczestniczących w zajęciach	156
Liczba spotkań:	101
Liczba osób z rozpoznaniem uzależnieniem od alkoholu	30

- Interwencja kryzysowa i pomoc rodzinie z problemem alkoholowym obejmuje pomoc w formie interwencji kryzysowej dla członków rodzin. Działania te obejmują specjalistyczną pomoc psychologiczną w formie interwencji kryzysowej, edukację dot. problemu alkoholowego w rodzinie, w tym pomoc o charakterze prawnym.

Liczba osób z problemem alkoholowym w rodzinie korzystająca z pomocy w formule interwencji kryzysowej	113
---	-----

- Działalność szkoleniowa dla pracowników MOPS.

Szkolenia dotyczą problematyki uzależnień oraz specyfiki i sposobów postępowania w pracy socjalnej z osobą z problemem alkoholowym, tj. rozpoznawanie problemu, ocena, motywowanie i kierowanie do miejsc terapeutycznych.

Liczba pracowników biorących udział w szkoleniu	21
Liczba spotkań	6
Liczba godzin	42

Szkolenie z zakresu podstawowej wiedzy nt. problemu alkoholowego i sposobu jego rozwiązywania obejmowało cykl 3 spotkań po 7 godzin. Odbyły się 2 edycje szkolenia, które obejmowały łącznie 42 godziny dydaktyczne.

a) Poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin prowadzone przez konsultantów ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji Społecznej (psychologów, lekarzy psychiatrów, pracowników socjalnych).

Od stycznia 2010r. poradnictwo specjalistyczne prowadzone było przez dwóch konsultantów ds. uzależnień Centrum Rehabilitacji Społecznej. Zadania wykonywane przez specjalistów ds. uzależnień zatrudnionych w CRS nakierowane były w szczególności na udzielenie pomocy i wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi ze zdiagnozowanym uzależnieniem od alkoholu, jak i osobom, u których istniało podejrzenie występowania problemu alkoholowego oraz ich rodzinom.

Ponieważ współwystępowanie problemu alkoholowego wpływa na przebieg i skuteczność leczenia zaburzeń psychicznych, niezwykle istotna jest współpraca specjalistów ds. uzależnień z konsultantami ds. zaburzeń psychicznych (psychologami, lekarzami psychiatrami, pracownikami socjalnymi, pielęgniarkami) zatrudnionymi w Centrum. Praca

wielospecjalistyczna umożliwia udzielenie właściwej pomocy i uzyskanie lepszych efektów wsparcia.

Specjaliści ds. uzależnień współpracowali również z pracownikami Terenowych Punktów Pomocy Społecznej w zakresie pracy socjalnej na rzecz klientów oraz w ramach poradnictwa specjalistycznego udzielali wsparcia rodzinom osób zaburzonych psychicznie z problemem alkoholowym, informacji dotyczących choroby i sposobu postępowania z chorym członkiem rodziny. Prowadzili również konsultacje indywidualne w TPPS-ach oraz proces diagnostyczny przy współpracy z konsultantami ds. uzależnień w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.

- **Inkubator Gospodarki Społecznej będący sekcją Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii** realizował działania z zakresu profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży. Ich głównym celem było wyposażenie młodych, wkraczających w dorosłe życie ludzi w wiedzę, kompetencje i umiejętności świadomego dokonywania wyborów, oceny zagrożeń oraz wykorzystywania nadarzających się szans. Takie podejście wynikało z założeń tzw. „profilaktycznej strategii alternatyw”, której celem jest pomoc w zaspokajaniu potrzeb i aspiracji młodego człowieka poprzez działalność pozytywną, będącą alternatywą dla zachowań ryzykownych. Oddziaływania profilaktyczne polegały głównie na wskazywaniu młodzieży lepszych sposobów zaspokajania tych potrzeb m.in. poprzez poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego.

W I półroczu 2010 roku główny nacisk został położony na opracowanie szczegółowych założeń i wykonanie działań w ramach programu profilaktycznego, który był realizowany w 2010 roku oraz na działania ukierunkowane na pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację zaplanowanych przedsięwzięć. W związku z powyższym w pierwszym półroczu 2010 r. zostały przygotowane i złożone w instytucjach grantodawczych dwa wnioski aplikacyjne:

- o dofinansowanie projektu pt. „Decyzja należy do nas – nakręcamy swój styl”, złożonego do Fundacji Bankowej im. Leopolda Kronenberga. Projekt nakierowany był na realizację materiału filmowego oraz organizację cyklu debat młodzieżowych o tematyce profilaktycznej. Wniosek ten został oceniony pozytywnie pod względem formalnym, lecz nie zakwalifikował się do dofinansowania.
- o dofinansowanie projektu pt. „Nasza rodzina wychodzi z cienia”, będącego odpowiedzią na konkurs Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na finansowe wspieranie programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną w 2010 roku.

Drugie zadanie otrzymało dotację Ministra w kwocie **60 000 zł** i było realizowane przez zespół Inkubatora w drugim półroczu 2010 roku. Głównym założeniem, a zarazem celem programu „Nasza rodzina wychodzi z cienia” było wsparcie grupy rodzinnej (zarówno rodzin naturalnych, zastępczych i adopcyjnych) jako środowiska mającego największy wpływ na rozwój i funkcjonowanie poszczególnych osób w rodzinie. Oczekiwanym rezultatem programu było zwiększenie stopnia zintegrowania rodzin (zarówno w znaczeniu „wewnątrzrodzinnym”, tzn. wzmocnienia więzi łączących poszczególnych członków, jak i „międzyrodzinnym”, tj. poprawy funkcjonowania rodziny w środowisku zewnętrznym) oraz wyposażenie rodzin w umiejętności, które pozwolą – przy wykorzystaniu własnych zasobów – przezwyciężać trudności.

W ramach projektu „Nasza rodzina wychodzi z cienia” połączono dwie formy wsparcia rodzin – z jednej strony tradycyjną, opartą na wsparciu członków rodzin przez odpowiednio przygotowanych specjalistów, z drugiej – poprzez animowanie czasu wolnego rodziny, co dało możliwość zwiększenia integracji społecznej katowickich rodzin. W ramach projektu

członkowie katowickich rodzin mogli skorzystać ze wsparcia psychologa, zarówno indywidualnie jak i w formie warsztatów dla rodziców, brokera edukacyjnego, skorzystać z oferty pracy wolontariackiej na rzecz podopiecznych świetlic środowiskowych MOPS. Dodatkowo katowickie rodziny wzięły udział w imprezach o charakterze integracyjno-rozrywkowym tj. Rodzinnej Grze Miejskiej „O KatowicAch”, Sportowym Turnieju Rodzin „Pieczone Kartofle” oraz Rodzinnym Festiwalu Sztuki Pozytywnej.

W całym projekcie wzięło udział ok. 600 mieszkańców, w tym ok.3/4 stanowiły dzieci i młodzież.

W drugim półroczu 2010 roku intensywnie współpracowano z grupą wolontariuszy zaangażowanych w realizację programu „Szansa” działających w ramach Programu Centrum Aktywności Lokalnej Szopienice. Celem tego działania było zainspirowanie tej grupy do realizacji inicjatywy młodzieżowej w dzielnicy. W efekcie tej współpracy grupa młodzieży opracowała i złożyła projekt inicjatywy pod nazwą „Szopienicki Klub Młodzieżowy...tam gdzie młodzi zimą” do Narodowej Agencji zarządzającej programem „Młodzież w działaniu”. Projekt, który dotyczył organizacji zajęć rozwijających zainteresowania szopienickiej młodzieży podczas ferii zimowych w 2011 roku, uzyskał dofinansowanie w kwocie ok. **4 481 Euro** i będzie realizowany w 2011 roku.

d). organizowanie grup terapeutycznych oraz wspomaganie grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin:

- terapia grupowa Dorosłych Dzieci Alkoholików dla studentów, którzy dorastali w rodzinach z problemem alkoholowym, prowadzona na terenie Duszpasterstwa Akademickiego w Zawodziu, dwie grupy terapeutyczne (12 uczestników wzięło udział w 73 godzinach terapii, 14 uczestników wzięło udział w 102 godzinach terapii)
- zajęcia prowadzone w Katowickim Stowarzyszeniu Trzeźwościowym „Dwójka” (ul. Bpa H.Bednorza 22): 245 spotkań (w tym: 11 pogłębionej terapii, 46 grupy terapeutycznej, 5 warsztatów dla par, 98 grup wsparcia, 76 imprez integracyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych) w których łącznie brało udział 720 osób. Program realizowany od wielu lat. Dotyczy działań kierowanych do osób, które podjęły życie w trzeźwości i potrzebują wsparcia w codziennym życiu.
- grupa dziecięco-młodzieżowa „Chcę-Mogę-Potrafię” prowadzona przez Katowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Dwójka” przy ul. Ks. Bpa Bednorza 22: 137 spotkań, 106 uczestników. Program realizowany od kilku lat. Dotyczy dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym. Obejmuje: zajęcia terapeutyczne grupy młodzieży, zajęcia rozwojowe grupy młodzieży, zajęcia integracyjne z elementami terapii dla grupy dzieci, zajęcia integracyjne grupy dziecięco-młodzieżowej, zajęcia plastyczne grupy dziecięco-młodzieżowej.
- zajęcia prowadzone w Katowickim Stowarzyszeniu Trzeźwościowym „Jędrus” (ul. Macieja 10): grupa samopomocowa (4 razy w miesiącu, średnio 18 uczestników), grupa wsparcia dla uzależnionych (4 razy w miesiącu, średnio 8 uczestników). Program realizowany od wielu lat. Stanowi bardzo wartościową ofertę dla osób, które podjęły życie w trzeźwości i potrzebują wsparcia w codziennym życiu.
- program „Pierwszy krok” mający na celu zmotywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do udziału w terapii odwykowej poprowadzony przez Stowarzyszenie Aktywnych Niepełnosprawnych i Seniorów „SANIS”. W projekcie wzięło udział 15 osób uzależnionych oraz 5 członków ich rodzin. Uczestnicy otrzymali ulotki informacyjne oraz materiały szkoleniowe.

e) dofinansowanie obozów terapeutycznych dla rodzin z problemem alkoholowym – w tym zwłaszcza dla dzieci i młodzieży:

- „Ogólnopolski Wiosenny Zlot Rodzin Abstynenckich – Tatry 2010” (Małe Ciche, w dniach 30.04 – 05.05.2010r.) - w ramach umowy z Urzędem Miasta Katowice udział wzięło 55 mieszkańców Katowic. Głównym celem Zlotu jest odbudowa i umacnianie – naderwanych przez alkohol więzi rodzinnych poprzez rekreację i aktywny wypoczynek ludzi uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, wraz z całym rodzinami.
- Warsztaty Tańca Ludowego w Koszęcinie prowadzone przez Zespół Pieśni i Tańca ŚLĄSK, zorganizowane w dniach 27.07 - 05.08.2010r. przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci „Kropelka” dla 13 dzieci osieroconych, wychowujących się w Domach Dzieck lub w rodzinach zastępczych. Zadanie miało na celu rehabilitację stanu psychicznego dzieci po przeżytej traumie utraty rodziców.
- zorganizowany w Koniakowie w dniach 01.07-07.07.2010r. przez Fundację „Światło-Życie”, program „Młodzi bez uzależnień. Obóz św. Jana Bosko”, dla 28 dzieci będących mieszkańcami miasta Katowice. Program w formie wyjazdu wakacyjnego do Istebnej dla dzieci o trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej, szczególnie zagrożonych uzależnieniami.
- obóz terapeutyczny dla 13 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym zorganizowany przez Katowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Dwójka”, w Małym Cichym w dniach 26.12-31.12.2010r. Program stanowił uzupełnienie całorocznych zajęć o charakterze profilaktyczno-terapeutycznym dla dzieci i młodzieży.
- wyjazd regeneracyjno-przeżyciowy „Na kwitnącej łące” zorganizowany w dniach 21.08-29.08.2010r. w Bukowinie Tatrzańskiej przez Stowarzyszenie im. Marii Niepokalanej na Rzecz Pomocy Dziewczętom i Kobietom dla 19 kobiet oraz matek z dziećmi będących podopiecznymi Stowarzyszenia, które doświadczyły różnych form przemocy. Podczas wyjazdu prowadzone były m.in. zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień.
- udział 25 osób z grupy dziecięco-młodzieżowej prowadzonej przez KST „Dwójka” w XIX Ogólnopolskim Przeglądzie Abstynenckiej Twórczości Artystycznej – ZAMCZYSKO w Olsztynie koło Częstochowy, w dniach 26.08.-29.08.2010r. Celem przeglądu było rozbudzenie wrażliwości na piękno, wartości duchowe i intelektualne co sprzyja kształtowaniu życia wolnego od uzależnień.

f). wspieranie działalności punktów informacyjno-konsultacyjnych z zakresu problemów alkoholowych oraz stowarzyszeń abstynenckich i trzeźwościowych:

Punkt informacyjno-konsultacyjny oraz poradnictwo z zakresu problemów alkoholowych, narkotykowych oraz przemocy domowej w Ośrodku Interwencji Kryzysowych dla Rodzin z Problemem Alkoholowym przy ul. ks. Bpa H.Bednorza 22:

- 125 porad psychologicznych,
- 119 porad prawnych,
- 530 konsultacji terapeutycznych,
- 961 rozmów w trakcie nocnych dyżurów telefonu zaufania

Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży KANA (Plac ks.E.Szramka 4) prowadziło program dotyczący poradnictwa trzeźwościowego, realizowany był od poniedziałku do piątku w formie:

- poradnictwa trzeźwościowego (375 porad),
- konsultacji z psychologiem (188 konsultacji),
- doradztwa prawnego (111 porad).

Katowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Dwójka” oraz Katowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Jędrus” w ramach statutowej działalności prowadziły indywidualne i grupowe formy pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin (łącznie z pomocy skorzystało ok. 800 osób).

Poradnictwo specjalistyczne, którym objętych było 50 stałych uczestników Klubu Młodzieżowego Wysoki Zamek (ul. Gliwicka 96) prowadzonego przez Wspólnotę Dobrego Pasterza. Klub młodzieżowy „Wysoki Zamek” pomaga osobom młodym żyjącym na marginesie życia społecznego w przezwyciężeniu trudności, które uniemożliwiają im normalne życie, udzielanie wsparcia osobom młodym, które decydują się na zmianę swojej sytuacji życiowej.

Zadanie nr 4. Pomoc psychospołeczna i prawna dla rodzin, w których występują problemy alkoholowe i inne problemy wtórne.

- a) prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (patrz opis w priorytecie 6, cel szczegółowy 1, zadanie 2).
- b) wspieranie finansowe działalności placówek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzonych przez organizacje pozarządowe.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracował z:

Śląskie Stowarzyszenie „Ad Vitam Dignam”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach współpracuje ze **Śląskim Stowarzyszeniem „Ad Vitam Dignam”** w zakresie prowadzenia przez ww. organizację Ośrodka Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym przy ul. ks. bpa. Bednorza 22. Usługi Ośrodka polegają na:

- zapewnieniu doraźnego całodobowego schronienia dla 12 kobiet i kobiet z dziećmi znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, w tym w szczególności w przypadkach ostrych konfliktów rodzinnych, zagrażających ich bezpieczeństwu, zdrowiu, bądź życiu;
- świadczeniu specjalistycznego poradnictwa, w tym w szczególności: psychologicznego i prawnego.

Liczba osób, które w okresie I – XII.2010 r. skorzystały z usług OIK (narastająco)	Liczba osobodni wykonanych w okresie I – XII.2010 r.
79	4707

Stowarzyszenie PO MOC dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej

Od 1 lutego 2006 r. została zawarta umowa pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Katowicach a Stowarzyszeniem na świadczenie usług w postaci zapewnienia schronienia wraz z wyżywieniem dla grupy 10 kobiet i kobiet z dziećmi.

Świadczone usługi polegają na:

- zapewnieniu całodobowego schronienia dla kobiet i kobiet z dziećmi znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, w tym w szczególności w przypadkach ostrych konfliktów rodzinnych, zagrażających ich bezpieczeństwu, zdrowiu, bądź życiu, jak również przymusowej prostytucji;
- świadczeniu specjalistycznego poradnictwa, w tym w szczególności psychologicznego i prawnego;

- zapewnieniu produktów żywnościowych umożliwiających całodienne wyżywienie oraz możliwości samodzielnego sporządzania posiłków z produktów żywnościowych zakupionych przez placówkę.

Liczba osób, które w okresie I – XII.2010 r. skorzystały z usług OIK (narastająco)	Liczba osobodni wykonanych w okresie I – XII.2010 r.
25	3754

Zadanie nr 5. Prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu mających na celu przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

- prowadzenie przez Górnośląskie Towarzystwo Charytatywne (ul. Sienkiewicza 23) programu „Drużyna Piłkarska Osób Bezdomnych” (raz w tygodniu treningi w których brało udział 14 do 21 osób bezdomnych, poczęstunek oraz konsultacje psychologiczne i prawne dla tych osób)
- zorganizowanie przez Górnośląskie Towarzystwo Charytatywne (ul. Sienkiewicza 23) w dniu 24.06.2010r. Spartakiady Osób Bezdomnych, w której wzięło udział 76 osób

Zadanie nr 6 Współpraca z innymi instytucjami, stowarzyszeniami i osobami fizycznymi, służąca rozwiązywaniu problematyki uzależnień.

Realizacja poprzez współpracę Wydziału Polityki Społecznej Urzędem Miasta Katowice oraz Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z następującymi instytucjami: Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, szkołami, Domami Dziecka, Policją, Strażą Miejską, oraz organizacjami pozarządowymi – w zakresie wcześniej opisanych działań.